

ΕΠΙ

ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΘΕΩΡΗΣΗ

Τεύχος 130 / ΜΑΡΤΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ 2011

Μνημόνιο και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Ένας χρόνος μετά
ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ: Θετικό το πρώτο τεστ αλλά πολλές οι αρρυθμίες
Οι ευρωπαϊκές πόλεις στο στόχαστρο της κρίσης

e ditorial

Ενας χρόνος πέρασε από τον «αιφνίδιο χειμώνα» του μνημονίου. Ανθρωποι χάσανε τις δουλειές τους, μισθοί και συντάξεις περικοπήκανε, επιχειρήσεις κλείσανε. Η νέα φτώχεια, η κατήφεια και η δυσπιστία εγκαταστάθηκαν για τα καλά στην καθημερινότητά μας. Οι απλοί πολίτες παρακολουθούν με φόβο και εγκαρτέρηση τις αλλαγές που συμβαίνουν με ιλιγγιώδεις ρυθμούς στη ζωή τους.

Η πολυπόθητη «άνοιξη» δεν λέει να ξεμυτίσει, λες και ο καιρός βάλθηκε να συντονιστεί με το μέγα ζόφο των

να καταδέχεται να ρίξει τα μάτια του στα... χαμηλά.

Η τρόικα ήρθε και πάλι στη βουβή Αθήνα με όλων των χρωμάτων τις κάρτες στο τσεπάκι της και αναλόγως με τη συμμόρφωσή μας ή όχι προς τις υποδείξεις της θα «τραβήξει» το χρώμα που ταιριάζει στις περιστάσεις και μαζί μ' αυτό το «ναι» ή το «όχι» της στην επόμενη ανάσα μας, στην επόμενη δόση μας.

Θα βυθιστούμε ως μοιραίοι και άβουλοι στην αγκαλιά της κρίσης ή

ζει χώρο όχι μόνο στις συζητήσεις, αλλά και τις αναζητήσεις των ανθρώπων που δείχνουν να επιστρέφουν και να ανακαλύπτουν ξανά την Εκκλησία του Δήμου και την άμεση Δημοκρατία.

Κρίσιμο ζητούμενο παραμένει αν η κοινωνία μας μέσα από αυτές τις πρωτόγνωρες διαδικασίες θα καταφέρει να επανασυνταχθεί, αν θα επαναεπινοήσει το πολιτικό, αν θα απαιτήσει να τηρηθεί χωρίς εκπτώσεις το δίκαιο και το ηθικό, αν θα επιβάλει τον ίσο καταμερισμό των

Κρίσιμο ζητούμενο παραμένει αν η κοινωνία μας θα καταφέρει να επανασυνταχθεί, αν θα επαναεπινοήσει το πολιτικό, αν θα απαιτήσει να τηρηθεί χωρίς εκπτώσεις το δίκαιο και το ηθικό, αν θα επιβάλει τον ίσο καταμερισμό των βαρών, αν θα νοηματοδοτήσει εν τέλει ένα νέο σκοπό ύπαρξης και δημιουργίας, ένα νέο δρόμο για το μέλλον της χώρας μας που δεν θα το ανοιγοκλείνουν οι δόσεις της τρόικας.

ανθρώπων τούτης της χώρας. Λες και διώχθηκε από τους τοκογλύφους των αγορών και τα συντεταγμένα φερέφωνά τους, που καθημερινά στήνουν τρελό χορό με τα CDS, τις αξιολογήσεις τους για το μέλλον μας και τη δίψα για τα κέρδη τους.

Ως και οι αριθμοί λες και συνωμοτούν εναντίον μας, τραβώντας την ανηφόρα: ο δείκτης ανεργίας ανεβαίνει, ο δείκτης του ελλείμματος «αρέσκεται» να παραμένει εκεί στα ψηλά, ο δείκτης χρέους εξακολουθεί να ανεβαίνει «αλαζονικά», χωρίς

θα τη χρησιμοποιήσουμε για επανεφεύρεση και επαναπροσδιορισμό εννοιών, συνηθειών, μέσων, εργαλείων και στόχων;

Τα πρώτα, πολύτιμα για τη ζοφερή κατάσταση που ζούμε, δείγματα αφύπνισης των πολιτών, των «Αγανακτισμένων», μετά το τρομερό σοκ και δέος που προκάλεσε ο «αιφνίδιος χειμώνας» του μνημονίου, καταγράφονται καθημερινά πλέον στις πλατείες. Η συνειδητοποίηση ότι δεν πάει άλλο έτσι, ότι δεν οδηγεί πουθενά η μιζέρια, άρχισε να κερδί-

βαρών, αν θα νοηματοδοτήσει εν τέλει ένα νέο σκοπό ύπαρξης και δημιουργίας, ένα νέο δρόμο για το μέλλον της χώρας μας, που δεν θα το ανοιγοκλείνουν οι δόσεις της τρόικας.

Επίσης κρίσιμο, όμως, είναι ότι όλα πρέπει να γίνουν πριν αδειάσει εντελώς το περιεχόμενο της κλεψύδρας του χρόνου.

Και όπως με αγωνία, θαρρείς, μας συμβουλεύει ο ποιητής μας Ο. Ελύτης: «Κάνε το άλμα πιο γρήγορα από τη φθορά».

Προτάσεις, ιδέες, σχόλια στο eta@kedke.gr

Περιεχόμενα

- 04** Μέσα στον Ιούνιο αναμένεται η ανάδειξη νέου Δ.Σ. στην ΚΕΔΚΕ
- 06** Συνεχίζεται το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»
- 08** Πεδίο τριβών ο νέος σχολικός χάρτης 2011-2012
- 10** Διαχείριση απορριμμάτων: Επιστροφή στο σημείο μηδέν ;
- 13** Η Αυτοδιοίκηση ένα χρόνο μετά την υπογραφή του μνημονίου
- 14** Μόνο το ελάχιστο λειτουργικό κόστος το δήμων εγγυάται η κυβέρνηση
- 16** Χρέη δήμων: Αυστηρό πρόγραμμα εξυγίανσης για δήμους στο «κόκκινο»
- 18** ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
Συντονισμός για κοινωνική αλληλεγγύη και τοπική ανάπτυξη
- 21** Ακίνητη περιουσία Αυτοδιοίκησης: Ο «κοιμώμενος γίγαντας»
- 26** ΑΠΟΨΕΙΣ:
Αυτοδιοίκηση: Μοχλός επανεκκίνησης της χώρας στη μετά μνημονίου εποχή
του Γιάννη Μπουτάρη
- 27** Η Αυτοδιοίκηση ένα χρόνο μετά το Μνημόνιο
του Βασίλη Μιχαηλολιάκου
- 28** Σημαντικές οι επιπτώσεις στην Αυτοδιοίκηση
του Γιώργου Ιωακειμίδη
- 29** Η ελληνική Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση ένα χρόνο μετά το μνημόνιο
του Απόστολου Κοιμήση
- 30** **ΑΡΘΡΟ** των Ράλλη Γκέκα , Κατερίνας Μήτσου
Οι ευρωπαϊκές πόλεις στο στόχαστρο της κρίσης

4

Μέσα στον Ιούνιο αναμένεται
η ανάδειξη νέου Δ.Σ. στην ΚΕΔΚΕ

6

Συνεχίζεται το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»

8

Πεδίο τριβών ο νέος σχολικός χάρτης 2011-2012

- 33** **ΑΡΘΡΟ** των Ράλλη Γκέκα, Κατερίνας Μήτσου
Η Ευρωπαϊκή Τοπική Αυτοδιοίκηση σε αριθμούς
- 36** «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»
Θετικό το πρώτο τεστ, αλλά πολλές οι αρρυθμίες
- 39** Οι δήμοι καταβάλουν, προς το παρόν, τις ασφαλιστικές εισφορές
αιρετών - δημοσίων υπαλλήλων
- 41** Ο Συμπαραστάτης του Δημότη ναυάγησε ... «στα ρηχά»
- 42** Ο ρόλος του γενικού γραμματέα στο Δήμο
της Ντορέτας Αλεξίου
- 45** Είσπραξη τελών από όλους τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας
- 46** Υποχρεωτική η δημοτική φορολογική ενημερότητα
- 48** ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΟΤΑ
Παρακράτηση επιχορηγήσεων στους ασυνεπείς δημάρχους
- 50** Οι ΟΤΑ σερφάρουν στο Διαύγεια
- 53** Το δίκτυο «ΔΑΦΝΗ» σε ευρωπαϊκή τροχιά
- 55** Διαδρομές
Μικρές Κυκλάδες: «Σταγόνες» στεριάς στην καρδιά του Αιγαίου
- 59** Εκτός ΣΥΝόρων
- 61** ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ
- 63** ΕΝδιαφέρουν

Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Εκδότης:

Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας
Ακαδημίας & Γενναδίου 8
106 78 Αθήνα
Τηλ. Κέντρο: 210 38 99 600, Fax: 210 38 20 807
email: efa@kedke.gr

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:

Ο πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ Νικήτας Κακλαμάνης

Διεύθυνση - Επιμέλεια Σύνταξης:

Ουρανία Σούλη

Συντακτική Ομάδα:

Φρόσω Ζαγορίτου
Δημήτρης Μαρής
Ηλίας Μπενέκος

Διόρθωση κειμένων:

Νίκη Σαλτού

Εκδοτική Παραγωγή:

Εκδοτική Παραγωγή:
MULTIMEDIA ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΜΕΣΩΝ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ Α.Ε.
Χρήστου Λαδά 3, Τ.Κ. 102 37 Αθήνα
Τηλ: 210 33 33 600, Fax: 210 33 33 601

Σχεδιασμός - Σελιδοποίηση:

bmpplus
Σαράντα Εκκλησιών 8, 162 31 Βύρωνα
Τηλ.: 210 76 67 544
email: info@bmpplus.gr

16

Χρέη δήμων: Αυστηρό πρόγραμμα εξογύανσης
για δήμους στο «κόκκινο»

53

Το δίκτυο «ΔΑΦΝΗ» σε ευρωπαϊκή τροχιά

55

Μικρές Κυκλάδες:
«Σταγόνες» στεριάς στην καρδιά του Αιγαίου

Μέσα στον **Ιούνιο** αναμένεται η ανάδειξη νέου Δ.Σ. στην **ΚΕΔΚΕ**

**Τι προβλέπει
το Π.Δ.
για την εκλογή
συλλογικών
οργάνων
της Αυτοδιοίκησης**

Μετά τα μέσα Ιουνίου προβλέπεται να γίνουν οι εκλογές για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ).

Η ΚΕΔΕ έχει ήδη αποστείλει τις παρατηρήσεις της, καθώς και εκείνες των τοπικών ενώσεων επί του σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος του υπουργείου Εσωτερικών για τις «Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων και την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας», οι διατάξεις του οποίου θα κριθούν για τη συνταγματικότητά τους από το Συμβούλιο Επικρατείας, για να δρομολογηθούν στη συνέχεια οι διαδικασίες για την ανάδειξη των συλλογικών οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της χώρας.

Τούτων δοθέντων, η πρώτη –«καλλικρατική»– θητεία τους θα καταγραφεί στη μέχρι τώρα ιστορία του θεσμού ως η πιο σύντομη, αφού θα διαρκέσει περί τα τρία χρόνια.

Πάντως, ήδη όλες οι αυτοδιοικητικές παρατάξεις βρίσκονται σε εγρήγορση, οι προεκλογικές ζυμώσεις και οι συζητήσεις για το ποιοι υποψήφιοι αιρετοί θα διεκδικήσουν τη θέση του προέδρου ή των μελών του Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ κορυφώνονται, ενώ και τα κομματικά επιτελεία διαβουλευούνται για την προετοιμασία των εκλογών στα θεσμικά όργανα της Αυτοδιοίκησης.

Όλες οι παρατάξεις υπογραμμίζουν το γεγονός ότι αυτή η θητεία, πέραν του ότι θα είναι πιο σύντομη, είναι και η πιο απαιτητική, καθώς θα διανυθεί εν

μέσω πολύ κρίσιμων παραμέτρων και για την πορεία του θεσμού της Αυτοδιοίκησης της χώρας.

Η πετυχημένη εφαρμογή του «Καλλικράτη», η στήριξη των τοπικών κοινωνιών, η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, η αναδιοργάνωση των τοπικών παραγωγικών δυνάμεων, η προώθηση τοπικών αναπτυξιακών πολιτικών, και μάλιστα υπό τη μέγγλη της οικονομικής κρίσης και των Μνημονίων –που ήδη έχουν προδιαγράψει το δύσκολο μέλλον που περιμένει το θεσμό–, είναι το κύριο στοιχείο που καλείται η Αυτοδιοίκηση να υπηρετήσει χωρίς εκπτώσεις και υπεκφυγές.

Κατά συνέπεια, πολλά θα εξαρτηθούν και από το ποια πρόσωπα θα εμπιστευτεί η Αυτοδιοίκηση, τα οποία θα αναλάβουν να φέρουν εις πέρας τον απαιτητικό και δύσκολο σήμερα ρόλο του θεσμικού συνομιλητή με την κυβέρνηση. Πάντως, από τις μέχρι τώρα διαβουλεύσεις φαίνεται πως τουλάχιστον στις δύο μεγάλες αυτοδιοικητικές παρατάξεις θα προτιμηθούν άνθρωποι που διαθέτουν εμπειρία και πετυχημένη θητεία στο χώρο της Αυτοδιοίκησης, καθαρό πολιτικό παρελθόν, είναι ρεαλιστές και έχουν εκφρασμένο όραμα για το ρόλο της Αυτοδιοίκησης σήμερα.

Τι προβλέπει το σχέδιο Π.Δ.

Με το προωθούμενο Π.Δ. οι μέχρι τώρα 53 Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων συγχωνεύονται σε 13 Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, ενώ η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων μετονομάζεται σε Κεντρική Ένω-

ση Δήμων Ελλάδας.

Σκοπός της σύστασης και λειτουργίας τους είναι μεταξύ άλλων η προαγωγή του θεσμού της Αυτοδιοίκησης, η έρευνα και η μελέτη σχετικών μ' αυτή ζητημάτων, η συγκέντρωση και η επεξεργασία στοιχείων και πληροφοριών σχετικών με το έργο και την αποστολή των δήμων, η επιμόρφωση του προσωπικού και των αιρετών οργάνων των δήμων, η συνεργασία με την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση της χώρας μας, καθώς και με φορείς της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας διατυπώνει τις απόψεις επί των σχεδίων νόμων που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Δεκατρείς Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων

Σε ό,τι αφορά τις Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων το Π.Δ. προβλέπει μεταξύ των άλλων ότι στις γενικές συνελεύσεις συμμετέχουν όλοι οι δήμαρχοι και δημοτικοί σύμβουλοι-εκπρόσωποι των δήμων.

Σε δήμους με πληθυσμό έως τριακόσιες χιλιάδες η γενική συνέλευση αποτελείται από 75 μέλη, άνω των τριακοσίων χιλιάδων τα μέλη ανέρχονται στα 125, ενώ η γενική συνέλευση της ΠΕΔ Κ. Μακεδονίας τα μέλη είναι 200 και στην ΠΕΔ Αττικής 250 μέλη.

Μοναδικό κριτήριο για τον υπολογισμό του αριθμού εκπροσώπων που θα στείλει κάθε δήμος στις ΠΕΔ είναι το πληθυσμιακό, υποχρεωτικά, δε, τα τρία πέμπτα εξ αυτών θα προέρχονται

από την πλειοψηφία και τα υπόλοιπα δύο πέμπτα από τη μειοψηφία.

Η εκλογή των εκπροσώπων των δημοτικών συμβουλίων γίνεται κατά συνδυασμούς, ενώ αποκλείονται εκτός συνδυασμών υποψηφιότητες.

Η Γενική Συνέλευση των ΠΕΔ εκλέγει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, η εκλογή των οποίων γίνεται κατά συνδυασμούς ή με μεμονωμένες υποψηφιότητες. Επίσης, εκλέγει τους εκπροσώπους της στη γενική συνέλευση της ΚΕΔΕ.

Ωστόσο, κάθε συνδυασμός και επί ποινή αποκλεισμού πρέπει να περιλαμβάνει υποψηφίους ίσον τουλάχιστον με τα δύο τρίτα του αριθμού του Δ.Σ. των μελών του Δ.Σ. ΠΕΔ.

Πέραν της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου τα όργανα των ΠΕΔ είναι η Εκτελεστική Επιτροπή, ο πρόεδρος, το Εποπτικό Συμβούλιο και οι Τοπικές Επιτροπές.

Σε ό,τι αφορά την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας το Π.Δ. προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα εξής: Η Γενική Συνέλευση θα αποτελείται από τον ίδιο αριθμό μελών που αποτελείτο μέχρι σήμερα, δηλαδή 500 μέλη, θα συμμετέχουν και οι 325 δήμαρχοι της χώρας και 175 δημοτικοί σύμβουλοι-εκπρόσωποι των ΠΕΔ, οι οποίοι θα εκλέγονται, επίσης, με πληθυσμιακά κριτήρια.

Το Διοικητικό Συμβούλιο θα αποτελείται από 31 μέλη και αυτό θα εκλέξει και τον πρόεδρο. Στο Δ.Σ. της ΚΕΔΕ συμμετέχει εξ οφίτιο ο δήμαρχος Αθηναίων.

Ποιες αλλαγές προτείνει η Αυτοδιοίκηση

Εκτενής συζήτηση επί των διατάξεων του σχεδίου Π.Δ. του υπουργείου Εσωτερικών έγινε τόσο στις Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων όσο και στο Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ.

Βασική επισήμανση αμφοτέρων των μερών ήταν να επισπευσθούν εκ μέρους του υπουργείου Εσωτερικών οι διαδικασίες για την εκλογή των συλλογικών οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ειδικότερα η Αυτοδιοίκηση ζήτησε να διευρυνθούν οι σκοποί λειτουργίας των Περιφερειακών Ενώσεων (ΠΕΔ) και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), πέραν αυτών που ορίζονται στο Π.Δ., με έμφαση στην προώθηση και την εκπόνηση προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης, του ΕΣΠΑ κ.ά.

Επίσης, ομόφωνα υπογραμμίζουν και τα εξής:

- Το Π.Δ. θα πρέπει να διασφαλίσει τη συμμετοχή στις εκλογές όλων ανεξαιρέτως των αυτοδιοικητικών παρατάξεων.
- Να διασφαλιστεί η αναγκαία χρηματοδότηση για τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων.

Κατά τη διάρκεια της τρέχουσας δημοτικής περιόδου σε συνεργασία με την ΚΕΔΕ να υιοθετηθεί πάγιο εκλογικό σύστημα για την ανάδειξη των συλλογικών οργάνων της Αυτοδιοίκησης.

Να διατηρηθεί η αναλογία δημάρχων και δημοτικών συμβούλων (19-12,

αντίστοιχα) στο Δ.Σ. της ΚΕΔΕ.

Η εκλογή και των δύο κατηγοριών αιρετών (δήμαρχοι και δημοτικοί σύμβουλοι) ανά συνδυασμό για τη Γενική Συνέλευση της ΚΕΔΕ να γίνει όπως γίνεται σήμερα, δηλαδή εναλλάξ μέχρι την πλήρωση του αριθμού των εδρών κάθε συνδυασμού.

Σε επίπεδο Περιφερειακών Ενώσεων να δημιουργηθούν Τοπικές Επιτροπές ανά νομό, υπό την προϋπόθεση ότι εντός των ορίων του υπάρχουν τουλάχιστον τέσσερις δήμοι.

Στην περίπτωση που προκύπτει μονοπρόσωπη εκπροσώπηση της μειοψηφίας του δήμου στην ΠΕΔ, τότε αυτή να προέρχεται από τη μείζονα μειοψηφία. Σε περιπτώσεις πλέον του ενός να προβλέπεται και η εκπροσώπηση της ελάσσονος μειοψηφίας.

Τέλος, ζητείται η ψήφιση διάταξης που να επιτρέπει τις μετατάξεις του προσωπικού των ΤΕΔΚ.

Κατά πλειοψηφία το Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ προτείνει τα εξής:

Αύξηση των μελών της Γενικής Συνέλευσης της ΚΕΔΕ σε 650 (325 δήμαρχοι και 325 δημοτικοί σύμβουλοι).

Ο αριθμός των μελών της Γενικής Συνέλευσης της ΠΕΔ Ν. Αττικής να αυξηθεί στα 434 και της ΠΕΔ Κεντρικής Μακεδονίας στα 362.

Κριτήριο για την εκπροσώπηση των δήμων στις γενικές συνελεύσεις των ΠΕΔ να είναι ο αριθμός των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου και όχι ο πληθυσμός, όπως προβλέπεται στις προτεινόμενες διατάξεις του Π.Δ.

82.310 οι εξυπηρετούμενοι από 1026 μονάδες

Συνεχίζεται το πρόγραμμα

«Βοήθεια στο Σπίτι»

Μέχρι το τέλος του έτους εξασφαλίστηκε τελικά η βιωσιμότητα των δομών του Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι, από το οποίο επωφελούνται 80.000 πολίτες περίπου και απασχολούνται 4.600 εργαζόμενοι. Από τις 3 έως τις 20 Μαΐου οι ωφελούμενοι-εξυπηρετούμενοι υποβάλλουν αιτήσεις συμμετοχής προκειμένου να ενταχθούν στην πρώτη φάση του επιδοτούμενου προγράμματος. Της σχετικής διαδικασίας προηγήθηκε πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τους φορείς που επιθυμούσαν να ενταχθούν στο πρόγραμμα.

Το πρόγραμμα

«Βοήθεια στο Σπίτι» σε αριθμούς

Σύμφωνα με τα τελικά στοιχεία που υποβλήθηκαν και επεξεργάστηκαν από την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ελλάδος (ΕΕΤΑΑ), η οποία έχει αναλάβει την ολοκλήρωση της όλης διαδικασίας, οι φορείς που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα ανέρχονται στους 638.

Συνολικά θα συσταθούν σ' όλη την

επικράτεια 1026 μονάδες. Από αυτές οι 765 θα συσταθούν από φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ) και οι 135 από επιχειρήσεις ιδιωτικού τομέα.

Ο συνολικός αριθμός των εξυπηρετούμενων ανέρχεται σε 82.310 άτομα, εκ των οποίων οι 67.676 θα εξυπηρετούνται από τις δημοτικές μονάδες. Συνολικά θα απασχοληθούν 4.611 εργαζόμενοι (1233 κοινωνικοί επιστήμονες, 1318 νοσηλευτές, 1665 οικογενειακοί βοηθοί, 111 γιατροί, 58 φυσικοθεραπευτές-εργοθεραπευτές και 226 βοηθητικό προσωπικό). Η κατανομή του προσωπικού είναι 83,1% στις δημοτικές μονάδες και το 16,9% σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΚΕΔΚΕ μέχρι τώρα στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» λειτουργούσαν 1.200 δομές, στις οποίες εργάζονταν 4.600 εργαζόμενοι. Σε σύνολο 217 δομών, στις οποίες εργάζονταν 1.136 άτομα, οι ειδικότητες οι οποίες απασχολούνται στα Προγράμματα Βοήθεια στο Σπίτι είναι κυρίως οικογενειακοί βοηθοί (34,9%), νοσηλευτικό προσωπικό (27,1) και

κοινωνικοί επιστήμονες (22,3%). Σε μικρότερο ποσοστό εργάζονται γιατροί (7,7%), φυσιοθεραπευτές (4,8%) και οδηγοί (2,2%).

Από τα ίδια στοιχεία προκύπτει ότι οι υπηρεσίες με τα μεγαλύτερα ποσοστά ωφελούμενων έχουν ως εξής:

- νοσηλευτικές πράξεις με αποδέκτες το 76,5% των ωφελουμένων,
- ατομική ψυχοκοινωνική στήριξη με αποδέκτες το 47,5% των ωφελουμένων,
- ενημέρωση πληροφόρηση με αποδέκτες το 46,7% των ωφελουμένων,
- συνταγογράφηση-αγορά φαρμάκων με αποδέκτες το 43,7% των ωφελουμένων,
- κοινωνική συναναστροφή με αποδέκτες το 41,5% των ωφελουμένων,
- ψυχοκοινωνικής στήριξη της οικογένειας με αποδέκτες το 38,2% των ωφελουμένων
- και επίβλεψη τήρησης της φαρμακευτικής αγωγής με 36,6% των ωφελουμένων.

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι δεν θα υπάρξουν αλλαγές σ' ότι αφορά τον αριθμό των εξυπηρετούμενων ατόμων, των εργαζομένων και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Τα συναρμόδια υπουργεία Εργασίας, Εσωτερικών και Οικονομικών αναζητούν να βρουν νομοθετική φόρμουλα προκειμένου να συνεχίσει να λειτουργεί το πρόγραμμα και μετά το τέλος του έτους. Ηδη έχει εκπονηθεί πολυσέλιδη μελέτη στην οποία προκρίνονται τρία εναλλακτικά σενάρια, προκειμένου να εξασφαλιστεί η λειτουργία ενός από τα πλέον επιτυχημένα κοινωνικά προγράμματα.

Στο πρώτο σενάριο ως κύριος φορέας υλοποίησης εμφανίζεται η Τοπική

Αυτοδιοίκηση, στο δεύτερο προτείνεται την ευθύνη να την αναλάβουν τα ασφαλιστικά ταμεία, στο τρίτο προτείνεται να διαμορφωθεί ένα μοντέλο κοινωνικής οικονομίας με τη συμμετοχή κοινωνικών φορέων, ενώ, τέλος, στο τέταρτο σενάριο προκρίνεται η λύση της δημιουργίας ενός πολυμερούς συστήματος στο οποίο θα συμμετέχει και ο ιδιωτικός τομέας.

Σε πρόσφατη ενημερωτική συνάντηση που είχε αντιπροσωπεία της ΚΕΔΚΕ με την επιτροπή της Βουλής για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, ο Σίμος Δανιηλίδης, δήμαρχος Νεάπολης-Συκεών και πρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Πολιτικής, Απασχόλησης και Αλληλεγγύης της ΚΕΔΚΕ, επισήμανε την ανάγκη βιωσιμότητας των υφιστάμενων δομών και του προσωπικού που απασχολούν μέσα από μία τριμερή χρηματοδότηση (κράτους-ασφαλιστικών ταμείων-ΚΕΔΚΕ). Πάντως, το σύστημα το οποίο εφαρμόζεται κατά το τρέχον έτος χαρακτηρίζεται από τους εργαζομένους «προβληματικό». Στην πλειονότητά τους οι δικαιούχοι που εμφανίζονται δεν είναι μοναχικά άτομα τα οποία έχουν απόλυτη ανάγκη τη βοήθεια του προγράμματος. Στην πρώτη φάση τα 60 εκατομμύρια ευρώ, τα οποία εξασφαλίστηκαν μέσα από τα ευρωπαϊκά προγράμματα, θα κατανεμηθούν σε 30.000 δικαιούχους. Οι ωφελούμενοι της δράσης θα είναι άτομα του συγγενικού περιβάλλοντος των ηλικιωμένων τα οποία εργάζονται ή είναι άνεργα και αναζητούν εργασία. Στην ουσία, δηλαδή, θα επιδοτούνται κυρίως εργαζόμενοι ή επαπειλούμενοι με ανεργία με τη λογική ότι η συμμετοχή των ηλικιωμένων στο πρόγραμμα τους αποδεσμεύει από τη φροντίδα τους. Τα συγκεκριμένα άτομα θα λάβουν υπό τη μορφή επιδότησης ένα ειδικό κουπόνι (voucher), το οποίο θα είναι αξίας 2.000 ευρώ. Το κουπόνι αυτό θα κατατίθεται στο δικαιούχο φορέα, ο οποίος και θα το εξαργυρώνει προκειμένου να καλύψει το κόστος εξυπηρέτησης που προκύπτει ανά ηλικιωμένο. Πάντως, μετά τη δέσμευση των υπουργείων Εργασίας και Εσωτερικών ότι θα διατεθεί επιπλέον κονδύλι ύψους 40 εκατομμυρίων ευρώ, μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, οι ηλικιωμένοι που θα επωφεληθούν συνολικά από

το πρόγραμμα κατά το 2011 θα ξεπεράσουν τις 60.000. Ενώ σύμφωνα με τις αισιόδοξες προβλέψεις εκτιμάται ότι θα επωφεληθούν, μέσω και των Κέντρων Φροντίδας Ηλικιωμένων Ατόμων, συνολικά 85.000 ηλικιωμένοι.

Ωστόσο, δεν είναι λίγοι εκείνοι που εκφράζουν τις επιφυλάξεις τους ως προς τον αριθμό των επωφελούμενων, ενώ υποστηρίζουν ότι αν δεν υλοποιηθεί η κυβερνητική δέσμευση για τα 40 εκατ. ευρώ εκατοντάδες εργαζόμενοι θα βρεθούν στο δρόμο, ενώ χιλιάδες ηλικιωμένοι και μοναχικά άτομα θα βρεθούν χωρίς καμία βοήθεια και ουσιαστική κοινωνική πρόνοια.

Για τους λόγους αυτούς οι εργαζόμενοι στο πρόγραμμα έχουν προχωρήσει σε δυναμικές κινητοποιήσεις, διεκδικώντας τη διασφάλιση της συμμετοχής των ηλικιωμένων που έχουν πραγματική ανάγκη, ενώ ταυτόχρονα ζητούν να μην υπάρξει μείωση του απασχολούμενου προσωπικού. Οι γνώστες του Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι υποστηρίζουν ότι με βάση τα μέχρι τώρα δεδομένα δεν υπάρχει σοβαρός λόγος ανησυχίας για το 2011. Αντίθετα, αν δεν υπάρξει νομοθετική πρωτοβουλία για τα επόμενα έτη είναι πιθανό το πρόγραμμα να οδηγηθεί σε ναυάγιο.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται στους ηλικιωμένους και τα ΑμΕΑ

- Συμβουλευτική και ψυχοσυναισθηματική υποστήριξη στις ομάδες και την οικογένειά τους.
- Εξασφάλιση υπηρεσιών, παροχών και μέτρων κοινωνικής προστασίας.
- Εμπρακτη υπεράσπιση και προώθηση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και ευαισθητοποίηση του άμεσου και ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος.
- Νοσηλευτική πρωτοβάθμια φροντίδα.
- Οικογενειακή - Οικιακή βοηθητική φροντίδα και ικανοποίηση πρακτικών αναγκών διαβίωσης.
- Φροντίδα της ατομικής υγιεινής και καθαριότητας.
- Αγωγή υγείας και πρόληψης.
- Προσαρμογή και βελτίωση των χώρων που κινείται ο ηλικιωμένος.
- Διασύνδεση με άλλους φορείς, δίκτυα, υπηρεσίες και προγράμματα για την αξιοποίηση των υπηρεσιών, μέσων και παροχών τους για την κά-

λυψη των αναγκών αξιοπρεπούς και υγιούς διαμονής, διαβίωσης, υγειονομικής περίθαλψης, σίτισης κ.λπ.

- Διευκόλυνση των αναγκών μετακίνησης, ενημέρωσης και επικοινωνίας.

Σε τέσσερις δόσεις οι πληρωμές στους αναδόχους

Οι πληρωμές προς τους αναδόχους θα πραγματοποιούνται σε τέσσερις δόσεις ως εξής:

- α) Η πρώτη δόση, ύψους 30% επί του συνολικού προϋπολογισμού της σύμβασης, καταβάλλεται μετά την υπογραφή της σύμβασης και μετά την πιστοποίηση του 10% του φυσικού αντικειμένου.
 - β) Η δεύτερη δόση, ύψους 30% επί του συνολικού προϋπολογισμού της σύμβασης, καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 40% του φυσικού αντικειμένου.
 - γ) Η τρίτη δόση, ύψους 30% επί του συνολικού προϋπολογισμού της σύμβασης, καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 70% του φυσικού αντικειμένου.
 - δ) Η τέταρτη δόση, ύψους έως και 10% επί του συνολικού προϋπολογισμού της σύμβασης, καταβάλλεται μετά τη λήξη και την πιστοποίηση του συνόλου του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου σύμφωνα με το περιεχόμενο της οικείας σύμβασης. Το φυσικό αντικείμενο θα εκφράζεται σε ανθρωπομήνες παροχής υπηρεσιών προς τους ωφελούμενους. Η πιστοποίηση του φυσικού αντικειμένου από την ΕΕΤΑΑ θα γίνεται με επιτόπιο έλεγχο και από τα δικαιολογητικά υλοποίησης που υποβάλλουν οι ανάδοχοι, ενώ συμπληρωματικά στοιχεία μπορεί να ζητηθούν από δικαιούχος εφόσον κριθεί σκόπιμο. Ο δικαιούχος υποχρεούται να διασφαλίζει ότι οι εξυπηρετούμενοι δεν λαμβάνουν υπηρεσίες από παραπάνω από μία Μονάδα.
- Η πληρωμή κάθε δόσης θα γίνεται βάσει των νόμιμων παραστατικών που θα εκδίδει για τη συγκεκριμένη δόση η Μονάδα. Σύμφωνα με τη σύμβαση η υλοποίηση των πράξεων, καθώς και όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τα εγκριτικά έγγραφα δεν μεταβιβάζονται ούτε εκχωρούνται σε οποιονδήποτε τρίτο.

Ο νέος Σχολικός Χάρτης 2012

Η απόφαση του υπουργείου Παιδείας να εφαρμοστεί πρόγραμμα συγχωνεύσεων σχολικών μονάδων σε όλη την επικράτεια πριν από το νέο σχολικό έτος προκάλεσε σωρεία αντιδράσεων από φορείς των εκπαιδευτικών και των γονέων, τοπικών κοινωνιών και δημοτικών αρχόντων. Η νέα σχολική χρονιά προβλέπεται να ξεκινήσει με 1.056 σχολεία λιγότερα, τα οποία καταργούνται ή συγχωνεύονται. Συνολικά συγχωνεύονται 1.933 σχολεία και προκύπτουν 877 νέα, από το σύνολο των 16.000 σχολικών μονάδων. Στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση συνενώνονται 1.523 σχολεία και προκύπτουν 672 νέα σχολεία και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση συνενώνονται 410 σχολεία και προκύπτουν 205 νέα συγκροτήματα.

Το υπουργείο Παιδείας επιμένει πως θα διατηρηθεί το πλαφόν των 25 μαθητών ανά τάξη, με μια προσαύξηση 10% μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, σημειώνοντας ότι τα κριτήρια για τις συνενώσεις των σχολείων είναι «αποκλειστικά παιδαγωγικά». Όπως ανακοίνωσε:

- Δημιουργούνται 6/θεσια και 12/θεσια δημοτικά σχολεία, εκεί όπου οι μαθητικές ανάγκες το υπαγόρευαν.
- Ιδρύονται σχολεία ακολουθώντας τα δημογραφικά στοιχεία του μαθητικού δυναμικού, με βασική προτεραιότητα το μαθητή και τις ανάγκες της τάξης.
- Στα μεγάλα αστικά κέντρα –της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης– οι συνενώσεις αφορούν κυρίως τα συστεγάζομενα σχολεία, ενώ στην περιφέρεια δίνεται έμφαση στις συνενώσεις ολιγοθέσιων σχολείων μόνον εκεί όπου οι συνθήκες το επιτρέπουν.

- Οι συνενώσεις δεν επιφέρουν αύξηση του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα πέραν του μέχρι σήμερα επιτρεπτού. Αντίθετα, στα συνενωμένα σχολεία υπάρχει κατεύθυνση της πολιτικής ηγεσίας ο αριθμός των μαθητών σε κάθε τμήμα να μην ξεπερνά τα 25 παιδιά στην Πρωτοβάθμια και τα 25 + 10% στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.
- Οι συνενώσεις δεν οδηγούν σε υπερμεγέθη σχολεία. Ο συνολικός αριθμός των μαθητών στα υπό συνένωση σχολεία δεν ξεπερνά τα 400 παιδιά. Υπάρχουν ελάχιστες περιπτώσεις –6 πανελλαδικώς– σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όπου τα σχολεία που προκύπτουν από τις συνενώσεις έχουν αριθμό μαθητών από 400 και άνω, αλλά χωρίς να ξεπερνούν τους 500.

Επιστολές υπουργείου και ΟΛΜΕ στους δημάρχους

Στην εκπνοή του Γενάρη, και 45 ημέρες περίπου πριν από την επίσημη δημοσιοποίηση του προγράμματος στις 13 Μαρτίου, η αρμόδια υφυπουργός Παιδείας κ. Χριστοφιλοπούλου ζήτησε με επιστολή της, που συνοδευόταν από σχετική εγκύκλιο, προτάσεις από τους δημάρχους για τις συγχωνεύσεις και ιδρύσεις νέων σχολικών μονάδων. Προσπερνώντας το κλίμα αντιδράσεων που καταγράφηκε στις τοπικές κοινωνίες, σημείωνε ότι «φιλοσοφία όλων των δράσεών μας είναι το συμφέρον του μαθητή και η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης». Αποσαφηνίζει ότι τα κριτήρια των συνενώσεων-ιδρύσεων σχολικών μονάδων είναι παιδαγωγικά και πως συνυπολογίζονται η χιλιομετρική και χρονική απόσταση, το γεωγραφικό ανάγλυφο

της κάθε περιοχής, το οδικό δίκτυο και οι καιρικές συνθήκες που επικρατούν καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους, τονίζοντας ότι η διαδικασία συνενώσεων-ιδρύσεων είναι ιδιαίτερη για κάθε περίπτωση χωριστά. Υπογράμμισε, τέλος, ότι από τις συνενώσεις σχολείων εξαιρούνται απομακρυσμένες, δύσβατες και ακριτικές.

Την αντίθεσή της στις αλλαγές του υπουργείου Παιδείας εξέφρασε η Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ), ενώ στο διάστημα αυτό πολλαπλασιάζονταν οι φωνές και στην επαρχία, με τους τοπικούς φορείς να αντιδρούν στις καταργήσεις-συγχωνεύσεις των σχολικών μονάδων.

Σε επιστολή προς τους δημάρχους, που έστειλε η ΟΛΜΕ, τους απηύθυνε πρόσκληση συστράτευσης με τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους μαθητές, προκειμένου να αγωνιστούν για να ακυρωθεί το πρόγραμμα των συγχωνεύσεων που έχει σχεδιάσει το υπουργείο Παιδείας, όχι για παιδαγωγικούς λόγους, όπως σημείωνε, αλλά με μοναδικό κριτήριο την εξοικονόμηση πόρων. «Στο όνομα του ΔΝΤ, το σχολείο της γειτονιάς ή της κοινότητας καταργείται για να δώσει τη θέση του σε πολυπληθή, απρόσωπα και μαζικά "πολυδύναμα" σχολικά κέντρα. Είναι φανερό πως εάν υλοποιηθούν αυτά τα σχέδια, το σημερινό σχολείο θα γίνει παρελθόν, χιλιάδες μαθητές θα εξαναγκαστούν σε εξοντωτικές μετακινήσεις και ο αριθμός των μαθητών ανά τμήμα θα αυξηθεί κατακόρυφα, με δραματικές συνέπειες στην ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας», υπογράμμισε. Αναφορικά με τις επιχορη-

γήσεις των σχολικών επιτροπών στην ίδια επιστολή ανέφερε: «Παράλληλα, οι περικοπές στις επιχορηγήσεις των σχολικών επιτροπών συνεχίζονται, με αποτέλεσμα την οικονομική ασφυξία του δημόσιου σχολείου και την αδυναμία του να ανταποκριθεί στις στοιχειώδεις καθημερινές ανάγκες του». Κατά των εκτεταμένων συγχωνεύσεων και των καταργήσεων σχολείων είναι και οι δάσκαλοι, ενώ στο πλευρό δασκάλων και καθηγητών που είναι αντίθετοι με τις συγχωνεύσεις είναι και γονείς. Η Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδος (ΔΟΕ) ανακοίνωσε ότι δεν δέχεται τις συγχωνεύσεις και τις καταργήσεις σχολικών μονάδων με οικονομικά κριτήρια.

Ημερίδα ενημέρωσης δημάρχων από το υπουργείο Παιδείας

Εν μέσω παραστάσεων διαμαρτυρίας, πορειών και καταλήψεων πραγματοποιήθηκε και η ημερίδα ενημέρωσης και διαλόγου του υπουργείου Παιδείας με τους δημάρχους της χώρας στο τέλος Φεβρουαρίου, στην οποία συμμετείχαν και εκπρόσωποι της πολιτικής ηγεσίας των συναρμόδιων υπουργείων, καθώς και εκπρόσωποι φορέων και οργανισμών.

Σε σχετική ανακοίνωσή του το υπουργείο Παιδείας σημείωνε ότι η ημερίδα οργανώνεται διότι ένα σημαντικό μέρος της εθνικής πολιτικής για την Παιδεία ασκείται πλέον μέσα από τους δήμους και όχι από την κεντρική υπηρεσία του υπουργείου Παιδείας.

Αντιδράσεις δημάρχων και ΚΕΔΚΕ

Στις συγχωνεύσεις-καταργήσεις των σχολείων αντιδρούν τόσο τοπικοί άρχοντες όσο και τοπικές κοινωνίες, καθώς θεωρούν πως κάποιες περιοχές θα δεχτούν οικονομικό πλήγμα. Μικροί και μεγάλοι δήμοι τόσο στην Αττική όσο και σ' όλη την επικράτεια αντέδρασαν, εκφράζοντας την αντίθεσή τους ποικιλοτρόπως. Ενα βασικό πρόβλημα που θέτουν είναι οι ελλείψεις σε υποδομές που υπάρχουν στα σχολικά κτίρια. Τονίζουν πως αν ένα σχολείο καταργηθεί και κάποιο άλλο κληθεί να απορροφήσει το, έστω και μικρό, μαθητικό του δυναμικό, τότε θα επιβαρυνθούν σχολεία που δεν έχουν αίθουσες για να καλύψουν τις

ανάγκες τους. Επίσης, σημειώνουν πως ορισμένα σχολεία πρέπει να παραμείνουν ανοιχτά γιατί εξυπηρετούν παιδιά σε απομακρυσμένες περιοχές που δεν έχουν τη δυνατότητα να μεταφερθούν σε άλλο μέρος. Ενας, επίσης, σοβαρός προβληματισμός είναι και το οικονομικό κόστος της μεταφοράς των μαθητών στα νέα σχολεία που θα προκύψουν από τις συγχωνεύσεις. Από την άλλη πλευρά όμως, υπάρχουν δήμοι οι οποίοι συμφωνούν με τις συγχωνεύσεις, αλλά έρχονται αντιμέτωποι με την άρνηση συλλόγων γονέων και κηδεμόνων της περιοχής, αλλά και εκπαιδευτικών.

Μήνυμα προς το υπουργείο Παιδείας και στις περιφερειακές του υπηρεσίες ότι οι δήμαρχοι της χώρας δεν θα δεχθούν τετελεσμένα όσον αφορά τις συγχωνεύσεις των σχολείων απέστειλε με ψήφισμά της η ΚΕΔΚΕ την Τετάρτη 16 Μαρτίου, ζητώντας τους να λάβουν πολύ σοβαρά υπόψη τους τις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν σε κάθε δήμο της χώρας.

Στο ψήφισμά της, που εγκρίθηκε κατά πλειοψηφία, επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο της εξοικονόμησης χρημάτων μετά τις εντολές της τρόικας το υπουργείο Παιδείας προχωρεί σε σαρωτικές αντικειμενικές και αντικοινωνικές αλλαγές, θέλοντας να επιβάλει το φθινό σχολείο με τη δημιουργία ενός νέου σχολικού χάρτη. Και επισημαίνει μια σειρά επώδυνων –όπως χαρακτηρίζει– μέτρων που έχουν στόχο την εκπαίδευση και βλάπτουν τους μαθητές τόσο της Πρωτοβάθμιας όσο και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης:

Τις περικοπές στις επιχορηγήσεις των Σχολικών Επιτροπών που αφορούν

τη μείωση των κονδυλίων των δήμων για λειτουργικές δαπάνες σε ποσοστό που υπερβαίνει το 50% το 2010 σε σχέση με το 2009.

Την κατάργηση των πανελλήνιων σχολικών πρωταθλημάτων με αιφνιδιαστική απόφαση του υπουργείου Παιδείας.

Τον τερματισμό της λειτουργίας των Τμημάτων Αθλητικής Διευκόλυνσης (ΤΑΔ) και (ΕΤΑΔ), με τη δικαιολογία ότι είναι αντιπαραγωγικά για τον αθλητισμό και αντιπαιδαγωγικά για την εκπαίδευση.

Την υποχρηματοδότηση της Παιδείας. Στον προϋπολογισμό του 2011 φθάνει μόλις το 2,75% του ΑΕΠ, όταν ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι κοντά στο 5,5%.

Από την παραπάνω απόφαση μειοψήφησε η παράταξη «Αυτοδιοικητικό Κίνημα», θεωρώντας ότι πρέπει να υπάρξει εμπειριστατωμένη μελέτη της πρότασης του υπουργείου Παιδείας και διερεύνηση του θέματος κατά περίπτωση δήμου, προκειμένου η Ένωση να αποκτήσει συνολική άποψη για το ζήτημα και στη συνέχεια να λάβει θέση.

Εν αναμονή της ανακοίνωσης από το υπουργείο Παιδείας του τελικού σχεδίου για τις συνενώσεις-καταργήσεις και ιδρύσεις σχολικών μονάδων, με την υπογραφή της σχετικής υπουργικής απόφασης, παραμένει ανοιχτό από το αρμόδιο υπουργείο το ενδεχόμενο για διορθωτικές κινήσεις στο θέμα των συγχωνεύσεων σχολικών μονάδων για τις περιπτώσεις όπου υπάρχουν «τεκμηριωμένες αντιδράσεις».

Διαχείριση απορριμμάτων: Επιστροφή στο σημείο μηδέν;

Ενα βήμα μπροστά και δύο πίσω σημειώνονται στο θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων στην Αττική. Σε αδιέξοδο έχει βρεθεί για άλλη μια φορά τις τελευταίες δεκαετίες η ελληνική πολιτεία, η οποία προσπαθεί να διαχειριστεί την «καυτή πατάτα» της δημιουργίας ΧΥΤΥ. Τόσο στην Αττική όσο και στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας το θέμα της διαχείρισης των σκουπιδιών και του κλεισίματος των ανεξέλεγκτων χωματερών χαρακτηρίζεται μείζον. Την ίδια ώρα το αρμόδιο υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κлиматικής Αλλαγής προωθεί νέο νομοθετικό πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων.

Οι δυναμικές κινητοποιήσεις των κατοίκων της Κερατέας εξανάγκασαν την κυβέρνηση να αποσύρει λίγο πριν από το Πάσχα τις διμοιρίες των ΜΑΤ από την περιοχή και να επέλθει –έστω και προσωρινά– ειρήνη. Η ανακωχή, η οποία επετεύχθη χάρη στο δυναμισμό των κατοίκων και το αγωνιστικό σθένος τους, οδήγησε σ' ένα νέο πλαίσιο τα δεδομένα και προκάλεσε ντόμινο εξελίξεων. Μέχρι και τη στιγμή που γραφόταν το ρεπορτάζ δεν είχε ξεκαθαριστεί αν τελικά το υπουργείο Εσωτερικών και το υπουργείο Περιβάλλοντος είναι διατεθειμένα να επαναπροσδιορίσουν συνολικά το θέμα της διαχείρισης και να μην υλοποιηθεί η δημιουργία Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων ή Υπολειμμάτων στην Κερατέα. Ο δήμαρχος της περιοχής προχώρησε στην κατάθεση

αντιπρότασης, σύμφωνα με την οποία η τοπική κοινωνία δέχεται να δημιουργηθεί εργοστάσιο σε σημείο που προτείνουν οι ίδιοι, στο ΒΙΟΠΑ Κερατέας, και το οποίο θα δέχεται τα απορρίμματα των δύο δήμων της περιοχής, Λαυρεωτικής και Σαρωνικού.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των αρμοδίων ένα τέτοιο σενάριο δεν φαίνεται να είναι εφαρμόσιμο, καθώς θα χρειαστούν αρκετά χρόνια για να κινηθεί εκ νέου η όλη διαδικασία. Πάντως, υπάρχουν και οι ψύχραιμοι κυβερνητικοί παράγοντες οι οποίοι υποστηρίζουν την άποψη ότι η σχετική πρόταση, αν θεωρηθεί ως βάση, μπορεί να αποτελέσει ένα ουσιαστικό βήμα για την επίλυση ενός σοβαρού προβλήματος που αντιμετωπίζει η Αττική. Η πρόταση που προκρίνεται από την πλευρά αυτή κάνει λόγο για επίτευξη συμφωνίας, η οποία θα προβλέπει σταδιακά την αύξηση του όγκου των απορριμμάτων που θα δέχεται το εργοστάσιο. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο δήμαρχος της περιοχής και οι κάτοικοι να συμφωνήσουν ότι θα δέχονται απορρίμματα και από άλλους δήμους του Λεκανοπεδίου. Πάντως, σύμφωνα με τις μέχρι τώρα ενδείξεις, οι πιθανότητες να ακυρωθεί ο υπάρχων σχεδιασμός είναι μικρές, καθώς οι πιέσεις τόσο από την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και από τους δήμους του αστικού ιστού του Λεκανοπεδίου είναι ισχυρές.

Ηδη λίγο πριν από το Πάσχα το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Φυλής, με απόφαση που έλαβε, ξεκαθάρισε

ότι δεν θα συνεχίσει να δέχεται επ' άπειρον ο ΧΥΤΑ της περιοχής σκουπίδια άλλων δήμων, όπως για δεκαετίες συνέβαινε με τα Ανω Λιόσια. Της σχετικής απόφασης είχαν προηγηθεί οι εξελίξεις στην Κερατέα και επιστολή του δημάρχου Δημήτρη Μπουραϊμη προς τον πρωθυπουργό. Ο δήμαρχος Φυλής κάλεσε τους δημάρχους της Αττικής να βρουν τρόπο να διαχειρίζονται μόνοι τους τα απορρίμματα των δήμων τους και τους προειδοποίησε ότι έχουν περιθώριο μόλις δύομισι χρόνια για να βρουν λύση. Όπως είναι γνωστό ύστερα από το διάστημα αυτό, το κύτταρο του ΧΥΤΑ στη Φυλή θα έχει κορεστεί και θα πρέπει να κλείσει. Μάλιστα, το Δημοτικό Συμβούλιο του δήμου για να ασκήσει πιέσεις προς την κυβέρνηση συμφώνησε μέσα στα επόμενα δύομισι με τρία χρόνια να μην επιτρέψει να γίνει κανένα άλλο έργο διαχείρισης απορριμμάτων στο ΧΥΤΑ. Επίσης, απορρίπτει τις μεθόδους της καύσης, της βιοξήρανσης και οποιασδήποτε άλλη μορφή επεξεργασίας πέραν της ανακύκλωσης. Το επόμενο διάστημα ο Δήμος Φυλής και οι κάτοικοι της περιοχής αναμένεται σε ένδειξη διαμαρτυρίας να προχωρήσουν σε κλείσιμο του ΧΥΤΑ. Ο δήμαρχος με την επιστολή του προς τον πρωθυπουργό έκανε σαφές ότι για να αποδεχθεί την κατασκευή στην επικράτεια των δύο εργοστασίων ανακύκλωσης, τα οποία θα είναι δυναμικότητας περίπου 1 εκατ. τόνων, θα πρέπει να υλοποιηθεί ο περιφερειακός σχεδιασμός και να προχωρήσουν τα έργα σε Κερατέα και Γραμματικό. Οι δύο περιοχές, σύμφω-

να με τον περιφερειακό σχεδιασμό, θα πρέπει να δεχθούν την κατασκευή δύο εργοστασίων δυναμικότητας 350.000 τόννων ετησίως.

Διαχείριση:

Νέος νόμος για τα απόβλητα

Ενώ οι εξελίξεις τρέχουν στο θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων στο Λεκανοπέδιο, το ΥΠΕΚΑ προωθεί νέο «Νόμο πλαίσιο για τα απόβλητα». Μέσω αυτού απλοποιεί τις διαδικασίες αδειοδότησης για τη διαχείριση των απορριμμάτων, ενώ ενθαρρύνει την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των αποβλήτων. Η κατάρτιση του σχεδίου κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να εναρμονιστεί η ελληνική νομοθεσία με την ευρωπαϊκή και ειδικότερα τις «επιταγές» της οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 312/3 του 2008. Μέσα από το νέο σχεδιασμό καταβάλλεται προσπάθεια να καθοριστεί ένα βελτιωμένο νομοθετικό πλαίσιο που θα αφορά το

χρήσιμο των αποβλήτων στο σύνολο της χώρας. Ειδικότερα με το νέο νόμο επιχειρείται η μετάβαση στην «Ευρωπαϊκή κοινωνία της ανακύκλωσης» και δίδεται βάρος στην προώθηση πολιτικών που θα βοηθήσουν στην επαναχρησιμοποίηση προϊόντων και την ανακύκλωση υψηλής ποιότητας με χωριστή συλλογή αποβλήτων. Το σχέδιο δίνει έμφαση στη διαφύλαξη των φυσικών πόρων, απλοποιεί τις διαδικασίες αδειοδότησης για τη διαχείριση αποβλήτων και καθορίζει διακριτούς ρόλους και υποχρεώσεις για το σύνολο των εμπλεκόμενων στη διαχείριση. Στο άρθρο 14 θεσμοθετείται η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Στο

ίδιο σημείο καθορίζεται ότι το κόστος διαχείρισης των αποβλήτων βαρύνει τον αρχικό παραγωγό τους, τον τρέχοντα ή τους προηγούμενους κατόχους αποβλήτων.

Με το νέο νόμο αποβλήτων επιχειρείται η επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων μέσα στο χρονικό πλαίσιο που έχει τεθεί από τα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα. Εκτός από την εξάλειψη των ανεξέλεγκτων χώρων ταφής απορριμμάτων, που θα έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί εδώ και δύο χρόνια, οι στόχοι που έχουν τεθεί αφορούν τους εξής τομείς:

Μέχρι τις 28/2/2013 θα πρέπει να έχει εκδοθεί υπουργική απόφαση ανα-

θεώρησης των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού.

Μέχρι τις 12/12/2013 θα πρέπει να έχει ξεκινήσει η εφαρμογή του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης-Δημιουργίας Αποβλήτων.

Μέχρι το 2015 να έχει καθιερωθεί η χωριστή συλλογή χαρτιού, μετάλλου, πλαστικού και γυαλιού.

Στο τέλος του 2017 η χώρα μας θα πρέπει να υποβάλει τη δεύτερη

Σύμφωνα με το υπόμνημα της επιτροπής Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης οι δήμαρχοι προτείνουν μεταξύ άλλων τα εξής:

Την πιστή εφαρμογή του εθνικού, περιφερειακού και ειδικού σχεδιασμού.

Την ενίσχυση συστημάτων ανακύκλωσης και την απόδοση μέρους των εσόδων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Την ανάγκη υιοθέτησης νέων τεχνολογιών, οι οποίες δίνουν έμφαση στην ανάκτηση υλικών ή και ενέργειας.

Τη θέσπιση αντικινήτρων για την παραγωγή αποβλήτων και κινήτρων για τη μείωση του όγκου τους.

Τη θέσπιση πολεοδομικών και διοικητικών ρυθμίσεων για την πρόβλεψη συστημάτων διαλογής στην πηγή.

Τη σταδιακή μετατροπή όλων των ΧΥΤΑ σε Χώρους Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων.

Τη δημιουργία Χώρων Υγειονομικής Ταφής Ειδικών Αποβλήτων (ΧΥΤΕΑ).

Τη λήψη ειδικών μέτρων για τις νησιωτικές και ορεινές περιοχές, στις οποίες πρέπει να εφαρμόζονται συστήματα ανακύκλωσης. ακόμα και αν το κόστος είναι υψηλό.

Την προώθηση των αναγκαίων θεσμικών μέτρων για τη σύσταση φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων.

Τη λήψη μέτρων κατά προτεραιότητα σε περιοχές προστασίας Natura, όπως είναι για παράδειγμα οι αρχαιολογικοί χώροι.

Αναγκαία κρίνεται η λήψη αντίστοιχων μέτρων για λιμάνια και αεροδρόμια.

τριοετή έκθεση, στην οποία θα ενημερώνει την Ε.Ε. για τα μέτρα που έλαβε προκειμένου να συμμορφωθεί με την οδηγία 2008/98/ΕΚ.

Μέχρι το 2020 η Ελλάδα θα πρέπει να έχει επιτύχει το μεγαλεπήβολο στόχο ανακύκλωσης του 50% του συνολικού όγκου των αποβλήτων χαρτιού, μετάλλου, και γυαλιών.

Μέχρι το 2020 θα πρέπει, επίσης, να έχει καταφέρει να ανακυκλώνει σε ποσοστό 70% τα μη επικίνδυνα απόβλητα τα οποία προέρχονται από κατασκευές και κατεδαφίσεις.

Τέλος, μέχρι το 2023 θα πρέπει να έχει καταφέρει να αυξήσει το ποσοστό ανακύκλωσης και αξιοποίησης των οικιακών αποβλήτων από 24% που είναι σήμερα στο 60%.

ΚΕΔΚΕ: Σε θετική κατεύθυνση το σχέδιο, αλλά χωρίς ρεαλιστικούς στόχους

Τις επιφυλάξεις της διατυπώνει η ΚΕΔΚΕ σε αρκετά σημεία του σχεδίου νόμου. Μάλιστα, σε ορισμένα άρθρα θεωρεί ότι το ΥΠΕΚΑ θα πρέπει να προχωρήσει σε τροποποιήσεις, καθώς τα χρονοδιαγράμματα, τα οποία έχουν τεθεί, δεν είναι ρεαλιστικά. Την ίδια ώρα για να επιτευχθεί η μετάβαση από το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο στο νέο σχέδιο θα πρέπει να υπάρξουν εννέα κοινές υπουργικές αποφάσεις και επιπλέον οκτώ υπουργικές αποφάσεις. Σύμφωνα με την αρμόδια επιτροπή Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης της ΚΕΔΚΕ, στα άρθρα 11, 26, 28, 29, 37 και 41 δεν γίνεται αναφορά στις χρονικές δεσμεύσεις των Εθνικών, Ειδικών και Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων ως προς την ολοκλήρωση και έγκρισή τους. Η επι-

τροπή επισημαίνει ότι με δεδομένους τους στόχους που θα πρέπει να πετύχει η κυβέρνηση μέχρι το 2020, είναι αναγκαία η προώθηση ενός χρονοδιαγράμματος εντός του οποίου θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί τα σχέδια διαχείρισης των αποβλήτων. Ενα άλλο μείζον ζήτημα είναι ότι ο νομοθέτης δεν κάνει καμία αναφορά ως προς το πλαίσιο χρηματοδότησης των σχεδίων δράσης. Οι στόχοι που τίθενται για το 2020 σχετικά με την ανακύκλωση απαιτούν αυξημένα κόστη συλλογής και αποκομιδής, για τα οποία δεν διευκρινίζεται πώς θα καλυφθούν. Η μόνη αναφορά που γίνεται στο σχέδιο έχει να κάνει με τα έσοδα και τους πράσινους πόρους, οι οποίοι θα προκύψουν από το πράσινο ταμείο. Όπως είναι γνωστό στο ταμείο αυτό θα μπουν τα έσοδα από τα πρόστιμα που θα εισπραχθούν μέσω των διαπιστούμενων παραβάσεων που προβλέπονται στο ίδιο νομοσχέδιο. Αναγκαία κρίνεται και η θέσπιση μεταβατικών διατάξεων από το υφιστάμενο πλαίσιο στο

νέο νόμο. Ενα ερώτημα το οποίο δεν έχει απαντηθεί σχετίζεται με το αν και κατά πόσο οι στόχοι του Εθνικού Σχεδιασμού αποτελούν και στόχους του Περιφερειακού σχεδιασμού.

Σε ό,τι αφορά το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ειδικότερα τη συμμετοχή των δήμων στο νέο σύστημα διαχείρισης των αποβλήτων υποστηρίζεται ότι θα πρέπει να υπάρξουν περεταίρω διευκρινίσεις. Βασικός στόχος θα πρέπει να είναι η υιοθέτηση ενός πλαισίου μέσω του οποίου οι δήμοι θα έχουν συγκεκριμένο ρόλο και αρμοδιότητες σε θέματα όπως ο έλεγχος και η επιβολή προστίμων στους παραβάτες. Τέλος, συνιστάται η κατάρτιση επιπλέον διάταξης, μέσω της οποίας θα υλοποιούνται καμπάνιες στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης σχετικά με τη σωστή διαχείριση των απορριμμάτων και την ανακύκλωση. Επίσης, προτείνεται η εισαγωγή δράσεων και μαθημάτων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης τόσο στην Πρωτοβάθμια όσο και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Η Αυτοδιοίκηση ένα χρόνο μετά την υπογραφή του μνημονίου

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
T.A.

Μόνο το ελάχιστο λειτουργικό ΚΟΣΤΟΣ το δήμων εγγυάται η κυβέρνηση

Μόνο τις δαπάνες για τη μισθοδοσία των εργαζομένων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση εγγυάται επί της ουσίας να εξασφαλίσει η κυβέρνηση για το 2011. Αυτό προέκυψε από ανακοινώσεις που έκαναν πρόσφατα οι υπουργοί Εσωτερικών Γ. Ραγκούσης και Οικονομικών Γ. Παπακωνσταντίνου, σύμφωνα με τις οποίες τα σταθερά έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες των δήμων ανέρχονται στα 2,14 δισ. ευρώ. Για τα «περαιτέρω», ήτοι για την κάλυψη του ελάχιστου κόστους λειτουργίας τους, που η κυβέρνηση το υπολογίζει συνολικά στα 3,8 δισ., και της άσκησης αρμοδιοτήτων τους, οι δήμοι θα πρέπει να ανατρέξουν για βοήθεια στα ίδια έσοδά τους και κυρίως σε έσοδά τους από δημοτικά τέλη και φόρους.

Καθυστερήσεις στις αποδόσεις και νέοι λογαριασμοί

Στη μέση σχεδόν του οικονομικού έτους και εν όψει ανακοινώσεων για νέες περικοπές δαπανών, οι δήμοι επισπράττουν ποσά από την τακτική επιχορήγηση έναντι και δεν γνωρίζουν ακόμη το ύψος των τακτικών εσόδων τους για την εξυπηρέτηση των λειτουργικών τους αναγκών (ΚΑΠ), δεδομένου ότι η σχετική Κοινή Υπουργική Απόφαση δεν έχει ακόμη υπογραφεί. Η οικονομική κατάσταση των δήμων περιγράφεται από τους ίδιους τους αιρετούς δραματική. Καθημερινά, πέραν των περικοπών, προκύπτουν και νέοι λογαριασμοί που καλούνται να καλύψουν λόγω και της μεταφοράς αρμοδιοτήτων, όπως είναι για παράδειγμα οι δαπάνες για τα ενοίκια των σχολείων. Η οικονομική ασφυξία έχει μηδενίσει και οποιαδήποτε αναπτυξιακή και επεν-

δυτική δραστηριότητα των δήμων. Η ΣΑΤΑ, βασικός αναπτυξιακός πόρος για τους δήμους, φέτος ανακοινώθηκε ότι θα είναι 600 εκατ. ευρώ, είναι άγνωστο, όμως, αν θα αποδοθεί ολόκληρο το προβλεπόμενο ποσό, δεδομένου ότι και πέρυσι έγιναν δραστικές περικοπές.

Το ΕΣΠΑ παραμένει για τους δήμους «ευσεβής και άπιαστος πόθος». Η γραφειοκρατία και η έλλειψη κατάλληλου προσωπικού εμποδίζουν το 60% και πλέον των δήμων της χώρας να επωφεληθούν από το πρόγραμμα.

Την κατάσταση περιπλέκει και το γεγονός ότι ακόμη δεν υπάρχει κανένα φως για το πρόγραμμα «Ελλάδα», ύψους 4 δισ. ευρώ, το οποίο θα χρηματοδοτούσε αναπτυξιακά έργα των δήμων, αφού το σχετικό Π.Δ. για την ενεργοποίησή του τώρα κατατέθηκε προς εξέταση από το Σ.τ.Ε. Αυτό έχει συνέπεια να έχουν μπλοκάρει και τα υπολειπόμενα έργα του «Θησέα», η ολοποίηση των οποίων αναμένεται να μεταφερθεί στο πρόγραμμα «Ελλάδα». Οι ανησυχίες των αιρετών για τα οικονομικά των δήμων αυξάνονται και εν όψει της ανακοίνωσης από την κυβέρνηση των νέων μέτρων του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Σταθερότητας 2012-2015. Σύμφωνα με τον υπουργό Οικονομικών κ. Παπακωνσταντίνου, οι δήμοι θα κληθούν να συμβάλουν ξανά με νέα μέτρα περιορισμού των δαπανών τους στο πρόγραμμα δημοσιονομικής εξυγίανσης. Σημειωτέον ότι ήδη για τη διετία 2010-2011 «παρακρατήθηκαν» από τα τακτικά έσοδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως ανακοίνωσαν οι υπουργοί, 1,4 δισ. ευρώ.

Εξοδα και έσοδα των δήμων

Σε κοινή συνέντευξη Τύπου οι υπουργοί Εσωτερικών και Οικονομικών για

τα οικονομικά της Αυτοδιοίκησης, μετά την ολοκλήρωση της απογραφής, υποσχέθηκαν ότι η κεντρική κυβέρνηση θα εξασφαλίσει τη λειτουργία των ΟΤΑ «με την έννοια των ελάχιστων δαπανών που είναι αναγκαίες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους», οι οποίες υπολογίζονται στα 3,8 δισ. ευρώ. Συγκεκριμένα, οι δαπάνες που προσδιορίζουν το ελάχιστο λειτουργικό κόστος των δήμων -3,8 δισ. ευρώ-, όπως προκύπτουν από την καταγραφή που έγινε με βάση τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ και τα στοιχεία των ιδίων των δήμων που τροφοδοτούν τη βάση δεδομένων του υπουργείου Εσωτερικών, είναι οι εξής: 2.105 εκατ. ευρώ για αμοιβές και έξοδα προσωπικού, 130 εκατ. ευρώ για αμοιβές αιρετών και τρίτων, 320 εκατ. ευρώ για παροχές τρίτων (ενοίκια, τηλεπικοινωνίες, ρεύμα, συντηρήσεις εξοπλισμού), 35 εκατ. ευρώ για γενικά έξοδα, 120 εκατ. ευρώ για δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων, 600 εκατ. ευρώ για υποχρεωτικές μεταβιβάσεις σε ΝΠΔΔ και επιχειρήσεις, 120 εκατ. ευρώ για υποχρεωτικές εισφορές στους συνδέσμους, 120 εκατ. ευρώ για λοιπές διαβιβάσεις και 250 εκατ. ευρώ για τοκοχρεολύσια.

Τα σταθερά έσοδα των δήμων με βάση την ίδια καταγραφή εκτιμούνται στα 4,1 δισ. ευρώ. Δύο είναι οι βασικές πηγές σταθερών εσόδων των δήμων: οι επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες, ύψους 2.140 εκατ. ευρώ, και τα ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα, ύψους 1,1 δισ. ευρώ.

Διαπιστώσεις πίσω από τα νούμερα

Εντονη ήταν η αντίδραση της ΚΕΔΚΕ μετά τις ανακοινώσεις των δύο υπουργών. Σύμφωνα, λοιπόν, με το Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ, με μια αναλυτική διερεύνηση των σχετικών λογαριασμών που έδω-

σαν στη δημοσιότητα οι δύο υπουργοί, προκύπτει ότι πλέον οι επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες –που για το 2011 προβλέπεται ότι θα είναι 2.140.000.000 ευρώ (συμπεριλαμβανομένων και των 100 εκατ. ευρώ που αφορούν τη μισθοδοσία των μεταταχθέντων στους δήμους υπαλλήλων)– δεν επαρκούν να καλύψουν το ελάχιστο κόστος λειτουργίας των δήμων –3,8 δισ. ευρώ– και απαιτείται η συνδρομή ιδίων εσόδων τους, ύψους 1,6 δισ. ευρώ, βασική πηγή των οποίων αποτελούν τα έσοδα από δημοτικά τέλη και φόρους, που υπολογίστηκαν στο 1,1 δισ. ευρώ. Διαπίστωση που καταγράφηκε από το Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ. Επιπλέον, τα έσοδα των δήμων από φόρους και τέλη εμφανίζονται υπερτιμημένα, αφού με βάση τα στοιχεία της ΔΕΗ, μέσω της οποίας εισπράττονται τα δημοτικά τέλη, το ποσοστό των απλήρωτων και καθυστερημένων λογαριασμών ανέρχεται στο 20%, ενώ μεταξύ 2010-2011 η αύξηση των απλήρωτων λογαριασμών είναι της τάξης του 35%. Η ΚΕΔΚΕ υπογραμμίζει ακόμη πως αναγνωρίζεται και από τους δύο υπουργούς ότι τη διετία 2010-2011 «παρακρατήθηκαν» από την Τοπική Αυτοδιοίκηση 1,4 δισ. ευρώ, ενώ ο λογαριασμός προβλέπεται να αυξηθεί, σύμφωνα με τον υπουργό Οικονομικών. «Το ερώτημα που προκύπτει προς τον υπουργό Οικονομικών –τονίζεται στη σχετική ανακοίνωση– είναι αν υπάρχει άλλος φορέας της γενικής κυβέρνησης ή ακόμη και της κεντρικής που να έχει μειώσεις σε απόλυτους αριθμούς ή ακόμα και ως ποσοστό ανάλογες μ' αυτές που υπέστη η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Μήπως, θα πρέπει να αναλογιστεί ότι οι ΟΤΑ

συνεισέφεραν ήδη παραπάνω από ό,τι τους αναλογεί». Επίσης, αναφερόμενη στο πρόγραμμα «Ελλάδα» τονίζει ότι εάν αυτό χρηματοδοτηθεί με τον ίδιο τρόπο που χρηματοδοτήθηκε ο «Θησέας», όπως ανακοίνωσε ο υπουργός Εσωτερικών, δηλαδή από ΣΑΤΑ και ΚΑΠ, τότε θα μειωθεί περαιτέρω το διαθέσιμο για την κάλυψη του ελάχιστου κόστους λειτουργίας των δήμων ποσό. Ακόμη υπενθυμίζει την υποχρέωση της κεντρικής κυβέρνησης να τηρεί το Σύνταγμα και τους νόμους και ειδικότερα ό,τι αφορά στο άρθρο 102 του Συντάγματος, το οποίο επιβάλλει οι μεταφερόμενες αρμοδιότητες να συνοδεύονται από τους ανάλογους πόρους, και στο άρθρο 259 του «Καλλικράτη», που αναφέρει ότι σε περίπτωση που δεν καλύπτεται το κόστος θα πρέπει με Π.Δ. να υπάρξει πρόσθετη χρηματοδότηση. «Σε κάθε περίπτωση, τονίζει το Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ, είναι θετικό το γεγονός ότι αναγνωρίζεται από τους δύο υπουργούς η προσπάθεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για εξορθολογισμό και νοικοκύρεμα των δήμων. Είναι όμως πολυτέλεια να ζητεί η Αυτοδιοίκηση από την κεντρική κυβέρνηση να σέβεται το Σύνταγμα και τους νόμους τους κράτους;». Το Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ αποφάσισε κατά πλειοψηφία τη συμμετοχή στις 11 Μαΐου στην απεργιακή κινητοποίηση της ΑΔΕΔΥ, σε ένδειξη συμπαράστασης στην απεργία των εργαζομένων στους δήμους. Εάν δεν υπάρξουν ουσιαστικές απαντήσεις επί των οικονομικών προβλημάτων των δήμων, η ΚΕΔΚΕ θα προγραμματίσει σύσκεψη όλων των δημάρχων της χώρας για να καθορίσει την περαιτέρω στάση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η Αυτοδιοίκηση πέρα από το μνημόνιο και την ύφεση

Η ουσία πάντως είναι μία: Οι δήμοι της χώρας ασφυκτιούν οικονομικά, η κρίση και η ύφεση μεσουρανούν, οι αριθμοί δεν βγαίνουν και η αναζήτηση δρόμων ανάκαμψης και για την Τοπική Αυτοδιοίκηση της χώρας είναι ζητούμενο και μονόδρομος. Το γεγονός ότι ήδη στους κόλπους της Αυτοδιοίκησης διατυπώνονται προβληματισμοί, αλλά και συγκεκριμένες προτάσεις για έξοδο από αυτήν την κατάσταση είναι ίσως το μόνο «φως στο σκοτάδι». Μεταξύ των προτάσεων που έχουν πέσει στο τραπέζι και συζητούνται ήδη είναι και οι εξής: Ενεργοποίηση Προγράμματος Επενδύσεων στους Δήμους: Αντί να δανειζεται το κράτος με τα σημερινά ψηλά επιτόκια για να καλύπτει ανάγκες στις οποίες συγκαταλέγονται και τα χρήματα για επενδύσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, θα μπορούσε η ίδια η Αυτοδιοίκηση να δανείζεται απευθείας από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με σαφώς χαμηλότερο επιτόκιο για την υλοποίηση προγράμματος επενδύσεων στους δήμους. Εφαρμογή Κτηματολογίου. Δηλαδή, ενεργός συμμετοχή των δήμων της χώρας στην ολοκλήρωση της εφαρμογής του Κτηματολογίου, γεγονός που και τους χρόνους υλοποίησης θα συντομεύσει και πόρους –υπολογίζονται περί τα 120 εκατ. ευρώ– στην ίδια την Αυτοδιοίκηση θα διασφαλίσει.

Τι ακριβώς από όλα αυτά θα εισακουστούν και πολύ περισσότερο τι, αν και πότε θα δρομολογηθεί, ο χρόνος θα το δείξει. Ανάγκη, όμως, και θεοί πείθονται...

ΚΕΔΚΕ: Η κυβέρνηση μεταβιβάζει στους δήμους τα χρέη της

Αυστηρό πρόγραμμα εξυγίανσης για δήμους στο «Κόκκινο»

Στο φως της δημοσιότητας έδωσε τα στοιχεία για τους υπερχρεωμένους δήμους της χώρας το υπουργείο Εσωτερικών, σε μια προσπάθεια να καταγραφεί το πρόβλημα και στη συνέχεια να αντιμετωπισθεί μέσω της ένταξης των ΟΤΑ που βρίσκονται στο «κόκκινο» σε πρόγραμμα εξυγίανσης. Η ένταξη σ' αυτό θα δώσει τη δυνατότητα πρόσβασης για τους χρεωμένους δήμους στο Λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης, το οποίο αναμένεται να συσταθεί στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και θα χρηματοδοτείται από πόρους της Αυτοδιοίκησης και ειδικότερα από τους ΚΑΠ. Ακόμη, όμως, δεν έχει καθοριστεί το ποσοστό των ΚΑΠ που θα απορροφήσει ο εν λόγω λογαριασμός.

Οροι εξυγίανσης με ορίζοντα το τέλος της τετραετίας

Στους υπό εξυγίανση δήμους θα τεθεί περιορισμός ή ακόμη και πάγωμα όλων των προσλήψεων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που γίνονται με συμβάσεις, ενώ αντίστοιχος περιορισμός ή κατάργηση θα υπάρξει για τις χρηματοδοτήσεις ορισμένων κωδικών, όπως είναι αυτοί για δημόσιες σχέσεις ή εκδηλώσεις.

Οι δήμοι θα αναλάβουν, επίσης, την υποχρέωση να διαθέσουν μέρος ή το σύνολο των εσόδων τους για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος εξυγίανσης και δεν θα μπορούν σε ορισμένες περιπτώσεις να πραγματο-

ποιούν έργα, με εξαίρεση εκείνα που αφορούν συντήρηση και επισκευή υφιστάμενων υποδομών.

Ορίζεται, επίσης, πως η υλοποίηση του προγράμματος εξυγίανσης θα γίνεται βάσει συγκεκριμένου χρονοδια-

περιόδου για την αποπληρωμή των δανείων έως και 25 χρόνια, μείωση του επιτοκίου, αλλά και χορήγηση περιόδου χάριτος για ορισμένες περιπτώσεις δήμων.

Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, το οποίο κατέχει το 60% του συνολικού δανεισμού των δήμων. Σύμφωνα με όσα διευκρίνισε ο Αλ. Αντωνόπουλος, πρόεδρος του Ταμείου, η μείωση στις δόσεις των δανείων που πληρώνουν οι δήμοι αναμένεται μέσα από αυτές τις ρυθμίσεις να αγγίξει ακόμη και το 55%.

Υπενθυμίζεται ότι το επιτόκιο δανεισμού από το ΤΠΔ σήμερα είναι 5,9% και σταθερό για 15 έτη.

Σε ειδικές περιπτώσεις ενδέχεται να υπάρξει και περίοδος χάριτος με πάγωμα του κεφαλαίου και καταβολή μόνο των τόκων ή με πάγωμα κεφαλαίου και τόκων και κεφαλαιοποίησή τους στο τέλος της περιόδου χάριτος.

Σε πρώτη φάση στο πρόγραμμα αναμένεται να υπαχθούν 48 δήμοι.

Από αυτούς, 24 δήμοι έχουν συνολικό χρέος πάνω από το 150% των τακτικών εσόδων τους και της ΣΑΤΑ, 12 δήμοι μεταξύ 120% και 150% και 22 δήμοι από 100% έως 120% των τακτικών τους εσόδων και της ΣΑΤΑ.

Τα βήματα ένταξης στο πρόγραμμα εξυγίανσης

Για την ένταξη ενός δήμου στο πρόγραμμα πρέπει να προηγηθεί έκθεση αξιολόγησης από ορκωτούς ελεγκτές

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το Πρόγραμμα μπορεί να περιλαμβάνει:

- ✓ Επιμήκυνση περιόδου για την αποπληρωμή των δανείων
- ✓ Κάλυψη του κόστους επιτοκίου των δανείων και λοιπών πιστωτικών διευκολύνσεων από πιστωτικά ιδρύματα για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα
- ✓ Κάλυψη των χρεολυσίων, μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα
- ✓ Η χρηματοδότηση του Προγράμματος θα πραγματοποιηθεί από το «Λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης», που συστήνεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων

γράμματος, το οποίο θα έχει ορίζοντα το τέλος της τρέχουσας δημοτικής περιόδου. Σε περιπτώσεις καλλικρατικών δήμων, όπου το χρέος προέρχεται μόνον από έναν πρώην δήμο και νυν δημοτική ενότητα, παρέχεται η δυνατότητα οι περιορισμοί αυτοί να εφαρμοστούν μόνο σ' αυτήν.

Τρόπος αποπληρωμής των δανείων

Η υπαγωγή ενός δήμου στο πρόγραμμα εξυγίανσης θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την επιμήκυνση της

των οικονομικών στοιχείων του δήμου, η οποία κατατίθεται στην Ελεγκτική Επιτροπή που συστήνεται στο υπουργείο Εσωτερικών και η οποία θα κρίνει την ένταξη ή όχι στο πρόγραμμα εξυγίανσης.

Αμέσως μετά ο δήμος είναι υποχρεωμένος να υποβάλει επιχειρησιακό

δήμων πλησιάζουν τα 1,9 δισ. ευρώ, ενώ οι υποχρεώσεις προς προμηθευτές ξεπερνούν τα 1,2 δισ. ευρώ.

Την ίδια ώρα οι απαιτήσεις των δήμων (από φόρους, τέλη κ.λπ.) φθάνουν τα 1,6 δισ. ευρώ, ενώ τα διαθέσιμά τους υπολογίζονται σε 735 εκατ. ευρώ.

Με αυτά τα στοιχεία και με βάση τα

ανάλογα δεδομένα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο υποργός Εσωτερικών έκανε γνωστό ότι στην Ελλάδα ο δανεισμός της Τ.Α. φθάνει μόλις το 0,9% του ΑΕΠ, τοποθετώντας τη χώρα μας στην προτελευταία

κριμένα, όπως ανέφερε σε δήλωσή του ο πρόεδρος της Ένωσης Ν. Κακλαμάνης, τα παρακρατηθέντα ποσά των δήμων από την κεντρική διοίκηση, σύμφωνα με το νόμο, ανέρχονται σε 1,711 δισ. ευρώ. Σε περίπτωση που υπολογιστούν οι αναλογούντες τόκοι τα παρακρατηθέντα από τους ΟΤΑ υπερβαίνουν τον συνολικό δανεισμό τους. Μόνο το 2010 παρακρατήθηκαν και δεν αποδόθηκαν στους ΟΤΑ θεσμοθετημένοι πόροι ύψους 1,5 δισ. ευρώ. Αν, δηλαδή, το κεντρικό κράτος τηρούσε τους νόμους και το Σύνταγμα της χώρας, οι ΟΤΑ όχι μόνο δεν θα παρουσίαζαν χρέη, αλλά οι απαιτήσεις και τα διαθέσιμα θα ανέρχονταν σε περισσότερα από 2,5 δισ. ευρώ, σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα ο υπουργός Εσωτερικών. «Είναι φανερό ότι το κεντρικό κράτος, μέσω των περικοπών στους ΚΑΠ και ΣΑΤΑ, μεταφέρει τα δικά του ελλείμματα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση» σημειώνει ο κ. Κακλαμάνης. Παράλληλα αυτό που σημειώνουν οι εκπρόσωποι της Αυτοδιοίκησης είναι η κατάρριψη του «μύθου» ότι η Αυτοδιοίκηση ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για τα δυσχερή δημοσιονομικά της χώρας, αφού το σύνολο των δανείων και των μακροπρόθεσμων, ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των 325 δήμων ανέρχεται στο 1/3 του χρέους μίας μόνο ΔΕΚΟ.

Τέλος, και η ίδια η ΚΕΔΚΕ τονίζει ότι στους καταλόγους που παρουσίασε το υπουργείο έχουν ενταχθεί δήμοι με μεγάλες δυνατότητες χρηματοδότησης του χρέους τους από ιδίους πόρους, καθώς και δήμοι που το χρέος τους ανήκει σε επενδυτικά προγράμματα που εξυπηρετούνται κ.λπ. Για το λόγο αυτό το ποιος δήμος θα ενταχθεί τελικά στο πρόγραμμα εξυγίανσης και με ποιους όρους θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα βαθιάς και ενδελεχούς μελέτης σε κάθε δήμο ξεχωριστά.

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΗΜΩΝ (Απογραφή έναρξης 1/1/2011)

ΔΑΝΕΙΑ ΔΗΜΩΝ 31/12/2010	
1 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις σε τράπεζες εσωτερικού	1.574.866.789
2 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις σε τράπεζες εξωτερικού	217.343.268
3 Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις σε Τράπεζες	98.888.547
ΣΥΝΟΛΟ	1.891.098.604
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΗΜΩΝ	
1 Προμηθευτές	1.269.756.697
ΣΥΝΟΛΟ	1.269.756.697
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΔΗΜΩΝ	
1 Από φόρους τέλη κ.λπ.	1.633.665.689
2 Λοιπές απαιτήσεις	244.720.481
ΣΥΝΟΛΟ	1.878.386.170
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
1 Ταμείο	34.909.358
2 Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας	700.791.078
ΣΥΝΟΛΟ	735.700.436

πρόγραμμα εξυγίανσης. Σε περίπτωση καθυστέρησης ή αδυναμίας του το επιχειρησιακό πρόγραμμα καταρτίζεται από την Ελεγκτική Επιτροπή, η οποία σε κάθε περίπτωση επιτηρεί την εφαρμογή του. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα που εγκρίνει η Ελεγκτική Επιτροπή τίθεται σε ισχύ έπειτα από σχετική απόφαση του υπουργού Εσωτερικών.

Πέρα όμως από τους ΟΤΑ, που υποχρεωτικά οδεύουν στο πρόγραμμα εξυγίανσης, σ' αυτό μπορούν να ενταχθούν εθελοντικά και όσοι αντιμετωπίζουν προβλήματα χωρίς να βρίσκονται στο όριο της κατάρρευσης. Διευκρινίζεται ωστόσο ότι οι όροι που ανακοινώθηκαν αφορούν μόνον όσους δήμους έχουν καταγραφεί στη «ζώνη» των υπερχρεωμένων, ενώ για όσους ενταχθούν εθελοντικά στο πρόγραμμα η συμφωνία των όρων θα αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Στο 0,9% του ΑΕΠ τα δάνεια της Τ.Α.

Η δημοσιοποίηση των στοιχείων από το υπουργείο Εσωτερικών πέρα από την εικόνα για το ποιοι δήμοι έχουν υπέρογκα χρέη, έδωσε την ευκαιρία να καταγραφεί για πρώτη φορά και η συνολική εικόνα των δανειακών υποχρεώσεων των ΟΤΑ της χώρας.

Ετσι λοιπόν, συνολικά τα δάνεια των

θέση της λίστας της Ε.Ε., με τελευταία τη Μάλτα. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι δυνατότητες επηρεασμού της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας από τους ΟΤΑ –παρά τις περί του αντιθέτου εκτιμήσεις– είναι πολύ περιορισμένες, τόσο λόγω του μικρού δανειακού τους βάρους όσο και λόγω του μικρού μεγέθους των εσόδων και των δαπανών της Αυτοδιοίκησης σε σχέση με το ΑΕΠ και το δημοσιονομικό χρέος.

Η απάντηση της ΚΕΔΚΕ

Η παρουσίαση των στοιχείων αυτών ήγειρε –όπως ήταν φυσικό– αρκετές αντιδράσεις στο χώρο της Αυτοδιοίκησης, αφενός από δήμους που ενώ εμφανίζονται στη λίστα δεν είναι διατεθειμένοι να ενταχθούν στο πρόγραμμα αφού όπως υποστηρίζουν είναι σε θέση να προχωρήσουν σε δανεισμό αν το χρειασθούν-, αλλά και από την ΚΕΔΚΕ, που επισημαίνει το γεγονός ότι «τα χρέη των δήμων ουσιαστικά αποτελούν χρέη της κεντρικής κυβέρνησης που μεταβιβάζονται σ' αυτούς». Συγκε-

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΔΕΙΚΤΗ "Συνολικό χρέος/Τακτικά έσοδα (και ΣΑΤΑ)"

1	Δήμοι με συνολικό χρέος άνω του 150% των τακτικών εσόδων και ΣΑΤΑ	24
2	Δήμοι με συνολικό χρέος από 120% - 150% των τακτικών εσόδων και ΣΑΤΑ	12
3	Δήμοι με συνολικό χρέος από 100% - 120% των τακτικών εσόδων και ΣΑΤΑ	22
4	Δήμοι με συνολικό χρέος από 80% - 100% των τακτικών εσόδων και ΣΑΤΑ	45
5	Δήμοι με συνολικό χρέος από 50% - 80% των τακτικών εσόδων και ΣΑΤΑ	82
6	Δήμοι με συνολικό χρέος μέχρι 50% των τακτικών εσόδων και ΣΑΤΑ	140
	ΣΥΝΟΛΟ	325

ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Συντονισμός για κοινωνική αλληλεγγύη και τοπική ανάπτυξη

Η ανεργία, μία από τις κοινωνικο-οικονομικές συνέπειες της οικονομικής κρίσης, δείχνει να απογειώνεται, καταλαμβάνοντας πρωτεύουσα θέση ως πρόβλημα στις τοπικές κοινωνίες. Μέρα με την ημέρα ο αριθμός των ανέργων ανεβαίνει, τα λουκέτα σε καταστήματα πληθαίνουν και τα ενοικιαστήρια σε χώρους που μέχρι πριν από λίγο φιλοξενούσαν εμπορικές δραστηριότητες μονιμοποιούνται. Θύματα αυτής της κατάστασης είναι οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, δηλαδή οι γυναίκες, οι νέοι και οι άνω των 55 ετών.

Οι δείκτες που καταδεικνύουν το πρόβλημα της ανεργίας στην Ελλάδα είναι αμείλικτοι

Το ποσοστό της ανεργίας τον Ιανουάριο του 2011 σκαρφάλωσε στο 15,1% από 11,3% που ήταν τον αντίστοιχο μήνα του 2010 και 14,8% το Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου, όπως ανακοινώθηκε από την Ελληνική Στατιστική

Αρχή. Πρόκειται για το υψηλότερο ποσοστό από το 2004 που η ΕΛΣΤΑΤ ξεκίνησε να καταγράφει την ανεργία σε μηνιαία βάση. Μέσα σ' ένα χρόνο οι άνεργοι αυξήθηκαν κατά 189.663 άτομα και πλέον οι εγγεγραμμένοι ανέρχονται στους 756.795. Εφιαλτική είναι η κατάσταση στους νέους έως 24 ετών, το 37% των οποίων αδυνατεί να βρει εργασία. Σαφής όμως είναι και η «προτίμησή» της στις γυναίκες, καθώς τα ποσοστά της αγγίζουν το 18,8% από 14,9% πέρυσι, έναντι 12,4% στους άνδρες. Σε επίπεδο περιφερειών τα «σκήπτρα» κρατάει η Δυτική Μακεδονία με 22,7% και ακολουθούν το Νότιο Αιγαίο με 20,2% και η Ανατολική Μακεδονία-Θράκη με 19,3%, ενδιάμεσα βρίσκεται η Κεντρική Μακεδονία με 17,1%, η Στερεά Ελλάδα και τα Ιόνια Νησιά με 17% και ακολουθούν Αττική και Κρήτη με 14,6%, Ήπειρος με 13,7%, Θεσσαλία με 12%, Δυτική Ελλάδα με 11,7% και Βόρειο Αιγαίο με 7,1%. Τα παραπάνω ποσοστά αποτελούν βάση δεδομένων για τις πολιτικές

αντιμετώπισης του προβλήματος. Υπάρχουν, όμως, δύο ακόμη παράμετροι που αφορούν την πορεία του στο άμεσο μέλλον:

Η πρώτη είναι η εκτίμηση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου που «βλέπει» πως η ανεργία θα φθάσει φέτος το 14,8% από 12,5% το 2010 και θα αυξηθεί ακόμη περισσότερο του χρόνου, φθάνοντας το 15%.

Η δεύτερη εκτίμηση ακόμη πιο ζοφερή αυτή του επιστημονικού διευθυντή του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ, Σάββα Ρομπόλη, στη Βουλή, σύμφωνα με την οποία η ανεργία θα ανέλθει στα τέλη του τρέχοντος έτους στο 20%-22% και ο αριθμός των ανέργων θα αγγίξει το 1,2 εκατομμύριο, ενώ η όποια αναθεώρηση θα γίνει προς τα πάνω. Όπως ο ίδιος διευκρίνισε, για να πέσει η ανεργία στα επίπεδα του 2008 (7,8%) θα πρέπει να περιμένουμε έως το 2022-2023.

Ο ρόλος της Αυτοδιοίκησης στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής

Πίσω, όμως, από τα νούμερα της ανεργίας, όπως επισημαίνουν οι ειδικοί επιστήμονες, υπάρχει ένας μεγάλος αγνοούμενος: ο άνεργος, η οικογένειά του και η ψυχική τους υγεία.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ο πιο κοντινός στον πολίτη θεσμός, μπορεί να έχει ένα σημαντικό και αποφασιστικό ρόλο στη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, που αποτελεί ένα καίριο στοιχείο στην αντιμετώπιση της ανεργίας και στην τοπική ανάπτυξη.

«Σε ημέρες οικονομικής ύφεσης είναι αυξημένη η ανάγκη πολύπλευρης προστασίας και θεσμικών πολιτικών ενίσχυσης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, κυρίως μετά τον «Καλλικράτη» και τις επιπλέον αρμοδιότητες που ανέλαβε, μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη διευκόλυνση των πολιτών στην εύρεση εργασίας. Να τους καταρτίσει, εκπαιδεύσει, καθοδηγήσει. Να δικτυώσει τις τοπικές επιχειρήσεις και να τις διασυνδέσει με τις αρμόδιες δημοτικές δομές», επισημαίνει ο **Σίμος Δανιηλίδης**, δήμαρχος Νεάπολης-Συκεών, μέλος Δ.Σ. ΚΕΔΚΕ και ΤΕΔΚ Ν. Θεσσαλονίκης και πρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Πολιτικής, Αλληλεγγύης και Απασχόλησης της ΚΕΔΚΕ.

«Στον πρώην Δήμο Συκεών λειτουργήσαμε ως “πilotos” εφαρμογής πρωτοποριακών θεσμών και προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας, πανελλαδικά. Θέσαμε ως κεντρικούς άξονες των παρεμβάσεών μας την άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας και την υποστήριξη της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο και επιδοθήκαμε σ’ ένα δύσκολο αγώνα δρόμου, μια συστηματική προσπάθεια στήριξης των ανέργων. Με την ανάπτυξη και την ποιοτική βελτίωση των υπηρεσιών μας δημιουργήσαμε δεκάδες θέσεις εργασίες, οι οποίες δεν επιβάρυναν στο ελάχιστο την οικονομική κατάσταση του δήμου, χάρη στην αξιοποίηση εθνικών και ευρωπαϊκών κονδυλίων, στο υψηλό ταμειακό απόθεμα και την παντελή απουσία δανειακών υποχρεώσεων.

Εστιάζουμε:

Στη βελτίωση των προσόντων των άνεργων νέων και την παροχή εφοδίων για να σχεδιάζουν με επιτυχία την επαγγελματική τους πορεία.

Στην ανάπτυξη δράσεων επανένταξης στην αγορά εργασίας, επαγγελματικού επαναπροσανατολισμού και πληροφόρησης σχετικά με τις δυνατότητες κατάρτισης σε νέα αντικείμενα για άτομα που έχασαν τη δουλειά τους σε μεγάλη ηλικία.

Στην παροχή κοινωνικής και ψυχολογικής υποστήριξης σε άτομα ευπαθών ομάδων, ώστε με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα να βρουν σταθερή θέση εργασίας.

Στην καταπολέμηση της ανεργίας νέων, γυναικών, ανέργων ηλικίας άνω των 45 ετών, ατόμων με αναπηρία, μο-

γύης συνεχίζουμε. Και στο νέο Δήμο Νεάπολης-Συκεών επιμένουμε στην προτεραιότητά μας για τη δημιουργία μιας ευέλικτης και ανοιχτής κοινωνίας αλληλεγγύης».

Συνεργασία και συντονισμένες προσπάθειες

«Το πρόβλημα είναι κοινωνικό, επηρεάζει όλους και ιδιαίτερα τα άτομα των ηλικιών 25-40, αλλά και αυτούς που είναι λίγο πριν από τη σύνταξη και όλα αυτά δεν μπορούν ν’ αφήσουν ασυγκίνητη τη Δημοτική Αρχή που επιζητεί να βρει τις καλύτερες λύσεις», επισημαίνει ο **Κωνσταντίνος Τζανακούλης**, δήμαρχος Λαρισαίων και αντιπρόεδρος της ΚΕΔΚΕ, ο οποίος μιλάει για συνεχή αύξηση της ανεργίας. «Αυτό φαίνεται καθημερινά, αφού

Στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής δημιουργήσαμε την ειδική υπηρεσία του Συμβουλευτικού Σταθμού σε ολοήμερη λειτουργία, στελεχωμένου από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό και ειδικούς συμβούλους απασχόλησης. Επίσης, το Γραφείο Εργασίας και Επιχειρηματικότητας, μέσω του οποίου περισσότεροι από 2.500 άνεργοι έχουν επωφεληθεί μέχρι σήμερα και περίπου 2.000 επιχειρήσεις ενημερώνονται τακτικά για ευκαιρίες και χρηματοδοτήσεις. Πλέον στο διευρυμένο Δήμο Νεάπολης-Συκεών συγκροτούμε το ενιαίο Γραφείο Εργασίας και Επιχειρηματικότητας, με τρία Γραφεία Ενημέρωσης Ανέργων στις Δημοτικές Κοινότητες Συκεών, Νεάπολης και Αγίου Παύλου.

νογονένων, απεξαρτηθέντων κ.ά.

Εκτός των παραπάνω, το Κέντρο Στήριξης της Απασχόλησης και της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας “Εργάνη” έχει καταξιωθεί ως η καλύτερη δομή υποστήριξης της απασχόλησης των γυναικών, λαμβάνοντας διακρίσεις και εκπροσωπώντας την Ελλάδα διεθνώς, όπως στα Ευρωπαϊκά Βραβεία Επιχειρηματικότητας έτους 2011.

Αποδεικνύεται, λοιπόν, ότι η Αυτοδιοίκηση μπορεί να έχει σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, στοιχείο απαραίτητο για την τοπική ανάπτυξη. Αξιοποιώντας τη θετική παρακαταθήκη όλων των δομών και δράσεων που συγκροτούν ένα ολοκληρωμένο δίκτυο κοινωνικής πρόνοιας, φροντίδας και αλληλεγγύ-

συνεχώς καταστάματα μικρομεσαίων εμπόρων κλείνουν αλλά και επιχειρήσεις μεταποίησης και όχι μόνο σταματούν τη δραστηριότητά τους».

Η ανεργία αποτυπώνεται, όπως λέει ο κ. Τζανακούλης, και με την καθημερινή προσέλευση δεκάδων συμπολιτών που επισκεπτόμενοι το δημαρχείο ζητούν με επιμονή εργασία. «Επίσης, όταν ο δήμος προκηρύσσει θέσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, αφού για τακτικό δεν έχει το δικαίωμα λόγω των περιοριστικών μέτρων της κυβέρνησης, ο αριθμός των αιτήσεων, ασχέτως είδους εργασίας, ανέρχεται σε πολύ υψηλό αριθμό, πράγμα που δεν παρατηρούνταν σ’ αυτό το βαθμό τα προηγούμενα χρόνια».

Ανάμεσα στις δυνατότητες που έχει

ο δήμος για την αντιμετώπιση του προβλήματος είναι και η ενθάρρυνση του επιχειρηματικού κόσμου να επενδύσει. «Και τούτο μπορεί να γίνει είτε κάνοντας τις βασικές και απαραίτητες υποδομές για την προσέλκυση επενδυτών είτε ακόμη και με συμπράξεις του δήμου με ιδιώτες επενδυτές, για δημιουργία επιχειρήσεων με νέες θέσεις εργασίας».

Όπως διευκρινίζει, τα μέτρα που μπορεί να πάρει μια δημοτική αρχή δεν μπορεί να είναι σε τέτοιο βαθμό, ώστε ν' αλλάξουν τα δεδομένα θεαματικά. «Ομως σίγουρα η συνεργασία της δημοτικής αρχής με το Σύνδεσμο των Θεσσαλικών Βιομηχανιών και Επιχειρήσεων, το Επαγγελματικό Επιμελητήριο, το Σύλλογο Εμπόρων και άλλους συναρμόδιους φορείς μπορεί να φέρνει επιθυμητά αποτελέσματα».

Η εικόνα της ανεργίας μεταβάλλεται διαρκώς και στην πόλη της Λιβαδειάς επισημαίνει από την πλευρά του και ο δήμαρχος Λεβαδεών, **Νίκος Παπαγγελής**, ο οποίος επισημαίνει ότι κλείνουν επιχειρήσεις και παρατηρείται διόγκωση της ανεργίας με ταχείς ρυθμούς.

«Οι δυνατότητες λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση της ανεργίας», επισημαίνει ο κ. Παπαγγελής, «σχετίζονται αφενός με άμεσες ενέργειες και σχέδια που δημιουργούν απασχόληση, όπως, για παράδειγμα, οι κοινωνικές υπηρεσίες, η προστασία περιβάλλοντος, η ανακύκλωση και αφετέρου σε προγραμματισμό δράσεων που υποστηρίζουν παραγωγικούς τομείς, όπως η κατασκευή αγροτικών υποδομών, η προβολή και η αξιοποίηση τουριστικών πόρων κ.ά. Ως δήμαρχος μπορώ να παρεμβαίνω υποστηρικτικά σε διεκδικήσεις για τη βελτίωση όρων και συνθηκών της τοπικής οικονομίας. Αν και έχουν περάσει μόλις τέσσερις μήνες από την ανάληψη των καθηκόντων μας, περίοδο προσαρμογής στο δύσκολο όσο και σχετικά απροετοίμαστο εγχείρημα του "Καλλικράτη", ωστόσο ήδη έχουμε ξεκινήσει:

- το διάλογο με τους παραγωγικούς φορείς για την καταγραφή των προβλημάτων και των προτάσεων,
- την προετοιμασία δράσεων, όπως του Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας, και την υποβολή επενδυτικών σχεδίων στην πρωτοβουλία JESSICA.

Ελπίζουμε ότι, παρά την οικονομική στενωπή, θα διεκδικήσουμε πόρους για λογαριασμό όχι μόνο του δήμου, αλλά και των παραγωγών, των ελεύθερων επαγγελματιών και των επιχειρήσεων. Αισιοδοξούμε ότι υπάρχουν περιθώρια συνεργασίας και συντονισμένων προσπαθειών προκειμένου να περιορίσουμε τις επιπτώσεις της κρίσης στην τοπική κοινωνία».

Μέριμνα για τον κοινωνικό αποκλεισμό

Πίσω από τα νούμερα της ανεργίας υπάρχει ένας μεγάλος αγνοούμενος: ο άνεργος, η οικογένειά του και η ψυχική του υγεία, επισημαίνει η ψυχολόγος **Ελένη Κουλούτζου**, επιστημονικά υπεύθυνη του Κέντρου Ενημέρωσης και Έρευνας για τις Εξαρτήσεις του Δήμου Ηρακλείου Αττικής. Ο άνεργος χάνει την αυτοεκτίμησή του, βιώνει απόρριψη από την κοινωνία και με τη σειρά του βιώνει αισθήματα εχθρότητας γι' αυτή. Χρόνια πικρία και απογοήτευση, συμπτώματα κατάθλιψης, σε κάποιες περιπτώσεις κατάχρηση αλκοόλ και άλλων ουσιών, καθώς και συμμετοχή σε αντικοινωνικές ομάδες και παραβατικές συμπεριφορές απειλούν τον ίδιο και την οικογένειά του και συνεπώς τον κοινωνικό ιστό της κοινωνίας. Οι τοπικές κοινωνίες με τις δημοτικές τους αρχές οφείλουν να προετοιμαστούν για να ανταποκριθούν στο ρόλο τους ως φορείς μέριμνας για τους δημότες τους που υφίστανται αυτόν τον κοινωνικό αποκλεισμό. Πρώτα απ' όλα χρειάζεται να συσταθεί μια Επιστημονική Επιτροπή για την αντιμετώπιση των ψυχοκοινωνικών επιπτώσεων της ανεργίας, με τη συμμετοχή των κοινωνικών επιστημόνων που διαθέτει ο δήμος (ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, εργοθεραπευτές κ.ά.) και εκπροσώπων της Δημοτικής Αρχής.

Όπου χρειάζεται αυτό μπορεί να γίνει με συνεργασία όμορων δήμων.

Σκοπός της Επιτροπής αυτής θα είναι:

- η καταγραφή των ανέργων στην τοπική κοινότητα,
- ο σχεδιασμός και η εφαρμογή άμεσων προγραμμάτων στήριξης του ανέργου και της οικογένειάς του, με στόχο την πρόληψη των ψυχοκοινο-

νικών συνεπειών.

Είναι σημαντικό ο κάθε δήμος να σχεδιάσει τα προγράμματα σύμφωνα με τις τοπικές ανάγκες, ωστόσο ενδεικτικά θα μπορούσαμε να προτείνουμε κάποιες βασικές δράσεις που θεωρούμε αναγκαίες:

A) Δημιουργία ομάδας ψυχολογικής στήριξης ανέργων

Η διαδικασία της ομάδας διευκολύνει τους ανέργους να αναγνωρίσουν και να επεξεργαστούν τους φόβους, τα συναισθήματα και τις ανησυχίες τους.

B) Ατομική συμβουλευτική των ανέργων

Η ψυχολογική υποστήριξη του άνεργου και της οικογένειάς του είναι απαραίτητη για να μπορέσει να συνειδητοποιήσει την πραγματικότητά του, να επανεκτιμήσει τις ικανότητές του, να αποδώσει ρεαλιστικά τις αιτίες της «αποτυχίας» του και να επεξεργαστεί τυχόν βαθύτερες συγκρούσεις.

Γ) Συμβουλευτική οικογένειας

Η ανεργία είναι μια ψυχοτραυματική κατάσταση που επηρεάζει όλη την οικογένεια, συνταράσσει τις αντοχές της και απειλεί την ενότητά της.

Δ) Υποστήριξη των έφηβων-παιδιών των ανέργων

Τα παιδιά των ανέργων βιώνουν αισθήματα ανασφάλειας, μειονεξίας, χαμηλής αυτοεκτίμησης και μπορεί να αναπτύξουν οργή και αντικοινωνική συμπεριφορά.

Ε) Δημιουργία ομάδων αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου

Η κοινωνική ένταξη επιτυγχάνεται όταν ο άνεργος παραμένει ενεργός πολίτης στα έργα και στις καθημερινές δραστηριότητες της κοινότητάς του (παραγωγικές, εκπαιδευτικές, ψυχαγωγικές, κοινωνικές, δημιουργικές κ.ά.).

Στ) Σχεδιασμός δικτύου παραπομπών για την αντιμετώπιση ειδικών προβλημάτων (ψυχιατρικές διαταραχές, εξαρτητικές συμπεριφορές κ.ά.) σε συνεργασία με τους κρατικούς φορείς Ψυχικής Υγείας.

ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ:

Ο «κοιμώμενος γίγαντας»

Σε καιρούς χαλεπούς με τα οικονομικά της Αυτοδιοίκησης να βρίσκονται σε μία από τις χειρότερες περιόδους και τα ταμεία των δήμων να έχουν χτυπήσει κόκκινο, η εξεύρεση πόρων με οποιοδήποτε τρόπο αποτελεί το μεγάλο στοίχημα για τους νέους αιρετούς.

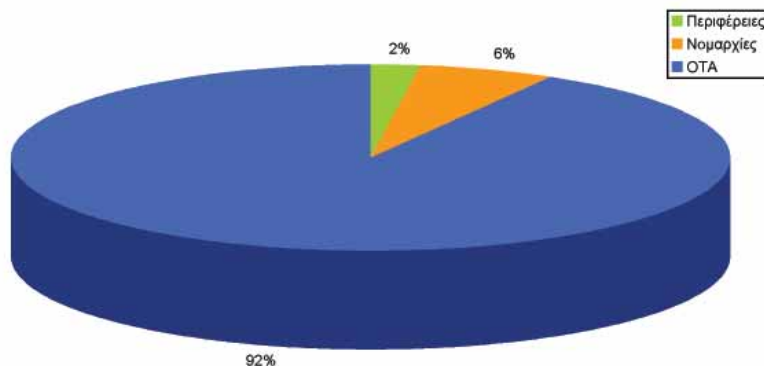
Όταν πρόκειται, δε, για την ακίνητη περιουσία των δήμων, που από πολλούς έχει χαρακτηριστεί «κοιμώμενος γίγαντας», τότε, όπως είναι φυσικό, το... στοίχημα παίρνει ακόμη μεγαλύτερες διαστάσεις. Προκειμένου όμως να ξεκινήσει το τιτάνιο έργο της αξιοποίησης αυτής της περιουσίας, πρέπει να υπάρξει πλήρης καταγραφή της.

Πρόσφατα ολοκληρώθηκε μια δύσκολη προσπάθεια καταγραφής των κτιριακών υποδομών των περιφερειών, των (καταργηθέντων πλέον) νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και των δήμων της χώρας, τα ενδιαφέροντα στοιχεία της οποίας παρουσιάζουμε μέσα από τις σελίδες της ΕΤΑ. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007 -2013», η ΕΕΤΑΑ ανέλαβε την υλοποίηση του έργου της «Καταγραφής και αξιοποίησης των κτιριακών υποδομών και της λοιπής ακίνητης περιουσίας των ΟΤΑ α' και β' βαθμού και των Περιφερειών».

Συγκεκριμένα:

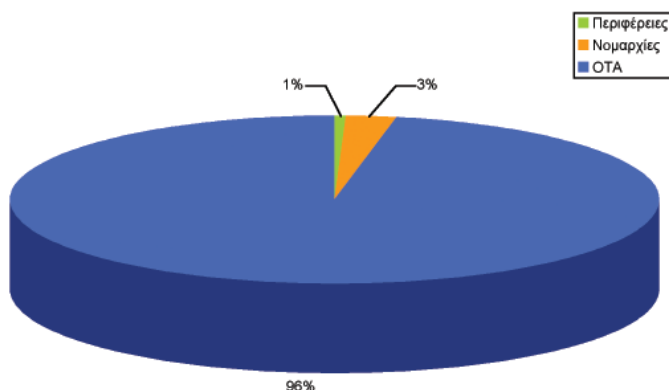
- Δημιουργήθηκε, από την ΕΕΤΑΑ, ομάδα έργου στο εσωτερικό της εταιρείας, καθώς και δίκτυο τοπικών συνεργατών από συμβούλους ανάπτυξης των ΤΕΔΚ, μηχανικούς ή άλλους υπαλλήλους από τις περιφέρειες, τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τους ΟΤΑ α' βαθμού, οι οποίοι ορίστηκαν από τους φορείς τους, κατόπιν σχετικής εγκυκλίου του ΥΠΕΣΑΗΔ.
- Εγινε καταγραφή των κτιριακών υποδομών των περιφερειών.
- Εγινε καταγραφή των κτιριακών υποδομών των Ν.Α.
- Εγινε καταγραφή των κτιριακών υποδομών των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.
- Δημιουργήθηκε από την ΕΕΤΑΑ η

Κατανομή των κτιρίων της Τ.Α.

τοπικούς συνεργάτες που πραγματοποίησαν τις καταγραφές ανά περιφέρεια, νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και δήμο-κοινότητα.

Κατανομή των κτιρίων της Τ.Α. με ιστορική αρχιτεκτονική αξία

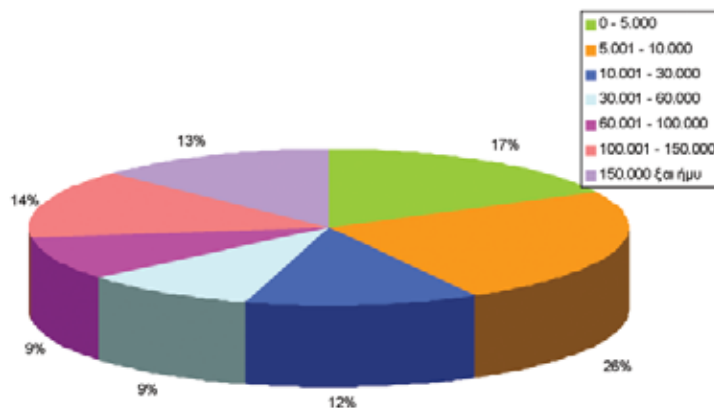
Με τον τρόπο αυτό κατέστη εφικτό να καταγραφούν:

- ο αριθμός των κτιρίων ανά περιφέρεια, νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και δήμο (κτίρια γραφείων-υπηρεσιών, συνεργεία, αποθήκες, χώροι πολιτιστικών και κοινωνικών λειτουργιών κ.ά.),
- το καθεστώς ιδιοκτησίας ανά κτίριο (ιδιόκτητο, μισθωμένο, παραχωρημένο, άγνωστο) των περιφερειών, νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και δήμων,
- η κατάσταση των κτιρίων (καλή, μέτρια, κακή, άγνωστη),
- τα ετήσια μισθώματα (ενοίκια) ανά περιφέρεια, νομαρχιακή αυτοδιοίκη-

βάση δεδομένων, ακολούθησαν έλεγχοι, διασταυρώσεις, διορθώσεις και επαληθεύσεις, έγινε εισαγωγή των στοιχείων των καταγραφών και στη συνέχεια παραγωγή αποτελεσμάτων-προϊόντων της βάσης με ανάλογες παρουσιάσεις-απεικονίσεις.

- Τέλος, ολοκληρώθηκε η στατιστική επεξεργασία των στοιχείων των κτιριακών υποδομών ανά περιφέρεια, Ν.Α. και ΟΤΑ και εκπονήθηκε η σχετική έκθεση αποτελεσμάτων.
- Στο παραπάνω πλαίσιο σχεδιάστηκε ειδικό απογραφικό δελτίο κτιριακών υποδομών που συνοδεύονταν από οδηγίες συμπλήρωσης προς τους

Κατανομή των κτιρίων της Τ.Α. με ιστορική αξία ανά πληθυσμιακή τάξη (Δήμοι «Καλλικράτης»)

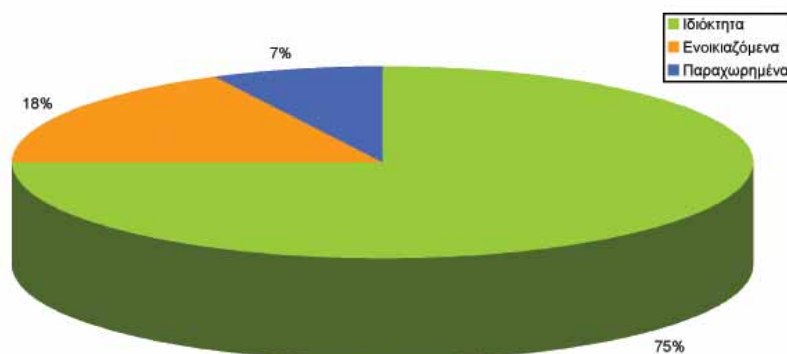

ση και δήμο-κοινότητα. Τα μισθώματα αυτά αφορούν το συνολικό ποσό που πληρώνει κάθε φορέας, είτε πρόκειται για ένα-δύο κτίρια είτε για περισσότερα,

- τα κτίρια με ιστορική-αρχιτεκτονική αξία, εκείνα δηλαδή που εκτός από διατηρητέα αποτελούν σημεία αναφορά για την πόλη ή έχουν στεγάσει σημαντικά ιστορικά γεγονότα της ευρύτερης περιοχής,
- τα κτίρια στα οποία έχουν πρόσβαση άτομα με ειδικές ανάγκες (ΑμΕΑ) ανά περιφέρεια, νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και δήμο-κοινότητα.

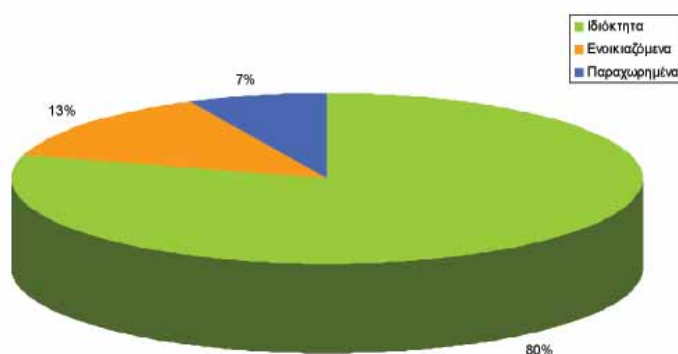
Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν καλύπτουν όλες τις περιφέρειες (13), στις οποίες καταγράφηκαν 446 κτίρια, και

Καθεστώς ιδιοκτησίας, στο σύνολο της χώρας

νέων δήμων που προέκυψαν μετά την εφαρμογή του.

Καθεστώς ιδιοκτησίας, στα κτίρια των ΟΤΑ

Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Στο σύνολο των 287 δήμων, το 78,6% των κτιρίων τους είναι ιδιόκτητα, το 13,3% μισθωμένα, το 7,1% παραχωρημένα και το 1% με άγνωστο ιδιοκτησιακό καθεστώς.

Κόστος ετήσιων μισθωμάτων

Το ένα έκτο των νέων δήμων δεν καταβάλλει καθόλου μισθώματα, το ένα τέταρτο καταβάλλει ελάχιστα, ενώ ο Δήμος Αθηναίων καταβάλλει το 15,8% των συνολικών.

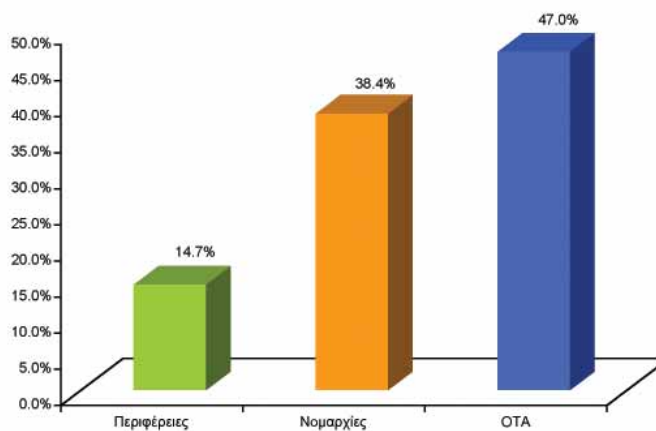
Σημαντικά μισθώματα καταβάλλουν επίσης οι εξής δήμοι: Θεσσαλονίκης 4,2%, Ηρακλείου 3,3%, Πειραιά 3,1%, Ζωγράφου 3%, Νέας Σμύρνης 2,8%, Γλυφάδας 2%.

τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις (57), στις οποίες καταγράφηκαν 1.224 κτίρια. Καλύπτουν, ακόμη, 287 από τους 325 νέους δήμους (88%) που προέκυψαν από συνενώσεις των πρώην δήμων και κοινοτήτων (από τους 1.034 απογράφηκαν οι κτιριακές υποδομές των 856, δηλαδή το 83% και συνολικά 18.228 κτίρια).

Κτιριακές υποδομές των νέων δήμων

Στο θέμα αυτό, η μεν καταγραφή έχει γίνει σε επίπεδο πρωτοβάθμιων ΟΤΑ πριν από την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης», αλλά η ανάλυση παρουσιάζεται στο επίπεδο των 325

Ενοίκια, στο σύνολο της χώρας

Λίγα μισθώματα καταβάλλουν 133 νέοι δήμοι, ενώ οι υπόλοιποι κινούνται σε μεσαία επίπεδα

Το 58% του συνόλου των μισθωμάτων καταβάλλεται από 25 δήμους.

Κατάσταση κτιρίων

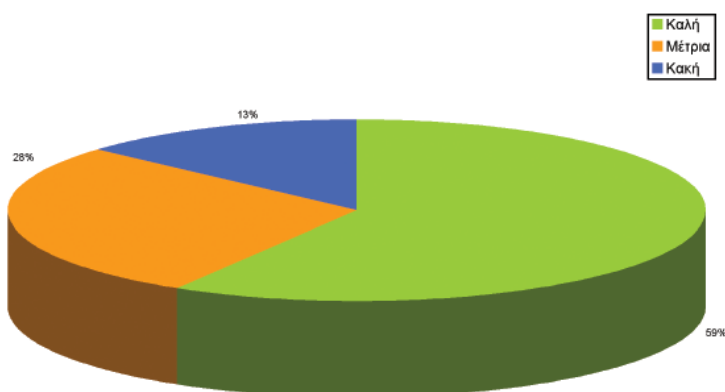
Στο σύνολο των δήμων, το 56,5% των κτιρίων τους είναι σε καλή κατάσταση, το 27% σε μέτρια, το 12,8% σε κακή και για το 3,7% δεν υπάρχουν στοιχεία.

Κτιριακές υποδομές των περιφερειών

Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Στο σύνολο των περιφερειών πάνω από το μισό των κτιρίων τους είναι μισθωμένα (54,3%), το ένα τρίτο περίπου ιδιόκτητα (34,1%) και το 11,2%

Κατάσταση κτιρίων, στα κτίρια των ΟΤΑ

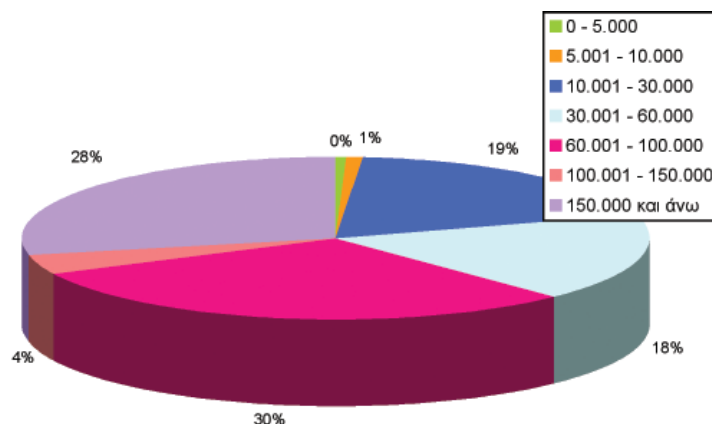
παραχωρημένα.

Κόστος ετήσιων μισθωμάτων

Τα περισσότερα μισθώματα καταβάλουν οι Περιφέρειες της Αττικής (26,9%) και της Κεντρικής Μακεδονίας (16,6%). Ακολουθούν τέσσερις περιφέρειες που πληρώνουν γύρω το 7%-8% των συνολικών μισθωμάτων (Δυτικής Ελλάδας, Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας, Πελοποννήσου). Σε άλλες έξι αναλογεί γύρω στο 4%.

Τέλος, η Δυτική Μακεδονία έχει μηδενικά ενοίκια. Το μέγεθος των μισθωμάτων εξαρτάται αφενός μεν από τον αριθμό των μισθωμένων κτιρίων –η Αττική δεν έχει κανένα ιδιόκτητο

Ενοίκια κτιρίων ΟΤΑ ανά πληθυσμιακή τάξη Πρόγραμμα «Καλλικράτης»

κτίριο, μόνον ελάχιστα παραχωρημένα και η Κεντρική Μακεδονία μισθώνει πάνω από το μισό των κτιρίων που χρησιμοποιεί – αφετέρου δε από το ύψος τους, το οποίο στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας είναι αυξημένο.

Κατάσταση κτιρίων

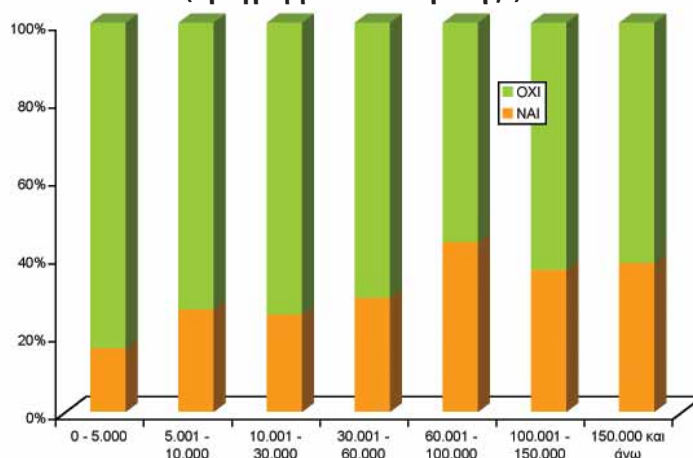
Στο σύνολο των περιφερειών πάνω από το μισό των κτιρίων τους είναι σε καλή κατάσταση (56,7%), το ένα τρίτο σε μέτρια (33%) και το 8,8% σε κακή.

Τη χειρότερη εικόνα παρουσιάζει συνολικά η Δυτική Ελλάδα.

Κτιριακές υποδομές των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Στο σύνολο των νομαρχιακών αυ-

Προσβασιμότητα σε ΑΜΕΑ, στα κτίρια των Δήμων, ανά πληθυσμιακή τάξη (πρόγραμμα «Καλλικράτης»)

τοδιοικήσεων, τα δύο τρίτα των κτιρίων τους είναι μισθωμένα (65,4%), το ένα τέταρτο σχεδόν (23,4%) ιδιόκτητα και το 10,5% παραχωρημένα.

Κόστος ετήσιων μισθωμάτων

Μία Ν.Α. δεν χρησιμοποιεί μισθωμένα κτίρια (Λευκάδα).

Τριάντα Ν.Α. καταβάλλουν από 0,01% έως 0,8% των συνολικών μισθωμάτων, δώδεκα Ν.Α. από 1% έως 1,8%, ενώ άλλες επτά καταβάλλουν από 2% έως 2,8%.

Εξι Ν.Α. καταβάλλουν από 3,4% έως 9,3% των συνολικών μισθωμάτων: Δυτική Αττική, Αχαΐα, Ε.Ν.Α. Αθηνών-Πειραιώς, Ανατ. Αττική, Θεσσαλονίκη, Πειραιά. Τέλος, η Ν.Α. Αθηνών καταβάλλει το 24,4% των συνολικών μισθωμάτων.

Το 60% των συνολικών μισθωμάτων καταβάλλεται από επτά Ν.Α., ενώ μία μόνη της καταβάλλει το ένα τέταρτο. Όλες περιλαμβάνουν τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της χώρας.

Κατάσταση κτιρίων

Στο σύνολο των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων το 71,6% των κτιρίων τους είναι σε καλή κατάσταση, το 19% σε μέτρια, το 4,7% σε κακή και για το 4,7% δεν υπάρχουν στοιχεία.

Τα σχέδια των μεγάλων δήμων

Υπό το φως αυτής της καταγραφής και με δεδομένο ότι ήδη οι δήμοι της χώ-

ρας έχουν ξεκινήσει τις δικές τους καταγραφές προκειμένου να διαπιστώσουν πόσα και ποια κτίρια διαθέτουν, προκειμένου να προχωρήσουν στην αξιοποίησή τους και –βεβαίως– σε εξοικονόμηση των εσόδων, τα σχέδια και οι προτάσεις που έχουν πέσει στο τραπέζι, κυρίως στους μεγάλους δήμους της χώρας, είναι πολλά.

Στην Αθήνα, που διαθέτει και το μεγαλύτερο «στόλο», ήδη έχουν αρχίσει να διατυπώνονται οι πρώτες εισηγήσεις. Σύμφωνα με πληροφορίες αυτό που σε πρώτη φάση γίνεται είναι να εξετασθεί ποιες από τις υπηρεσίες που στεγάζονται σε ενοικιαζόμενα ακίνητα θα μπορούσαν να μεταστεγασθούν σε ιδιόκτητα, ώστε να υπάρξει εξοικονόμηση των μισθωμάτων. Παράλληλα, και με δεδομένο ότι στο Δήμο Αθηναί-

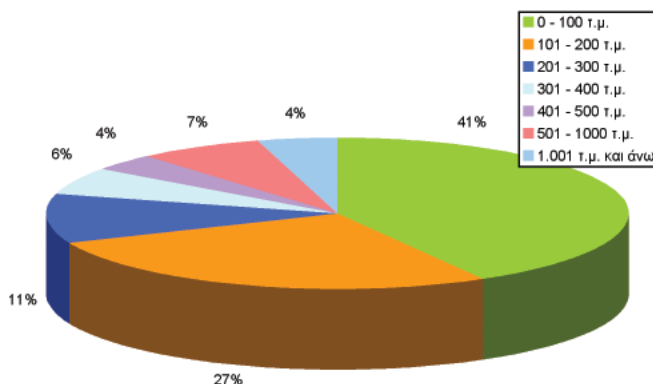
ων υπάρχουν πολλά ανεκμετάλλεута διαμερίσματα, εξετάζεται το ενδεχόμενο αυτά να ανακαινισθούν και να αξιοποιηθούν με παράλληλη εφαρμογή κοινωνικής πολιτικής.

Για παράδειγμα, όπως υποστηρίζουν στο δήμο, θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε φοιτητές ή άπορες οικογένειες, έναντι χαμηλών μισθωμάτων. Σε ό,τι αφορά, δε, μεγάλα οικοπέδα που δεν αξιοποιούνται μια πρώτη σκέψη είναι να αξιοποιηθούν για δημιουργία παρκινγκ μέσω ΣΔΙΤ ή ακόμα για ανέγερση σχολείων ή για δημιουργία χώρων πρασίνου.

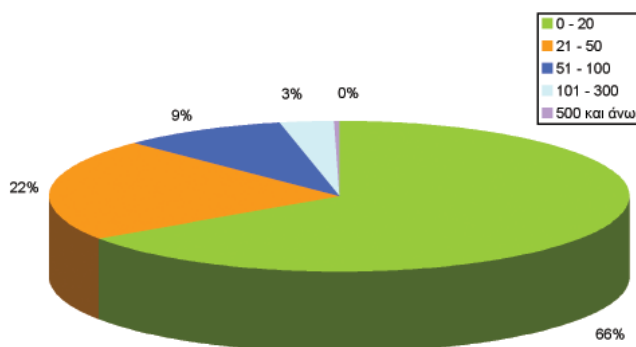
Στη Θεσσαλονίκη, το δεύτερο μεγαλύτερο δήμο της χώρας, συνεχίζεται με εντατικούς ρυθμούς η απογραφή όλων των περιουσιακών στοιχείων του δήμου και η αξιολόγηση αυτών, με στόχο την αξιοποίησή τους προς όφελος των πολιτών και της ανάπτυξης. Όπως μας ενημερώνουν πρόκειται για μια ιδιαίτερως δύσκολη διαδικασία γιατί υπήρχε ανυπαρξία μητρώου παγίων.

Ενα μεγάλο πρόβλημα, ωστόσο, που καλείται να αντιμετωπίσει ο δήμος, είναι το γεγονός ότι δεν διαθέτει φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα λόγω χρεών προς την εφορία και κατά συνέπεια δεν μπορεί να προχωρήσει σε ουσιαστικές κινήσεις αναδιάρθρωσης των παγίων του και αξιοποίησης των κτιρίων που διαθέτει.

Αριθμός κτιρίων ΟΤΑ ανά τάξεις επιφάνειας

Αριθμός κτιρίων Περιφερειών ανά τάξεις δυναμικότητας

Αυτοδιοίκηση:

Μοχλός επανεκκίνησης της χώρας στη μετά μνημονίου εποχή

Του Γιάννη Μπουτάρη, δημάρχου Θεσσαλονίκης

Συμπληρώνεται ένας χρόνος από την υπογραφή του μνημονίου από την κυβέρνηση της χώρας. Τις επιπτώσεις τις βιώνουμε όλοι καθημερινά.

Δεν θα ήθελα να υπεισέλθω στη συζήτηση περί μνημονίου, η οποία είναι ανεξάντλητη και στη βάση της οποίας θα μπορούσαν να αναπτυχθούν πολλά και σημαντικά επιχειρήματα.

Ανεξάρτητα από την πολιτική τοποθέτηση του καθενός μας και τη θέση του για την ύπαρξη ή όχι ελλειμμάτων στον προϋπολογισμό μιας χώρας, ένα πράγμα είναι πέραν πάσης αμφισβήτησης, ανεξάρτητα πολιτικής τοποθέτησης:

Η προσφυγή μιας χώρας σε δανεισμό, με στόχο την πληρωμή μισθών, συντάξεων, και λειτουργικών δαπανών, συνιστά εθνική κατάντια και απόδειξη της –σε βάθους χρόνου– ανεπάρκειας της πολιτικής και διοικητικής πυραμίδας της χώρας.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει και αυτή ένα σημαντικό μερίδιο ευθύνης σ' αυτήν την υπόθεση. Δυστυχώς, αναπαρήγαγε τις παθογένειες της κεν-

τρικής διοίκησης με το χειρότερο δυνατό τρόπο. Η διαφθορά και οι πελατειακές σχέσεις ήταν καθημερινά φαινόμενα, αλλοιώνοντας σε σημαντικό βαθμό το μεγάλο πλεονέκτημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης:

Αυτό της εγγύτητας της διοίκησης και του πολίτη, η οποία αναβαθμίζει σημαντικά την έννοια της πολιτικής διαδικασίας στα μάτια του απλού πολίτη.

Αλλωστε, η αρχή της επικουρικότητας, η οποία είναι βασική λειτουργία των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε., προσβέυει την άσκηση της εξουσίας στο χαμηλότερο δυνατό διοικητικό επίπεδο όπου αυτό είναι δυνατόν.

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην παραγωγή δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών –ιδιαίτερα σε τομείς που άπτονται της καθημερινότητας του πολίτη–, αλλά και σε άλλους τομείς αναβαθμίζεται συνεχώς.

Οι δομές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (δήμος-περιφέρεια) υποκαθιστούν με αυξανόμενο ρυθμό τις λειτουργίες της Κεντρικής Διοίκησης οι οποίες αποκτούν ένα πιο επιτελικό χαρακτήρα.

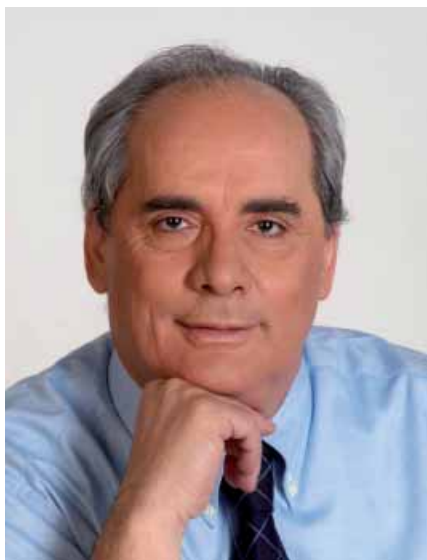
Η ευθύνη που βαραίνει όλους μας,

μετά από τη θεσμική μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη», είναι ιδιαίτερα αυξημένη. Ιδιαίτερα στους δήμους, όπου ο ανταποδοτικός χαρακτήρας των τελών που εισπράττουν οι υπηρεσίες καθιστά τους πολίτες δικαίως πιο απαιτητικούς και με προσμονή άμεσων αποτελεσμάτων. Οι ηγεσίες των δήμων έχουν τη μεγάλη ευκαιρία σήμερα ν' αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο έβλεπαν οι πολίτες την πολιτική μέχρι τώρα. Να νιώσουν ότι οι λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε σήμερα δεν μπορεί παρά να είναι πολιτικές. Και αυτό μπορεί να ξεκινήσει από τους δήμους.

Μπορεί να ξεκινήσει από τη σωστή διαχείριση των πόρων που με τόσο δυσκολία καταβάλλουν οι πολίτες, από τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών από τις υπηρεσίες μας.

Μπορεί σίγουρα και πρέπει να ξεκινήσει από τη συνολική αλλαγή του τρόπου που βλέπουμε εμείς την πολιτική διαδικασία και ασκούμε τη διαχείριση των δημοσίων πραγμάτων.

Να είστε σίγουροι ότι η αλλαγή αυτή θα αποτελέσει μια σημαντική συμβολή στην προσπάθεια επανεκκίνησης της χώρας στη μετά μνημονίου εποχή.

Η Αυτοδιοίκηση ένα χρόνο μετά το Μνημόνιο

Του Βασίλη Μιχαηλιάκου, δημάρχου Πειραιά

Ενα χρόνο μετά το Μνημόνιο και τέσσερις μήνες μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» θα μπορούσα να πω ότι οι δήμοι βρίσκονται μεταξύ Σκύλλας και Χάρυβδης, με τους φορείς της Αυτοδιοίκησης να προσπαθούν να γίνουν ένας Οδυσσέας της νέας εποχής. Στόχος να μπορούν να βρουν οι πολίτες μια ασφαλή Ιθάκη στις Συμπληγάδες των οικονομικών μέτρων που βιώνει ολόκληρη η κοινωνία.

Οι δήμοι είναι οι μεγάλοι χαμένοι από την τυφλή και αδιέξοδη εφαρμογή ενός Μνημονίου που δεν οδηγεί πουθενά, μια και στον αντίποδα δεν υπάρχει καμιά αναπτυξιακή προοπτική που θα μπορούσε να λειτουργήσει ως μοχλός μιας άλλης πολιτικής.

Πόροι έχουν χαθεί (σύμφωνα με τους υπολογισμούς ξεπερνούν το ενάμισι δισ. ευρώ, ενώ υπολογίζεται ότι μέχρι το 2013 θα φτάσουν τα τρία δισ. ευρώ), χρήματα από δημότες και επιχειρήσεις που δοκιμάζονται από την κρίση δεν μπορείς να εισπράξεις και όλα κινούνται σ' ένα φαύλο και αδιέξοδο κύκλο.

Ενα χρόνο μετά δεν είμαστε απλώς σε στασιμότητα, αλλά στο κόκκινο καθεμερινά. Είναι ένα μικρό θαύμα το ότι οι δήμοι μπορούν και λειτουργούν και προσπαθούν να προσφέρουν τις υπη-

ρεσίες που αξίζουν οι δημότες.

Είτε αυτές αφορούν την καθαριότητα, είτε την κοινωνική πρόνοια (Παιδικοί Σταθμοί-ΚΑΠΗ), είτε άλλες δράσεις που έχουν ως στόχο τους να βοηθήσουν τον πολίτη.

Την ίδια ώρα η κυβέρνηση συνεχίζει να διατηρεί τα ληστρικά επιτόκια, μέσω του Παρακαταθηκών και Δανείων, που κάνει τους δήμους να βρίσκονται ακόμη σε πιο δυσμενή οικονομική κατάσταση.

Μια και έχουν ένα Μνημόνιο που επιβλήθηκε «εξωτερικά» από την τρόικα και ένα Μνημόνιο που επιβλήθηκε «εσωτερικά» από την κυβέρνηση. Και τα δύο βάζουν το χέρι στην τσέπη των δήμων και των δημοτών και τους παίρνουν ό,τι έχει απομείνει.

Ολη αυτή η ασφυκτική κατάσταση αν δεν αλλάξει κάποια στιγμή θα πυροδοτήσει την έκρηξη που θα οδηγήσει με μαθηματική ακρίβεια στο να παραδώσουν οι δήμαρχοι τα κλειδιά των πόλεων τους στον υπουργό Εσωτερικών.

Πρέπει η Πολιτεία να καταλάβει ότι οι ΟΤΑ είναι οι φυσικοί συνεργάτες της και όχι αντίπαλοι.

Να μάθει να συζητεί όχι να αποφασίζει και να διατάζει, όπως έκανε και στην περίπτωση των σχολείων. Τέτοιες λογικές, τέτοιες νοοτροπίες σήμερα δεν περνούν.

Εμείς, ως Δήμος Πειραιά, και θέλω να είμαι ξεκάθαρος προς κάθε κατεύθυνση, δεν πρόκειται να αποδεχούμε, ιδιαίτερα σε μια δύσκολη εποχή όπως είναι αυτή που βιώνουν οι πολίτες, να περικόψουμε ούτε κατά ένα ευρώ τα προγράμματα κοινωνικής πολιτικής του δήμου μας.

Δεν πρόκειται να δεχθούμε καμία μνημονιακή λογική που θέλει να μπαίνουν λουκέτα σε σχολεία του Πειραιά.

Δεν πρόκειται να δεχθούμε να δίνονται αρμοδιότητες στους δήμους χωρίς παράλληλα να διασφαλίζονται προσωπικό και πόροι.

Δεν υπάρχει περίπτωση να συνεχίζουμε να πληρώνουμε τοκογλυφικά επιτόκια στο κράτος. Τελεία και παύλα.

Από 'κεί και πέρα είμαστε δω να συζητήσουμε, να βρούμε αναπτυξιακές λύσεις, να αξιοποιήσουμε την περιουσία που έχουν οι δήμοι μας, να διεκδικήσουμε προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και να αποτελέσουμε εμείς, οι άνθρωποι της Αυτοδιοίκησης, την ατμομηχανή που θα βγάλει την Ελλάδα από την κρίση.

Ορεξη υπάρχει, θέληση υπάρχει, σχέδιο υπάρχει. Αλλά σε οδικούς χάρτες που μπορούν να οδηγήσουν τον τόπο και τους δήμους στον γκρεμό εμείς δεν πρόκειται να δώσουμε τη συγκατάθεσή μας.

Σημαντικές οι επιπτώσεις στην Αυτοδιοίκηση

Του Γιώργου Ιωακειμίδα, δημάρχου Νίκαιας-Ρέντη

Τα τελευταία χρόνια η Τοπική Αυτοδιοίκηση βλέπει το έργο της να γίνεται ολοένα και πιο δύσκολο, ολοένα και πιο επίπονο, βλέπει τα έσοδά της από την Πολιτεία να μειώνονται συνεχώς, δημιουργώντας της σημαντικά και πολύ μεγαλύτερα από τα μέχρι τώρα προβλήματα που είχε.

Είναι αναμφίβολο ότι διανύουμε μια πολύ δύσκολη εποχή. Βρισκόμαστε ένα χρόνο μετά το Μνημόνιο και η ζωή όλων, η καθημερινότητα όλων, είναι εντελώς διαφορετική και σίγουρα πιο δύσκολη. Όμως, αν και καταλαβαίνουμε ότι κανείς δεν θα μπορούσε να μείνει αλώβητος στην παρούσα κατάσταση, εντούτοις δεν περιμέναμε να είναι τόσο σημαντικές οι επιπτώσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Αναγνωρίζουμε το πρόβλημα, έχουμε κάθε καλή διάθεση να βοηθήσουμε ως προς την επίλυσή του, αλλά κάποια πράγματα ίσως θα έπρεπε ν' αντιμετωπισθούν με διαφορετικό τρόπο, ίσως θα έπρεπε να υπάρχουν κατηγορίες δήμων, ανάλογα με το μέγεθος των προβλημάτων τους, τις ιδιαιτερότητές τους και κυρίως ανάλογα με τα οικονομικά τους στοιχεία.

Σε καμία περίπτωση δεν ζητήσαμε ειδική μεταχείριση, αλλά δεν μπορώ και να μην αναφερθώ στις ιδιαιτερότητες

της κάθε περίπτωσης. Το δικό μας παράδειγμα είναι από τα πιο κραυγαλέα, ίσως και το πιο ξεχωριστό απ' όλα στην εφαρμογή του «Καλλικράτη». Ενας απόλυτα υγιής δήμος, αυτός του Ρέντη, όπου είχαμε πλεόνασμα 10 εκατομμύρια ευρώ, ενώθηκε με το Δήμο της Νίκαιας, που τα χρέη που βρήκαμε ξεπερνούν τα 85 εκατομμύρια ευρώ. Ενα νούμερο απίστευτο, ένα νούμερο τεράστιο για τα σημερινά δεδομένα και τις συνεχείς μειώσεις από την Πολιτεία. Κι όμως θα έπρεπε να υπάρχει και μια διαφορετική αντιμετώπιση.

Από τη μια πλευρά καταλαβαίνουμε απόλυτα το μεγάλο οικονομικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα μας, από την άλλη, όμως, δεν υπάρχουν και πολλές λύσεις για εμάς, τους δήμους, χωρίς την οικονομική υποστήριξη από την Πολιτεία. Η μείωση των εσόδων μας είναι αυτή που μας αυξάνει καθημερινά τα προβλήματα. Για όλους τους δήμους αυτές οι μειώσεις σημαίνουν ανάγκη μείωσης των παροχών τους προς τους δημότες τους, κάτι που ούτε θέλουμε, αλλά και ούτε μπορούμε να δεχθούμε. Παροχές που σ' αυτή τη δύσκολη εποχή είναι και αναγκαίες και κατά κάποιο τρόπο καλύπτουν μέρος όσων δεν μπορεί να καλύψει το κράτος.

Τις τέσσερις τελευταίες τετραετίες ως δήμαρχος Ρέντη νομίζω ότι μου

δόθηκε η ευκαιρία να δείξω το θετικό, το καλό πρόσωπο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στους δημότες μας. Είχαμε σκοπό να κάνουμε καλύτερη την καθημερινότητά τους, να βοηθήσουμε όσο το δυνατόν ήταν εφικτό να μένουν και να ζουν πραγματικά σε μια πόλη που τους σέβεται και τους δίνει όλα όσα δικαιούνται.

Κι αυτό θέλουμε να συνεχίσουμε να κάνουμε και στον ενιαίο Δήμο της Νίκαιας-Αγ. Ι. Ρέντη. Ξέρουμε ότι δεν θα είναι εύκολο, αλλά εμείς θα το προσπαθήσουμε. Αυτό όμως δεν μπορεί να γίνει χωρίς την ουσιαστική βοήθεια της Πολιτείας. Αλλωστε σ' αυτή την παρούσα κατάσταση αυτές οι παροχές είναι ακόμα πιο σημαντικές για τους δημότες μας, που καθημερινά το οικογενειακό τους εισόδημα συρρικνώνεται και δικαιούνται να απολαμβάνουν παροχές από την πόλη όπου ζουν.

Ξέρουμε ότι τις δυσκολίες που προκύπτουν με το Μνημόνιο, βιώνουμε το οικονομικό πρόβλημα και όλα όσα απορρέουν απ' αυτό, που κάνουν το δικό μας έργο δυσκολότερο. Πρέπει όμως όλοι μας να προχωρήσουμε, όλοι μας να κάνουμε ακόμα μεγαλύτερη προσπάθεια, ώστε η χώρα μας να ξαναβρεί το δρόμο της και η Τοπική Αυτοδιοίκηση τη χαμένη της αξιοπρέπεια.

Η ελληνική Διοίκηση και η Αυτοδιοίκηση ένα χρόνο μετά το μνημόνιο

Του Απόστολου Κοιμήτη, δημάρχου Αμφιλοχίας

Και μόνο το γεγονός των φλύαρων και απλοϊκών επικοινωνιακών αναμασήσεων, περί της δεινής μας κατάστασης, δείχνουν ότι μάλλον δεν έχουμε συνειδητοποιήσει τον πυρήνα του προβλήματος και αναπολούμε ακόμη τα «περασμένα μεγαλεία». Το νεοελληνικό κράτος όμως, που μεταπολεμικά και μεταδικτατορικά γνωρίσαμε, τελείωσε. Και επακόλουθα μας τελείωσε και η συνταγή των αναγκαιών ελλειμμάτων της εισοδηματικής αναδιανομής της δεκαετίας του '80, όπως πολύ σωστά εφαρμόστηκε τότε, αφού μόνον έτσι και χωρίς κοινωνικούς κραδασμούς μπορούσε να ανακατωθεί η οικονομική μας τράπουλα, έστω και αν ορισμένοι ατυχώς την εξορκίζουν σήμερα, έστω και αν ορισμένοι που βίωσαν την έντονη πολιτική απομόνωση εκείνη τη δεκαετία σήμερα επανέρχονται με περισσή κακεντρέχεια αλλά και άλλη τόση έλλειψη ιστορικής διδαχής. Πέρασε και δεν μπορεί να αναβιώσει, αφού ούτε οι δανειστές μας το επιτρέπουν πλέον και επειδή απλώς δεν μπορείς να δαπανάς διαρκώς περισσότερα απ' όσα παράγεις. Χρειάζεται γρήγορα απόλυτη αλλαγή. Ενα ισχυρό οργανωτικό, λειτουργικό και καταστατικό ταρακούνημα, χωρίς χρονοτριβή. Κατά τη γνώμη μου η οριακότητα της κρατικής μας οντότητας είναι εξαιρετικά πιο σοβαρή ακόμη και από την απευκαία οικονομική μας ανικανότητα, αφού χωρίς κράτος που μπορεί να καθορίζει εγκαίρως και να εγγυάται κανόνες μέτρα πολιτικής και μετρήσιμα αποτελέσματα προκαθορισμένων στόχων καμία ανάκαμψη, καμία επανεκκίνηση και σε

κανένα τομέα δεν μπορεί να προκύψει. Το συγκεντρωτικό μοντέλο κράτους, ακόμα και το «δημοκρατικά» συγκεντρωτικό, που ορισμένοι ονειρεύονται, χωρίς όμως ευθέως να το προτείνουν, το ζήσαμε στη χειρότερη ίσως εκδοχή, της χειραγωγού γραφειοκρατίας κάθε δημιουργικής πρωτοβουλίας, των καθετοποιημένων δικτύων της πολιτικής διασύνδεσης, της αδιαφάνειας και των κυκλωμάτων της κλειστής οικονομίας των προνομιακών συνομιλητών με τις εξουσίες κορυφής. Δεν έχει καμία σημασία, όμως, στις μέρες μας, αν η αυθεντία της εξουσίας εκπορεύεται από την κομματική ολιγαρχία ή από βασιλικούς τιτλούχους ή από οιαδήποτε «χαρισματική» κεντρική εξουσία. Γιατί είναι πάντα ανεπίκαιρη και πάντα έξω από τις απαιτήσεις της ζώσας πολιτικής πράξης, που καθημερινά τρέχει με ιλιγγιώδεις ρυθμούς και που πρέπει να ανατροφοδοτείται και να ανανεώνεται, να είναι ευέλικτη, να είναι συνεκτική και με ευδιάκριτους στόχους, αντιληπτούς από το λαό και τους πολίτες, να είναι ανταγωνιστική και να αντέχει στο χρόνο. Σημασία, λοιπόν, δεν έχει να επιχειρούμε τη διατήρηση ενός υπαίτιου της κατάστασης κεντροβαρικού μοντέλου εξουσίας, αλλά να αποκεντρωθεί τάχιστα η κάθε εξουσία, με τρόπο όμως που θα εγγυάται την εθνική και κρατική μας συνοχή, βάζοντας στο παιχνίδι και αξιοποιώντας ολόκληρο το ενδογενές δυναμικό της χώρας μας, αφού μόνον έτσι μπορούμε να γίνουμε πιο ενεργητικοί ως λαός και ασφαλώς πιο δημιουργικοί και πιο παραγωγικοί. Η ελληνική διοίκηση διαθέτει –είναι αλήθεια αυτό– σημαντικό ανθρώπινο κεφάλαιο με εμπειρία, υπευθυνότητα, κατάλληλες γνώσεις και ιδιαίτερες ικανότητες, όπως βεβαίως και άλλους με αντίθετα χαρακτηριστικά. Όμως δεν μπορεί να αποδώσει, γιατί η οργάνωσή της, η στατική πυραμидική της δομή, που αποκλείει κάθε μορφή παράλληλης ή και οριζόντιας λειτουργίας, η έλλειψη κινήτρων, η απεξαρτημένη εξέλιξη από στόχους και αποτελέσματα, η ανυπαρξία έστω και στοιχειώδους διευθυντικού δικαιώματος και συ-

στημάτων ελέγχου, οι ανακλαστικές αντιδράσεις σε κάθε είδους εκσυγχρονισμό και νέα δεδομένα διάρθρωσης και εργασίας τη φρενάρουν. Τα μεταρρυθμιστικά μέτρα που λαμβάνονται σήμερα και ξενίζουν ορισμένους είναι αυτονόητες υποχρεώσεις αναβάθμισης ενός κρατικού συστήματος που θα έπρεπε να είχε προ πολλού αλλάξει. Και αν έπρεπε να υπάρχει κάποια κριτική, αυτή αφορά την ένταση και την ταχύτητα των μεταβολών και όχι το γιατί αυτές συντελούνται. Γνωρίζω καλά –και από πρώτο χέρι– ότι το πολιτικό-διοικητικό προσωπικό των δήμων και των περιφερειακών αυτοδιοικήσεων της χώρας δέχθηκε ήδη τεράστιο όγκο νέων και σύνθετων δημοσιονομικών και διοικητικών υποχρεώσεων χωρίς πίστωση χρόνου και πόρους. Επέδειξε, όμως, πρωτοφανή αποτελεσματικότητα. Το γεγονός που πιστώθηκε δημόσια και από τον ΥΠΕΣΑΗΔ και από τη Eurostat δείχνει καθαρά ότι ακόμη και σε περιόδους κρίσης, η άλλη διοίκηση, η τοπική αυτοδιοίκηση, ανταποκρίνεται. Όμως αυτή διαχειρίζεται μόνο το 3,5% του ΑΕΠ, ενώ το υπόλοιπο 96,5% ανήκει ακόμη στην κεντρική γραφειοκρατία, της οποίας όλοι επιβεβαιώνουμε τις μετριότητες επιδόσεις. Δεν υπονοώ αυτό που ο νεοφιλελευθερισμός εκβιάζει, δηλαδή την κρατική αποδιάρθρωση, για τη σωτηρία της κρατικοδίαιτης αγοράς, αφού πιστεύω ότι η κοινωνική συνοχή και ο ρυθμιστικός παρεμβατισμός είναι προϋποθέσεις για την ύπαρξη κράτους. Απλώς υποστηρίζω ότι πρέπει να ξαναφτιάξουμε από την αρχή αυτό που σήμερα δεν έχουμε. Το κράτος μας, καθιστώντας το απολύτως επιτελικό και ισχυροποιώντας τους θεσμούς της αποκεντρωμένης δημοκρατίας, με νέο και μεγαλύτερο κύμα αρμοδιοτήτων, με ισχυρότερο μερίδιο στη διαχείριση και αξιοποίηση του εθνικού πλούτου. Ο «Καλλικράτης» άνοιξε το δρόμο. Η εγγύτητα στην άσκηση της εξουσίας δίνει ήδη αποτελέσματα και σοβαρές οικονομίες κλίμακας. Αυτή η προσπάθεια παράγει και γι' αυτό και πρέπει να ενταθεί.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ Τ.Α.

Οι πόλεις στο στόχαστρο της κρίσης

των Ράλλη Γκέκα και Κατερίνα Μήτσου

Η οικονομική κατάσταση των ευρωπαϊκών δήμων και περιφερειών –ως γνωστόν– διαφέρει. Η κρίση όμως του 2009 κατάφερε να προκαλέσει κάποια ομαδοποίηση στις επιπτώσεις της. Σε όλες σχεδόν τις ευρωπαϊκές Τοπικές Αυτοδιοικήσεις παρατηρήθηκε περιορισμός των επιχορηγήσεων και των συνολικών εσόδων των δήμων και των περιφερειών που είχε αποτέλεσμα, σε συνδυασμό με τον έλεγχο του τοπικού δημόσιου δανεισμού, τον περιορισμό των δαπανών τους. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, σ' όλους σχεδόν τους ευρωπαϊκούς ΟΤΑ, η διάρθρωση των δαπανών τους είναι ιδιαίτερα ανελαστική. Το ποσοστό των συνολικών εξόδων που καλύπτει η δαπάνη μισθοδοσίας, παρότι διαφέρει από δήμο σε δήμο και από χώρα σε χώρα, παραμένει ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα κόστους για την ευρωπαϊκή Τ.Α. Η Ελλάδα αλλά και πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες (Ισλανδία, Λετονία, Λουξεμβούργο) προσπάθησαν αυτή την περίοδο να αναδιοργανώσουν την Τοπική τους Αυτοδιοίκηση. Ταυτόχρονα, την ίδια περίοδο, παρατηρήθηκε μια κίνηση περιορισμού του ρόλου της περιφερειακής Αυτοδιοίκησης ή των ενδιάμεσων βαθμίδων σε χώρες όπως η Γαλλία, η Λετονία, η Νορβηγία, η Πολωνία και η Σουηδία. Παράλληλα με τον περιορισμό των εσόδων ασκήθηκε μια έντονη πίεση

στους ευρωπαϊκούς ΟΤΑ, λόγω της κρίσης, από την πλευρά των πολιτών. Οι πιέσεις για αύξηση της ζήτησης, κυρίως στις υπηρεσίες κοινωνικής αλληλεγγύης, ήταν πολύ ισχυρές. Στην αυξημένη αυτή ζήτηση θα πρέπει να προστεθεί η πάγια ανάγκη αντιμετώπισης προβλημάτων όπως αυτά που προκύπτουν από τη γήρανση του πληθυσμού ή τη μετανάστευση. Η ραγδαία αύξηση της γήρανσης των δημοτών τροποποιεί τη ζήτηση και την προσφορά των Τοπικών Δημόσιων Αγαθών και Υπηρεσιών, ενώ η ενσωμάτωση των νέων πολιτών δημιουργεί νέα ζήτηση, ιδιαίτερα σε χώρες όπου οι ΟΤΑ παίζουν σημαντικό ρόλο στην προσφορά κοινωνικής κατοικίας, απασχόλησης και γενικότερα κοινωνικών υπηρεσιών.

Η οικονομική ανασφάλεια, η αύξηση της ζήτησης για τοπικές δημόσιες δαπάνες με παράλληλη μείωση των επιχορηγήσεων, αλλά και των τοπικών φορολογικών εσόδων, οδήγησε πολλούς ευρωπαϊκούς δήμους στην αύξηση της φορολογικής πίεσης. Στην πορεία αυτή αποκαλύφθηκε ότι ο τοπικός φόρος που επηρεάζεται λιγότερο από τις οικονομικές διακυμάνσεις και συμβάλλει στη σταθερότητα του δημοτικού προϋπολογισμού είναι ο Φόρος Ακίνητης Περιουσίας. Η πρόσφατη ευρωπαϊκή εμπειρία καταδεικνύει, επίσης, ότι ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων αρμόζει περισσότερο στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, ενώ,

αντίθετα, ο φόρος εισοδήματος των νομικών προσώπων φαίνεται να προσιδιάζει καλύτερα στις δυνατότητες και τα πλεονεκτήματα της κεντρικής κυβέρνησης.

Επίσης, ένα φαινόμενο που δεν αποτελεί αποτέλεσμα της κρίσης, αλλά λόγω της κρίσης παρατηρήθηκαν αυξητικές τάσεις, είναι η μεταφορά, από ανώτερες βαθμίδες και κυρίως το κεντρικό κράτος, αρμοδιοτήτων, οι οποίες όμως δεν συνοδεύονται από τους ανάλογους πόρους. Το φαινόμενο αυτό παίρνει πλέον και πιο εκλεπτυσμένες μορφές. Παρατηρήθηκε, για παράδειγμα, μεταφορά κόστους από τη βαθμίδα που καθορίζει τις προδιαγραφές και τη στρατηγική προσφοράς μιας υπηρεσίας στη βαθμίδα η οποία καλείται να τις εφαρμόσει.

Θα πρέπει, πάντως, να τονιστεί ότι παρά τις πιέσεις ο δανεισμός της ευρωπαϊκής Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν κινείται σε απαγορευτικά, αλλά ούτε καν ανησυχητικά επίπεδα. Σε χώρες ιδιαίτερα όπως η Ελλάδα, όπου οι δήμοι και οι περιφέρειες διαχειρίζονται το 3% μόλις του ΑΕΠ και ο δανεισμός τους αντιπροσωπεύει ποσοστό μικρότερο του 0,7% του συνολικού δημοσιονομικού χρέους, οι ανησυχίες που κατά καιρούς εκφράζονται είναι αβάσιμες. Σημειώνεται, πάντως, ότι σε πολλές χώρες (Ελλάδα, Τσεχία, Ηνωμένο Βασίλειο, Βουλγαρία) κατά την τρέχουσα οικονομική περίοδο τέθηκαν κανόνες στο δανεισμό, οι οποίοι

τον συνδέουν με την ικανότητα εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης των δήμων και των περιφερειών.

Ο περιορισμός των εσόδων και η ανάγκη αύξησης των δαπανών οδηγεί τους δήμους και τις περιφέρειες στην αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων. Στόχος είναι ο περιορισμός του κόστους παροχής των Τοπικών Δημοσίων Αγαθών και Υπηρεσιών με παράλληλη διατήρηση –εάν όχι αύξηση– της παρεχόμενης ποσότητας και ποιότητάς τους. Προς αυτήν την κατεύθυνση κινούνται πολιτικές που έχουν να κάνουν με την αποτελεσματικότερη λειτουργία των δήμων και περιφερειών, την αξιοποίηση της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους, τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας μέσω διαδημοτικών συνεργασιών, την προώθηση συνεργειών με τον ιδιωτικό τομέα.

Τέλος, δεν είναι τυχαίο ότι από πολλούς ερευνητές (Luiz de Mello, OECD 2010) και διεθνείς οργανισμούς, όπως η Παγκόσμια Ενωση Πόλεων και Τοπικών Αυτοδιοικήσεων, τίθεται το θέμα επαναδιατύπωσης της αρχής του ισοσκελισμένου τοπικού δημόσιου προϋπολογισμού και της εισαγωγής περισσότερο ευέλικτων μορφών, ικανών να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις οικονομικές διακυμάνσεις.

Το πρόγραμμα URBACT

Στο τέλος του 2009, 131 πόλεις από 24 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έλαβαν μέρος σε μια έρευνα που πραγματοποίησε το πρόγραμμα URBACT για τον αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης στις πόλεις. Η έρευνα χωρίστηκε σε δύο μέρη: το πρώτο διερευνούσε τη φύση των επιπτώσεων της κρίσης στις πόλεις και το δεύτερο τον τρόπο που αυτές αντέδρασαν.

Τα κυριότερα σημεία της έρευνας συνοψίζονται στο παρακάτω κείμενο, με πρωταρχικό σκοπό να προσφερθεί μια επισκόπηση των επιπτώσεων της κρίσης στις διαφορετικές πόλεις ανά την Ευρώπη και παράλληλα να υπάρξει ενημέρωση γύρω από τις πιθανές απαντήσεις και λύσεις που υιοθετήθηκαν.

Οι επιπτώσεις της κρίσης στις πόλεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πάνω από το 80% των πόλεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα ανέφε-

ραν ότι έχουν πληγεί σοβαρά από την οικονομική κρίση, κυρίως στον τομέα της επιχειρηματικότητας και στην αγορά εργασίας, με τις ανάλογες επιπτώσεις στον κοινωνικό ιστό. Υπήρξαν, ωστόσο, και οι περιπτώσεις των πόλεων εκείνων (23 πόλεις από τη Γερμανία, την Πολωνία και τη Σουηδία) στις οποίες παρατηρήθηκαν ελάχιστες επιπτώσεις είτε στον ιδιωτικό τομέα είτε στον τομέα της απασχόλησης γενικότερα.

Το εθνικό πλαίσιο, όπως επίσης και τα τοπικά οικονομικά χαρακτηριστικά αποτελούν τους κύριους παράγοντες στην προσπάθεια εξήγησης της διαφορετικής αντίδρασης των πόλεων αυτών απέναντι στην κρίση: μια τοπική οικονομία που βασίζεται σε Μικρο-Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που λειτουργούν τοπικά και αυτοχρηματοδοτούνται αντί να εξαρτώνται από τις τραπεζικές πιστώσεις, η οικονομία που βασίζεται στον τομέα των υπηρεσιών, η χαμηλή διασύνδεση με τις διεθνείς αγορές και η σημασία της εσωτερικής ζήτησης ήταν ανάμεσα στα χαρακτηριστικά που βοήθησαν.

Οι αναδιαρθρώσεις στην αγορά εργασίας των πόλεων

Αν και η ανεργία αυξήθηκε κατά 80% στις πόλεις, οι τομείς που επηρεάστηκαν σε μεγαλύτερο βαθμό ήταν συγκεκριμένοι. Οι κύριοι οικονομικοί τομείς που «χτυπήθηκαν» σε κάθε πόλη επηρέασαν το επίπεδο δεξιοτήτων, το φύλο, την ηλικία και την εθνική σύνθεση των ατόμων που κατέληξαν άνεργοι. Ετσι για παράδειγμα άντρες με σχετική ειδικευση στις οικονομικές

υπηρεσίες και στην αυτοκινητοβιομηχανία, ανειδίκευτοι εργάτες, νέοι και μετανάστες στις κατασκευές και ανειδίκευτες εργαζόμενες στον τουρισμό και στο λιανικό εμπόριο ήταν τα πρώτα θύματα της οικονομικής κρίσης. Στο σύνολό τους τα στοιχεία «δείχνουν» τους ανειδίκευτους ή με χαμηλή ειδικευση εργάτες ως τη βασική ομάδα ανέργων.

Οι νέοι

Συνολικά οι νέοι αναγνωρίστηκαν ως την ομάδα που έχει πληγεί σημαντικότερα από την κρίση, τόσο γιατί το κόστος απόλυσής τους ήταν χαμηλότερο όσο και λόγω της απροθυμίας των εργοδοτών να προσλάβουν άπειρους εργαζομένους. Σε κάποιες περιπτώσεις, τα υψηλά επίπεδα της νεανικής ανεργίας ήταν αποτέλεσμα και της αναζήτησης εργασίας νέων με προσόντα και ειδικευση σε άλλες χώρες, όπως οι ΗΠΑ και ο Καναδάς. Στο πλαίσιο αυτό, οι πόλεις πλέον αντιμετωπίζουν την πρόκληση της εύρεσης βιώσιμων τοπικών πόρων και θέσεων απασχόλησης που θα συγκρατήσουν τους νέους στις τοπικές κοινωνίες.

Οι μετανάστες

Η ομάδα των μεταναστών υπήρξε ιδιαίτερα ευάλωτη στις επιπτώσεις της κρίσης, καθώς οι δείκτες της ανεργίας αυξήθηκαν ραγδαία στη δική τους περίπτωση σε σχέση και με τους αντίστοιχους δείκτες άλλων πληθυσμιακών ομάδων. Οι απαντήσεις των πόλεων αναφέρουν περιπτώσεις μεταναστών που επέστρεψαν στις πόλεις προέλευσής τους, αλλά και την παράλληλη μεί-

ωση νέων μεταναστών στις πόλεις της Βόρειας Ευρώπης. Ταυτόχρονα, όμως, η επιστροφή μεταναστών, που προέρχονταν από πόλεις της Ανατολικής Ευρώπης στις πατρίδες τους, αύξησε την πίεση στην τοπική αγορά εργασίας και στα συστήματα κοινωνικής προστασίας.

Τα κοινωνικά ζητήματα

Τα ζητήματα που εντοπίστηκαν παραπάνω αποτελούν την κορυφή στο παγόβουνο των κοινωνικών προβλημάτων. Τα αυξημένα επίπεδα φτώχειας, η παραοικονομία, τα χρέη, ο αριθμός των αστέγων, τα προβλήματα υγείας, η αύξηση της εγκληματικότητας, αυξάνουν τη ζήτηση κοινωνικών υπηρεσιών, απειλώντας ταυτόχρονα την κοινωνική συνοχή.

Ωστόσο, ο αντίκτυπος της κρίσης στα κοινωνικά ζητήματα εξαρτάται παραλλήλα και από την αντίδραση των πόλεων. Ο περιορισμός των φορολογικών εσόδων και οι περικοπές στους δημοτικούς προϋπολογισμούς οδήγησαν στην αναβολή και στον οριστικό τερματισμό προγραμμάτων κοινωνικού χαρακτήρα σε τοπικό επίπεδο. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις πόλεων που δήλωσαν ότι δεν είναι σε θέση να παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας και κοινωνικά επιδόματα. Υπάρχουν, όμως, και οι περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες οι πόλεις αξιοποίησαν ευρωπαϊκούς πόρους, εθνικά προγράμματα ανάκαμψης, αλλά και ιδίους πόρους προκειμένου να αυξήσουν τις κοινωνικές δαπάνες και να υλοποιήσουν κοινωνικά προγράμματα.

Οι τοπικοί προϋπολογισμοί

Το 80% των πόλεων απάντησαν ότι είχαν μειώσεις στους προϋπολογισμούς τους. Η φύση και το μέγεθος των μειώσεων αυτών εξαρτώνται από τη σύνθεση των οικονομικών της κάθε πόλης. Το αποτέλεσμα ήταν

η απόσυρση των ιδιωτικών εταιρών από τη συγχρηματοδότηση προγραμμάτων και η αδυναμία των πόλεων να έχουν πρόσβαση στους ευρωπαϊκούς πόρους λόγω της έλλειψης συγχρηματοδότησης. Μολονότι μια τέτοια κατάσταση συνεπάγεται καθυστέρηση στην υλοποίηση προγραμμάτων ανάκαμψης, έδωσε παράλληλα την ευκαιρία σε πολλές πόλεις να προχωρήσουν σε δικές τους πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση της πράσινης και έξυπνης ανάπτυξης.

Τα σχέδια αντιμετώπισης της κρίσης

Μία στις τέσσερις πόλεις διαθέτουν επίσημο σχέδιο ανάκαμψης (τάση ιδιαίτερα κυρίαρχη σε πόλεις του Ηνωμένου Βασιλείου και της Δανίας). Ο μεγαλύτερος αριθμός πόλεων (μία στις τρεις) αναφέρουν ότι έχουν λάβει ανεξάρτητα μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης, που συμπεριλαμβάνουν την υλοποίηση των εθνικών προγραμμάτων, την περικοπή δαπανών και την ανάληψη καινοτόμων δράσεων. Τέλος, μόνο το 30% απάντησε ότι δεν έχει λάβει ακόμη κανένα μέτρο, ποσοστό όμως που περιλαμβάνει και τις περιπτώσεις πόλεων στις οποίες η κρίση δεν είχε μεγάλο αντίκτυπο.

Η πλειονότητα των μέτρων για την υποστήριξη των επιχειρήσεων περιλαμβάνει την ανεύρεση τρόπων για την προσωρινή κάλυψη των πιστωτικών τους αναγκών, την παροχή υποστήριξης, τη μείωση των δαπανών τους, αλλά και τη στρόφη σε αναδυόμενους τομείς όπως είναι η παραγωγή ενέργειας.

Τα μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας χωρίζονται και αυτά σε διαφορετικές κατηγορίες: δημιουργία άμεσων αλλά προσωρινών θέσεων απασχόλησης, εντατική υποστήριξη των μακροχρόνια ανέργων, διεύρυνση της εκπαίδευσης και της κατάρτι-

σής τους ιδιαίτερα σε μελλοντικούς τομείς ανάπτυξης. Υπάρχουν και ορισμένες πρωτοβουλίες που επικεντρώνονται στη δημιουργία ποιοτικών και βιώσιμων θέσεων εργασίας, σε τοπικό επίπεδο, ιδιαίτερα για ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες όπως είναι οι νέοι.

Ο κοινωνικός ρόλος

Η άμεση αντίδραση στην αύξηση των κοινωνικών υπηρεσιών αποτελείται κυρίως από την ενίσχυση των ανέργων με κοινωνικά επιδόματα, τη συμβουλευτική σχετικά με τη διαχείριση χρεών, τα προγράμματα διάσωσης από περιπτώσεις υποθηκών και την κοινωνική στέγαση. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι αν και μερικές πόλεις ενίσχυσαν τις κοινωνικές τους υπηρεσίες, δεν έλειψαν και οι περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες η περικοπή τους υπήρξε μονόδρομος.

Ο ρόλος των επενδύσεων

Πολλές από τις πόλεις προχώρησαν σε επενδύσεις στον ενεργειακό τομέα και στα μέτρα ενεργειακής απόδοσης στον τομέα των κατασκευών και των μεταφορών, αγοράζοντας εκτάσεις και κτίρια σε χαμηλές τιμές και αναπτύσσοντας επιχειρηματικές υποδομές. Οι επενδύσεις σε καινοτόμες επιχειρήσεις, στις «πράσινες» μορφές ενέργειας και στον τομέα της περιθάλψης σχεδιάστηκαν επίσης με τη λογική της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, χωρίς, ωστόσο, να είναι ξεκάθαρος ο αριθμός τους ή σε ποιον απευθύνονται. Αν και πρόκειται για σημαντικά μέτρα, ένας μικρός μόνον αριθμός αυτών μπορεί να θεωρηθεί ως μακροχρόνιες παρεμβάσεις που προετοιμάζουν το έδαφος για τη μετά κρίση εποχή.

Τελειώνοντας...

Οι πόλεις αναμφίβολα βρίσκονται στην πρώτη γραμμή όσον αφορά τον αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης. Η θέση τους αυτή είναι ακριβώς ο λόγος για τον οποίο την ίδια στιγμή μπορούν να έχουν καθοριστικό ρόλο τόσο στην αναζήτηση απαντήσεων και λύσεων όσο και στην εφαρμογή και υλοποίηση προγραμμάτων που μπορούν να έχουν άμεση επιρροή στην ποιότητα ζωής των πολιτών.

Η Ευρωπαϊκή Τοπική Αυτοδιοίκηση σε αριθμούς

των Ράλλη Γκέκα και Κατερίνα Μήτσου

Οι εκδόσεις της Dexia ειδικεύονται στο σύνολο των θεμάτων που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Με τη βοήθεια των εμπειρογνομόνων και των ειδικών της συνεργατών η Dexia, σε συνεργασία και με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών (CEMR), συγκεντρώνει,

σε ετήσια βάση, τα στοιχεία εκείνα (οικονομικά, κοινωνικά, πληθυσμιακά) που αφορούν τις τοπικές αρχές σε κάθε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βασικός στόχος είναι η πληροφόρηση των θεσμικών οργάνων και των εκπροσώπων των τοπικών αρχών, η δυνατότητα σύγκρισης ανάμεσα στα τοπικά επίπεδα των ευρωπαϊκών χω-

ρών και η διευκόλυνση στη διαχείρισή τους. Στο κείμενο που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά τα συγκριτικά στοιχεία και τα βασικά μεγέθη των υπο-εθνικών κυβερνήσεων στην Ευρώπη, ενώ παράλληλα επιχειρείται ένας μικρός σχολιασμός σχετικά με τη θέση της Ελλάδας και της ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο γενικότερο ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Πίνακας 1
Κοινωνικοοικονομικά στοιχεία

	Εκταση (km ²)	Κάτοικοι (χιλιάδες)	ΑΕΠ (δισ. €)	ΑΕΠ (κατά κεφαλήν σε €)	ΑΕΠ (2009/2008 σε %)
Αυστρία	83.871	8.363	274,3	32.802	-3,9
Βέλγιο	30.528	10.790	339,2	31.433	-2,8
Βουλγαρία	111.002	7.569	36,0	4630	-4,9
Γαλλία	632.834	64.494	1.907,1	29.571	-2,6
Γερμανία	357.027	81.875	2.397,1	29.278	-4,7
Δανία	43.098	5.522	223,3	40.429	-4,7
Δημοκρατία της Τσεχίας	78.868	10.507	137,2	13.055	-4,1
Ελλάδα	131.957	11.260	233,0	20.696	-2,3
Εσθονία	45.227	1.340	13,9	10.341	-13,9
Η.Β.	243.820	61.792	1.563,1	25.296	-5,0
Ιρλανδία	69.797	4.468	159,6	35.731	-7,6
Ισπανία	505.997	45.930	1053,9	22.946	-3,7
Ιταλία	301.336	60.263	1520,9	25.237	-5,0
Κύπρος	5.695	798	16,9	21.236	-1,7
Λετονία	64.589	2.255	18,5	8.222	-18,0
Λιθουανία	65.300	3.339	26,5	7.938	-14,7
Λουξεμβούργο	2.586	497	38,0	76.503	-3,7
Μάλτα	316	413	5,7	13.915	-2,1
Ολλανδία	41.528	16.527	572,0	34.609	-3,9
Ουγγαρία	93.029	10.023	92,9	9.273	-6,7
Πολωνία	312.685	38.153	310,5	8.138	1,7
Πορτογαλία	92.152	10.633	168,1	15.808	-2,6
Ρουμανία	238.391	21.470	115,9	5.397	-7,1
Σλοβακία	49.034	5.418	63,1	11.638	-4,8
Σλοβενία	20.273	2.042	35,4	17.331	-8,1
Σουηδία	449.964	9.341	292,7	31.333	-5,1
Φινλανδία	338.145	5.339	171,3	32.088	-8,0
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Ε. - 27	4.409.047	500.420	11.785,2	23.551	-4,2

Πηγή: Dexia

Παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα αυτό που ίσως κάνει τη μεγαλύτερη εντύπωση είναι το γεγονός ότι ανάμεσα στα 27 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Πολωνία είναι η μοναδική χώρα με θετικό ΑΕΠ, ιδιαίτερα, μάλιστα, σε μια περίοδο χρηματοπιστωτικής κρίσης. Μια πιθανή εξήγηση είναι ότι οι επιπτώσεις της κρίσης δεν έχουν ακόμη καταγραφεί στο ΑΕΠ της χώρας. Θα πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα η ύφεση ήταν ισχυρότερη σε χώρες όπως είναι η Εσθονία, η Λετονία και η Λιθουανία.

Πίνακας 2
Η Διοικητική Διάρθρωση σε υπο-εθνικό επίπεδο και τα μέσα μεγέθη των ευρωπαϊκών ΟΤΑ

	Α' βαθμίδα	Β' βαθμίδα	Γ' βαθμίδα	Μέσος αριθμός κατοίκων	Μέση έκταση (Km ²)
Ομόσπονδα κράτη					
Αυστρία	2.357	9		3.550	36
Βέλγιο	589	10	6	18.320	52
Γερμανία	12.104	301	16	6.765	29
Μη ομόσπονδα κράτη					
Βουλγαρία	264			28.670	420
Γαλλία	36.682	100	26	1.760	17
Δανία	98	5		56.345	440
Δημοκρατία της Τσεχίας	6.250	14		1.680	13
Ελλάδα	325	13		34.650	406
Εσθονία	226			5.930	200
Η.Β.	406	28	3	152.200	601
Ιρλανδία	114			39.190	612
Ισπανία	8.116	52	17	5.660	62
Ιταλία	8.094	110	20	7.445	37
Κύπρος	378			2.110	15
Λετονία	119			18.950	543
Λιθουανία	60			55.655	1.088
Λουξεμβούργο	105			4.735	25
Μάλτα	68			6.075	5
Ολλανδία	430	12		38.435	97
Ουγγαρία	3.177	19		3.155	29
Πολωνία	2.479	379	16	15.390	126
Πορτογαλία	308	2		34.520	299
Ρουμανία	3.180	41		6.750	75
Σλοβακία	2.928	8		1.850	17
Σλοβενία	210			9.720	97
Σουηδία	290	20		32.210	1.552
Φινλανδία	342	2		15.610	989
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Ε. - 27	89.699	1.125	104	5.580	49

Πηγή: Dexia

Υστερα από τη Διοικητική Μεταρρύθμιση του «Καλλικράτη» η Ελλάδα βρίσκεται στη 17η θέση της κατάταξης που αφορά το πλήθος των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, πολύ χαμηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, και στην 6η θέση όσον αφορά το μέσο πληθυσμιακό μέγεθος των ΟΤΑ, αρκετά υψηλότερα αυτή τη φορά από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ωστόσο, το μέγεθος των ΟΤΑ δεν είναι ο μόνος ή ο αποκλειστικός παράγοντας που σχετίζεται με το βαθμό αποκέντρωσης του κεντρικού κράτους, καθώς χώρες όπως είναι η Δανία με μέσο πληθυσμιακό μέγεθος υψηλότερο από αυτό της Ελλάδας ή η Γαλλία με μέσο πληθυσμιακό μέγεθος χαμηλότερο από το αντίστοιχο της Ελλάδας έχουν ισχυρότερη Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Πίνακας 3
Συνολικά έσοδα και φορολογικά έσοδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

	Συνολικά έσοδα ως % ΑΕΠ	Φορολογικά έσοδα ως % ΑΕΠ	Φορολογικά έσοδα ως % των συνολικών εσόδων
Αυστρία	17,2	8,9	51,6
Βέλγιο	21,6	4,4	20,3
Βουλγαρία	19,8	0,8	11,2
Γαλλία	11,7	5,2	44,5
Γερμανία	19,8	11,7	59,0
Δανία	36,6	12,5	34,1
Δημοκρατία της Τσεχίας	11,8	4,9	41,2
Ελλάδα	3,1	0,2	6,6
Εσθονία	10,9	5,0	45,8
Η.Β.	14,1	1,8	12,9
Ιρλανδία	7,7	0,9	11,5
Ισπανία	21,9	10,2	46,4
Ιταλία	16,3	6,1	37,4
Κύπρος	2,1	0,5	25,1
Λετονία	11,0	5,1	46,4
Λιθουανία	10,4	3,5	33,5
Λουξεμβούργο	5,3	1,7	31,9
Μάλτα	0,7	0,0	0,0
Ολλανδία	17,0	1,4	8,3
Ουγγαρία	11,6	2,6	22,8
Πολωνία	13,6	4,2	30,9
Πορτογαλία	6,4	2,2	33,6
Ρουμανία	9,4	1,0	10,3
Σλοβακία	6,5	3,3	50,3
Σλοβενία	9,5	3,7	39,2
Σουηδία	26,0	16,6	63,8
Φινλανδία	22,3	10,3	46,1
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Ε. - 27	16,5	6,7	40,5

Πηγή: Dexia

Ενας διεθνής δείκτης μέτρησης της συγκέντρωσης ή αποκέντρωσης ενός κράτους είναι η σχέση των εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με το ΑΕΠ. Παρατηρείται ότι η σχέση αυτή στη χώρα μας είναι μικρότερη του 50% του μέσου ευρωπαϊκού όρου και αν εξαιρέσουμε τη Μάλτα και την Κύπρο κατέχουμε τη θέση του πιο συγκεντρωτικού κράτους στην Ευρώπη. Ταυτόχρονα, ο πίνακας παρουσιάζει και την ασθενή παρουσία των φορολογικών εσόδων στα συνολικά έσοδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που μαρτυρά την περιορισμένη ελευθερία της να επιβάλλει τοπικούς φόρους, τα έσοδα των οποίων μπορούν να ενισχύσουν την οικονομική της αυτοτέλεια. Κύρια πηγή εσόδων της ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι το κεντρικό κράτος. Το γεγονός αυτό είναι ίσως η καλύτερη ένδειξη για το βαθμό εξάρτησής της από την κεντρική χρηματοδότηση, όπως, επίσης, και για τη μακρά πορεία που πρέπει να διανύσει ακόμη η Τοπική Αυτοδιοίκηση για να προσεγγίσει το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Πίνακας 4
Συνολικές δαπάνες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

	Δισ. €	€/ κατά κεφαλή	% ΑΕΠ	% δημοσίων δαπανών
Αυστρία	22,5	2.687	8,2	34,5
Βέλγιο	76,6	7.098	22,6	41,7
Βουλγαρία	2,9	381	8,2	20,3
Γαλλία	228,5	3.543	12,0	21,4
Γερμανία	495,4	6.051	20,7	43,5
Δανία	83,5	15.122	37,4	63,9
Δημοκρατία της Τσεχίας	17,1	1.624	12,4	27,1
Ελλάδα	7,3	644	3,1	5,8
Εσθονία	1,6	1.177	11,4	25,2
Η.Β.	225,5	3.650	14,4	27,9
Ιρλανδία	12,5	2.791	7,8	16,0
Ισπανία	257,9	5.614	24,5	53,4
Ιταλία	253,1	4.200	16,6	32,1
Κύπρος	0,4	460	2,2	4,7
Λετονία	2,4	1.049	12,8	29,1
Λιθουανία	2,8	843	10,6	24,3
Λουξεμβούργο	2,0	4.047	5,3	12,5
Μάλτα	0,0	89	0,6	1,5
Ολλανδία	100,5	6.080	17,6	34,2
Ουγγαρία	11,1	1.110	12,0	23,7
Πολωνία	45,5	1.193	14,7	33,0
Πορτογαλία	11,9	1.121	7,1	14,7
Ρουμανία	11,7	543	10,1	24,5
Σλοβακία	4,5	833	7,2	17,2
Σλοβενία	3,6	1.750	10,1	20,6
Σουηδία	77,0	8.244	26,3	47,9
Φινλανδία	39,0	7.297	22,7	40,6
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Ε. - 27	2.023,6	4.044	17,2	33,8

Πηγή: Dexia

Το μικρό ποσοστό των δαπανών της ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η χαμηλή της θέση (25η) στη γενική κατάταξη των κρατών-μελών της Ευρώπης επιβεβαιώνουν το συμπέρασμα που προέκυψε από την περίπτωση των εσόδων: Το ελληνικό κράτος είναι από τα πλέον συγκεντρωτικά κράτη της Ε.Ε. Θα πρέπει, βέβαια, να τονιστεί ότι οι δαπάνες θα πρέπει να συσχετιστούν με το ύψος των αρμοδιοτήτων.

Πίνακας 5
Το χρέος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

	Σε εκατ. €	Ως % ΑΕΠ	Ως % του δημοσίου χρέους
Αυστρία	17,3	6,3	9,3
Βέλγιο	37,1	11,0	11,4
Βουλγαρία	0,3	0,9	6,5
Γαλλία	157,3	8,2	10,6
Γερμανία	697,1	29,1	39,6
Δανία	15,9	7,1	17,2
Δημοκρατία της Τσεχίας	3,7	2,7	7,7
Ελλάδα	2,0	0,9	0,7
Εσθονία	0,6	4,0	56,0
Η.Β.	75,5	4,8	7,1
Ιρλανδία	5,6	3,5	5,3
Ισπανία	121,7	11,5	21,7
Ιταλία	130,1	8,6	7,4
Κύπρος	0,3	2,0	3,5
Λετονία	1,1	5,8	15,8
Λιθουανία	0,4	1,6	5,4
Λουξεμβούργο	0,9	2,3	15,7
Μάλτα	0,0	0,0	0,0
Ολλανδία	45,6	8,0	13,1
Ουγγαρία	4,0	4,1	5,3
Πολωνία	9,9	3,0	5,9
Πορτογαλία	8,4	5,0	6,6
Ρουμανία	2,8	2,4	10,0
Σλοβακία	1,6	2,5	7,0
Σλοβενία	0,5	1,5	4,2
Σουηδία	17,3	5,7	13,7
Φινλανδία	11,3	6,6	15,0
ΣΥΝΟΛΟ Ε.Ε. - 27	1.368,2	11,6	15,7

Πηγή: Dexia

Από τον παραπάνω πίνακα μπορεί κανείς να καταλήξει στο πολύ σημαντικό συμπέρασμα ότι η ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει το μικρότερο, μετά τη Μάλτα, δανειακό βάρος σε όλη την Ευρώπη, τόσο σε σχέση με το ΑΕΠ όσο και σε σχέση με το δημοσιονομικό χρέος. Θα πρέπει, επίσης, να τονιστεί ότι το μέσο χρέος των ευρωπαϊκών ΟΤΑ είναι περίπου 22,5 φορές μεγαλύτερο από αυτό των ελληνικών. Τέλος, αν συνδυάσουμε το μικρό ποσοστό εσόδων και δαπανών της ελληνικής Τ.Α. σε σχέση με το ΑΕΠ (3,1) μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η δυνατότητα συμβολής των ελληνικών ΟΤΑ στην αύξηση και τη μείωση του δημοσιονομικού χρέους της ελληνικής γενικής κυβέρνησης είναι πολύ περιορισμένη.

Θετικό ^{το} πρώτο τεστ, αλλά **ΠΟΛΛΕΣ** **ΟΙ** αρρυθμίες

Με σταθερά αλλά αργά βήματα προχωρεί η μετάβαση από τον «Καποδίστρια» στον «Καλλικράτη».

Το Υπουργείο Εσωτερικών μαζί με όλο το μηχανισμό υποστήριξης της διοικητικής μεταρρύθμισης καταβάλλει προσπάθειες προκειμένου ν' αντιμετωπίσει τις καθυστερήσεις και τις αρρυθμίες που προκαλούνται στην πρώτη φάση εφαρμογής του προγράμματος «Καλλικράτης». Σε αρκετές περιπτώσεις έχει υποχρεωθεί να τροποποιήσει τα χρονοδιαγράμματα, ενώ όπου κρίνεται αναγκαίο, μετά και από αιτήματα και της Αυτοδιοίκησης, τροποποιούνται διατάξεις του αρχικού νομοθετήματος.

Θέματα μετατάξεων, τα οικονομικά και τα χρέη δήμων, η λειτουργία των δημοτικών επιχειρήσεων και οι συμβασιούχοι παραμένουν ανοικτά ζητήματα για τους δημάρχους και το υπουργείο Εσωτερικών.

Παρακάτω αναφέρονται οι βασικότερες αρρυθμίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το υπουργείο Εσωτερικών και οι φορείς οι οποίοι έχουν αναλάβει τη μετάβαση της Αυτοδιοίκησης στην εποχή του «Καλλικράτη».

Οικονομικά προβλήματα των δήμων

Ο μεγαλύτερος «εχθρός» του προγράμματος «Καλλικράτης» αναδεικνύεται η οικονομική κρίση, η οποία έχει φρενάρει την υποστήριξη του προγράμματος σε πρακτικό επίπεδο.

Δεν είναι λίγοι εκείνοι που κάνουν λόγο για «μισή» μεταρρύθμιση, καθώς έχει καθυστερήσει η δρομολόγηση του αναπτυξιακού προγράμματος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης «Ελλάδα», το οποίο προβλέπει τη χρηματοδότηση έργων των δήμων και των περιφερειών, ύψους 4 δισ. ευρώ, για την ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης και το οποίο θα αντικαταστήσει το πρόγραμμα «Θησέα». Το σχετικό Π.Δ. μόλις στις 19 Απριλίου απεστάλη στο Σ.τ.Ε. για επεξεργασία.

Την ίδια ώρα η συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης στο μνημόνιο είναι ιδιαίτερα σημαντική. Ηδη έχουν ξεκινήσει για την περίοδο 2011-2013 περικοπές ύψους 3 δισ., ενώ πληροφορίες κάνουν λόγο για νέα περικοπή ενός επιπλέον δισ. ευρώ. Οι αιρετοί πρώτου βαθμού χαρακτηρίζουν την οικονομική κατάσταση των δήμων «δραματική». Μάλιστα, υπήρξαν δήμοι οι οποίοι με δυσκολία πλήρωσαν ακόμη και το δώρο του Πάσχα στους εργα-

ζομένους. Αγνωστο, όμως, παραμένει για τους δημάρχους και το ύψος των επιχορηγήσεων που θα λάβουν το 2011, τόσο για την κάλυψη των λειτουργικών τους αναγκών όσο και για την κάλυψη δαπανών που αφορούν σε πληρωμή προμηθευτών ή ακόμη και για τον προγραμματισμό έργων. Η ανησυχία τους επιτείνεται, καθώς το 2010 οι δήμοι δεν εισέπραξαν δύο δόσεις ΣΑΤΑ. Συνολικά οι δύο δόσεις ήταν 200 εκατ. ευρώ και προορίζονταν για αναπτυξιακούς και επενδυτικούς σκοπούς. Οι δήμαρχοι υποστηρίζουν ότι η οικονομική δυστοκία έχει μπλοκάρει και τα υπολειπόμενα έργα του «Θησέα», τα οποία θα μπορούσαν να ξεμπλοκάρουν με τη μεταφορά τους στο πρόγραμμα «Ελλάδα».

Μνημόνιο και για υπερχρεωμένους δήμους

Η συνένωση των καποδιστριακών δήμων είχε αποτέλεσμα την ανάδειξη και των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπιζαν ήδη αρκετοί από αυτούς. Οι νέοι δήμαρχοι είναι υπερχρεωμένοι να ενταχθούν σ' ένα ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης. Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις του υπουργού Εσωτερικών, Γιάννη Ραγκούση, στις 5

Μαΐου, ένα ποσοστό των δήμων, περίπου 18%, αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα με χρέη, τα οποία υπερβαίνουν το 100% των εσόδων τους. Οι δήμοι αυτοί θα πρέπει να ενταχθούν σε ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης με σημαντικούς περιορισμούς στις δαπάνες και τις δραστηριότητές τους. Ταυτόχρονα θα υλοποιηθεί ένα ειδικό πρόγραμμα και από το Ταμείο Παρακαταθηκών, το οποίο αποτελεί το βασικό φορέα δανεισμού των ΟΤΑ. Πίσω από την πρώτη εικόνα όμως που δημιουργείται προκύπτουν τρεις ουσιαστικές διαπιστώσεις: Πρώτον, η ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι στην προτελευταία θέση στον πίνακα των ευρωπαϊκών δήμων που έχουν συνάψει δάνεια. Δεύτερον, το χρέος των ΟΤΑ αντιστοιχεί μόλις το 1/3 των χρεών του ΟΣΕ.

Τρίτον, όπως επισημάνθηκε και από τον πρόεδρο της ΚΕΔΚΕ, έπειτα από προσεκτική μελέτη των οικονομικών δεικτών της Αυτοδιοίκησης προκύπτει πως το κεντρικό κράτος μέσω των περικοπών στους Κεντρικούς Αυτοτελείς Φόρους και στη Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ) μεταφέρει τα δικά του ελλείμματα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Λίφτινγκ στον «Καλλικράτη»

Αν και έχουν περάσει μόλις τρεις μήνες από την έναρξη λειτουργίας του προγράμματος «Καλλικράτης» έχουν τροποποιηθεί πολλές διατάξεις του νόμου, ενώ το επόμενο διάστημα θα ακολουθήσουν και άλλες. Το υπουργείο Εσωτερικών, έχοντας να επιλέξει

μεταξύ της κατάρτισης ενός σχεδίου «σκούπα» και των επιμέρους τροποποιήσεων, επέλεξε τελικά τη δεύτερη λύση, με την κατάθεση τροπολογιών σε διαφορετικά νομοθετήματα. Οι τροποποιήσεις ξεκίνησαν από το 2010.

Συγκεκριμένα, με το νόμο 3870/2010 και τα άρθρα 17 και 18 έγιναν τροποποιήσεις σχετικά με εκλογικά θέματα, με το νόμο 3905/2010 και το άρθρο 51 ρυθμίστηκαν θέματα προσωπικού. Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται ότι δημοτικές επιχειρήσεις ραδιοφωνίας εξακολουθούν να λειτουργούν με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο μέχρι τις 30/6/2011.

Επίσης, με το νόμο 3918/2011 και το άρθρο 58 βελτιώνεται το νομοθετικό πλαίσιο, σύμφωνα με το οποίο μπορεί ένας ιατρός του Εθνικού Συστήματος Υγείας να διατηρεί τη σχετική ιδιότητά του και συγχρόνως να είναι και δήμαρχος.

Στο νόμο 3938\2011, και ειδικότερα στο άρθρο 26, επιλύονται ζητήματα που σχετίζονται με τις κοινωφελείς επιχειρήσεις και το προσωπικό που απασχολούν.

Στο νόμο 3943/2011, και συγκεκριμένα στα άρθρα 47 και 49, διευθετούνται ζητήματα που αφορούν οικονομικά θέματα, όπως η δανειοδότηση και η δημοτική ενημερότητα.

Τροποποιητικές διατάξεις συμπεριλαμβάνονται και στο νόμο 3907/2011, ο οποίος αφορά το άσυλο, ενώ το επόμενο διάστημα αναμένεται να δημοσιευθούν δύο ακόμα νόμοι στους οποίους θα περιέχονται τροποποιή-

σεις. Μεταξύ αυτών και η παράταση της εκλογής προσώπου στη θέση του Δημοτικού Συμπαράστατη.

«Κληρονόμησαν» αρμοδιότητες χωρίς να μεταταχθεί το προσωπικό

Οι νέοι δήμοι «κληρονόμησαν» υπηρεσίες και αρμοδιότητες χωρίς το απαιτούμενο προσωπικό. Σε νευραλγικά σημεία, όπως είναι τα τμήματα Πρόνοιας και Πολεοδομίας, οι δήμοι βρίσκονται μετέωροι, καθώς δεν διαθέτουν το απαιτούμενο προσωπικό προκειμένου να μπορέσουν να εξυπηρετήσουν τους πολίτες. Ειδικά στις περιπτώσεις των πολεοδομιών, λόγω των ελλείψεων, έχουν προκύψει σημαντικές επιπλοκές, ενώ δεν είναι λίγες οι περιοχές όπου κάτοικοι και τοπικές αρχές προχώρησαν σε δυναμικές κινητοποιήσεις. Για παράδειγμα, στα τέλη Ιανουαρίου μηχανικοί και εργαζόμενοι στην οικοδομή στα νησιά του Αργοσαρωνικού και τα Κύθηρα κατέλαβαν το Πολεοδομικό Γραφείο Πειραιά σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την αναστολή οικοδομικών αδειών που ακολούθησε την κατάργηση, από 1/1/1011, του πολεοδομικού γραφείου της παλαιάς νομαρχίας.

Η καραμπόλα που έχει προκληθεί έχει κατά βάση τις ρίζες της στο γραφειοκρατικό μοντέλο λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων που έχει δημιουργηθεί πρόβλημα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με τη διαδικασία της υποχρεωτικής μετάταξης. Αυτό συμβαίνει καθώς η εικόνα στις υπηρεσίες των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, οι οποίες καταργήθηκαν, ήταν επίπλαστη. Οι θέσεις ευθύνης των νομαρχιακών υπαλλήλων ήταν σ' άλλους τομείς από εκείνους που πραγματικά απασχολούνταν. Για παράδειγμα, σε μια πολεοδομία που εργάζονταν 15 υπάλληλοι, οι οποίοι θα έπρεπε να μεταταχθούν υποχρεωτικά στους δήμους από την αρχή του έτους, είναι πιθανό να μην έχει μετακινηθεί ούτε το 60%. Μάλιστα, όπως μας επισημαίνουν δήμαρχοι, υπάρχουν και εξόφθαλμες περιπτώσεις που υπάλληλοι οι οποίοι εργάζονταν σε πολεοδομίες και υπηρεσίες πρόνοιας προχώρησαν σε εσωτερικές μετακινήσεις την τελευταία στιγμή με

βασικό στόχο την παραμονή τους στις νέες αιρετές περιφέρειες.

Σε ορισμένες περιπτώσεις οι ελλείψεις έχουν προκαλέσει αρρυθμίες και μπλοκάρισμα στη διεκπεραίωση των υποθέσεων. Παρά τις εκκλήσεις των δημάρχων το υπουργείο Εσωτερικών δεν έχει προχωρήσει ακόμα στη διευθέτηση του προβλήματος. Η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ), με απόφαση που έλαβε το Διοικητικό της Συμβουλίου, ζητεί από την πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εσωτερικών να εξετάσει το θέμα. Συγκεκριμένα, αιτείται «να ελεγχθούν οι πράξεις μετάταξης του αρμόδιου οργάνου, ώστε να διαπιστωθεί ότι τηρήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία υποχρεωτικής μετάταξης του προσωπικού των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων στις περιπτώσεις της συνολικής μεταβίβασης αρμοδιότητας και ιδιαίτερα να γίνει υποχρεωτική η μεταφορά του προσωπικού που υπηρετούσε στις υπηρεσίες πρόνοιας και πολεοδομίας των νομαρχιών». Ουσιαστικά το ανώτατο συνδικαλιστικό όργανο των δημάρχων αφήνει αιχμές ότι σ' ένα ποσοστό οι υπάλληλοι «προστατεύτηκαν» από τους νέους περιφερειάρχες, οι οποίοι τους κράτησαν στις υπηρεσίες τους. Σύμφωνα με πληροφορίες, το πρόβλημα έχει και άλλη μια όψη, η οποία σχετίζεται με τις αιρετές περιφέρειες. Ορισμένοι περιφερειάρχες φαίνεται να είναι ιδιαίτερα δυσαρεστημένοι, καθώς «έχουν υποστεί απαλλογική αφαίμαξη» και δεν μπορούν να λειτουργήσουν απρόσκοπτα τις υπηρεσίες τους.

Πλεόνασμα προσωπικού

Σε αρκετούς δήμους μετά τη συνένωση διαπιστώθηκε ότι πλεονάζει προσωπικό, ενώ οι νέοι δήμοι δεν είναι σε θέση να καλύψουν το συνολικό κόστος μισθοδοσίας. Για παράδειγμα καλλικρατικός δήμος της Εύβοιας, ο οποίος προέκυψε από τη συνένωση πέντε δήμων, βρίσκεται με πλεόνασμα 200 εργαζομένων, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται και υπάλληλοι ορισμένου χρόνου. Αντίστοιχα ζητήματα προκύπτουν και σε ΔΕΥΑ. Σύμφωνα με πληροφορίες, το υπουργείο Εσωτερικών αναζητεί φόρμουλα προκειμένου να υπάρξουν εθελοντικές μετατάξεις είτε σε άλλους δήμους που έχουν ελ-

λείψεις είτε σε φορείς του στενού και ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Συμπαραστάτης

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης αποτελεί άλλον ένα ενδιαφέροντα θεσμό, ο οποίος επιχειρήθηκε να ενεργοποιηθεί ανεπιτυχώς στο πλαίσιο του «Καλλικράτη». Οι αρχικές προθεσμίες που προβλεπόταν από το νόμο για την εκλογή του Συμπαραστάτη εξέπνευσαν χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα, καθώς η απαίτηση του νομοθέτη να εκλεγεί από τα 2/3 του δημοτικού συμβουλίου συνάντησε αρκετές δυσκολίες. Για το λόγο αυτό ήδη έχει υπάρξει τροπολογία, η οποία συμπεριλήφθηκε σε πρόσφατο νομοσχέδιο του υπουργείου Παιδείας και δίνει τη δυνατότητα στους δήμους να εκλέξουν Συμπαραστάτη, παρατείνοντας επ' αόριστον την προθεσμία εκλογής τους.

Αρμοδιότητες

Μέχρι αυτήν τη στιγμή οι σοβαρότερες επιπλοκές εντοπίζονται στις πολεοδομίες στις οποίες το μόνο που έχει αλλάξει ουσιαστικά είναι οι πινακίδες στα κτίρια όπου στεγάζονται. Πολεοδομικά γραφεία νομαρχιακής αυτοδιοίκησης έχουν μετονομαστεί σε δημοτικά πολεοδομικά γραφεία. Ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής εντοπίζονται και διαφορετικές φύσεως προβλήματα. Με ελάχιστες εξαιρέσεις, στις περισσότερες πολεοδομίες μέχρι και το Φεβρουάριο δεν μπορούσαν να διεκπεραιωθούν ούτε τυπικές διαδικασίες. Πέρα από την έλλειψη προσωπικού, που έχει ήδη επισημανθεί, αρκετοί υπάλληλοι αρνούνταν να διεκπεραιώσουν υποθέσεις με το πρόσχημα ότι δεν είχαν λάβει ακόμα τις νέες σφραγίδες.

Διαχείριση απορριμμάτων

Το θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων αποτελεί άλλο ένα μείζον ζήτημα για το οποίο μέχρι τώρα αρκετοί δήμοι αντιμετωπίζουν προβλήματα. Σε αρκετές περιοχές η αποκομιδή των απορριμμάτων γινόταν και από ιδιώτες. Ωστόσο, δεν δόθηκε παράταση αυτής της δυνατότητας για τους δήμους που δεν είχαν υπηρεσίες καθαριότητας, με αποτέλεσμα να δημιουργ-

γηθεί πρόβλημα. Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, και ύστερα από τις διαστάσεις που έχει πάρει το πρόβλημα, το θέμα αναμένεται να διευθετηθεί με τη θεσμοθέτηση ειδικών διατάξεων, ώστε να είναι σε θέση τελικά οι δήμοι να αναθέτουν και σε ιδιωτικά συνεργεία όχι μόνο την αποκομιδή, αλλά και τον τομέα της καθαριότητας.

Προίκα και οι καθαρίστριες, αλλά χωρίς τα απαιτούμενα κονδύλια

Πονοκέφαλο προκαλεί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και η προϊκα των καθαριστριών στα σχολεία. Αν και έχει μεταφερθεί στην Αυτοδιοίκηση συγκεκριμένο κονδύλι για την κάλυψη του κόστους, ωστόσο –όπως υποστηρίζουν– αυτό δεν επαρκεί. Η απόκλιση που προκύπτει σχετίζεται με την απόδοση στις εργαζόμενες ορισμένων επιδομάτων, τα οποία είτε δεν υπολογίστηκαν κατά τη μεταφορά είτε υπολογίστηκαν αλλά με μικρότερα ποσά. Οι δήμαρχοι είναι αποφασισμένοι σε περιπτώσεις που δεν καλύπτονται οικονομικά οι αρμοδιότητες που τους μεταφέρονται να μην τις ασκήσουν και να ζητήσουν την επιστροφή τους στην κεντρική διοίκηση.

Δημοτικές επιχειρήσεις

Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία συγχώνευσης και κατάργησης νομικών προσώπων και δημοτικών επιχειρήσεων. Σε αρκετές περιπτώσεις δεν έχουν ολοκληρωθεί οι απαιτούμενες διαδικασίες, ενώ η μετάταξη ή η τακτοποίηση του πλεονάζοντος προσωπικού φαίνεται ότι έχει πάρει παράταση τουλάχιστον μέχρι το καλοκαίρι.

Δημιουργία Οργανισμών Εσωτερικής Λειτουργίας

Η σύσταση Οργανισμών Εσωτερικής Λειτουργίας αποτελεί άλλη μια υποχρέωση των ίδιων των δήμων, η οποία θα έπρεπε να έχει ήδη προχωρήσει προκειμένου να ολοκληρωθεί μέχρι τον Ιούνιο. Ωστόσο, σε πρακτικό επίπεδο αυτό δεν έχει συμβεί, ενώ ακόμα και δήμοι που έχουν επισπεύσει τις προβλεπόμενες διαδικασίες δεν έχουν λάβει την τελική έγκριση από τις περιφέρειες.

Οι δήμοι

Για τους αιρετούς δημοσίων
υπαλλήλους σύμφωνα με ΚΥΑ

καταβάλλουν, προς το παρόν, τις ασφαλιστικές εισφορές

Οι προϋπολογισμοί των οικείων δήμων θα βαρύνονται, τουλάχιστον μέχρι νεωτέρας, με τις δαπάνες για τις ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν επί της αντιμισθίας των αιρετών δημοσίων υπαλλήλων.

Αυτό προβλέπεται σε σχετική κοινή υπουργική απόφαση που προωθείται από τα υπουργεία Εσωτερικών και Οικονομικών.

Σύμφωνα με πληροφορίες, με την προς υπογραφή απόφαση διευκρινίζεται ότι ο υπολογισμός και η απόδοση των ασφαλιστικών εισφορών δημάρχων, αντιδημάρχων, προέδρων δημοτικών συμβουλίων, του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης, των περιφερειαρχών, αντιπεριφερειαρχών, προέδρων περιφερειακών συμβουλίων και του Συμπαραστάτη του Πολίτη, οι οποίοι είναι είτε δημόσιοι υπάλλη-

λοι, είτε υπάλληλοι ΝΠΔΔ ή υπάλληλοι κρατικών ΝΠΙΔ και δημοσίων επιχειρήσεων, καθώς και των δημάρχων και περιφερειαρχών η επαγγελματική δραστηριότητα των οποίων αναστέλλεται, γίνεται ως εξής: Το ποσοστό των εισφορών που βαρύνει τον ασφαλισμένο αιρετό υπολογίζεται επί των τακτικών μηνιαίων αποδοχών της οργανικής του θέσης και καταβάλλεται στο Δημόσιο και τους οικείους ασφαλιστικούς φορείς από το δήμο ή την περιφέρεια όπου έχει εκλεγεί.

Το ποσοστό των εισφορών που βαρύνει τον εργοδότη υπολογίζεται επί των ιδίων αποδοχών του ασφαλισμένου αιρετού και καταβάλλεται από το φορέα της οργανικής του θέσης.

Αν οι ενδιαφερόμενοι ανήκουν στην κατηγορία των υπαλλήλων λοιπών ΝΠΙΔ το σύνολο των εισφορών, δηλαδή και του εργοδότη και του εργαζο-

μένου, καταβάλλεται στο Δημόσιο και στους οικείους φορείς από το δήμο ή την περιφέρεια.

Για τους δημάρχους και τους περιφερειάρχες που αναστέλλεται η επαγγελματική τους δραστηριότητα το σύνολο των εισφορών επιβαρύνει, επίσης, τον οικείο δήμο ή περιφέρεια. Δηλαδή, σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις οι εισφορές δεν παρακρατούνται από την αντιμισθία των αιρετών.

Το θέμα προέκυψε μετά την ερμηνεία που δόθηκε από τις υπηρεσίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για τις σχετικές διατάξεις του Ν. 3852/2010, με βάση την οποία οι ασφαλιστικές εισφορές επί των αποδοχών των αιρετών δημοσίων υπαλλήλων θα πρέπει να καταβάλλονται από την αντιμισθία τους. Και τούτο διότι «οι διατάξεις του Ν. 3852/2010 ("Καλλικράτης") είναι διοικητικού και όχι συνταξιοδοτικού περιεχομένου, επειδή για τη ψήφισή

τους δεν ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη από τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 73 του Συντάγματος διαδικασία και ως εκ τούτου οι διατάξεις αυτές δεν παράγουν έννομα συνταξιοδοτικά αποτελέσματα».

Σύμφωνα με πληροφορίες μας, η λύση θα έχει προσωρινό χαρακτήρα, αφού το υπουργείο Οικονομικών προσανατολίζεται και επιδιώκει την τροποποίηση της σχετικής διάταξης του «Καλλικράτη» (Ν. 3852/2010 άρθρο 93) και την ένταξή της σε νόμο συνταξιοδοτικού περιεχομένου.

Τα επιχειρήματα του υπουργείου Οικονομικών είναι, πρώτον, οι δύσκολες δημοσιονομικές συνθήκες, αλλά και η τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης των δημοσίων υπαλλήλων. Μάλιστα, θεωρούν πως αν οριστικοποιηθεί η εξαίρεση για τους αιρετούς, τότε υπάρχει κίνδυνος να ζητήσουν την ίδια αντιμετώπιση, για παράδειγμα, οι βουλευτές.

Τι προβλέπει ο «Καλλικράτης»

Σύμφωνα με τον «Καλλικράτη» (άρθρο 93 του Ν.3852/2010), για τους δημάρχους, τους αντιδημάρχους και τους προέδρους των δημοτικών συμβουλίων όλων των δήμων, καθώς και τους προέδρους των συνδέσμων, των οποίων ο πληθυσμός των μελών του συνολικά είναι άνω των διακοσίων χιλιάδων κατοίκων, που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι ΝΠΔΔ ή υπάλληλοι κρατικών ΝΠΙΔ και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, οι εισφορές επί των αποδοχών της θέσης τους που αντιστοιχούν στον ασφαλισμένο αιρετό βαρύνουν το προϋπολογισμό του οικείου δήμου, ενώ οι εισφορές που βαρύνουν τον εργοδότη βαρύνουν τον προϋπολογισμό του φορέα στον οποίο υπηρετούσε ο αιρετός.

Κρίσιμες διευκρινίσεις από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Πάντως, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους απαντώντας σε σχετική αλληλο-

γραφία με το υπουργείο Εσωτερικών για το θέμα προετοίμασε το έδαφος για το τι μέλλει γενέσθαι και διευκρίνισε τα εξής σχετικά με τις κρατήσεις επί της αντιμισθίας των αιρετών:

Για τους δημάρχους-δημοσίου υπαλλήλους

Οι ασφαλιστικές εισφορές των δημάρχων που είναι δημόσιοι υπάλληλοι και στους οποίους σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3852/2010 καταβάλλεται αντιμισθία, θα πρέπει να υπολογίζονται και να διενεργούνται μόνον επί της καταβαλλόμενης αντιμισθίας.

Οι ανωτέρω δήμαρχοι θα διατηρήσουν το καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης στο οποίο υπάγονταν πριν από την εκλογή τους στη θέση αυτή, οι δε αναλογούσες κρατήσεις θα υπολογίζονται με βάση το αντίστοιχο ποσοστό της οργανικής τους θέσης και θα γίνονται επί τις αντιμισθίας.

Ο χρόνος θητείας τους στη θέση αυτή λογίζεται συντάξιμος από το Δημόσιο και σε περίπτωση που δεν θεμελιώσουν δικαίωμα χορηγίας, ο χρόνος αυτός μπορεί, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 21 του άρθρου 2 του Ν. 3075/2002, να προσμετρηθεί στη λοιπή δημόσια υπηρεσία τους.

Για τους περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, αντιδημάρχους, προέδρους δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων-δημοσίου υπαλλήλους

Η αντιμισθία που καταβάλλεται στους περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, αντιδημάρχους, προέδρους δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων που είναι δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς και η αποζημίωση που λαμβάνουν οι τελευταίοι εκ των προαναφερομένων για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων, αντίστοιχα, καθώς, επίσης, και για τη συμμετοχή τους στις διοικητικές επιτροπές, σύμφωνα με το Ν. 3852/2010 δεν θα πρέπει να υπόκεινται σε κράτηση για την κύρια σύνταξη υπέρ του Δημοσίου, αφού ο

χρόνος θητείας τους στις θέσεις αυτές δεν λογίζεται συντάξιμος από το Δημόσιο και επομένως δεν τους παρέχει δικαίωμα συνταξιοδότησης από αυτό.

Αυτή η κατηγορία των αιρετών εξακολουθεί να διέπεται από το ασφαλιστικό-συνταξιοδοτικό καθεστώς κύριας και επικουρικής ασφάλισης πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης στο οποίο υπάγονταν πριν από την εκλογή τους στις θέσεις αυτές, οπότε και όλη η θητεία τους, ως αιρετών οργάνων, λογίζεται ως πραγματική και συντάξιμη θέση από την οποία προέρχονται.

Οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές θα υπολογίζονται επί των τακτικών αποδοχών (συντάξιμων και ασφαλιστέων αποδοχών) της οργανικής τους θέσης, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά και θα παρακρατούνται από την αντιμισθία, αποδιδόμενες στους οικείους ασφαλιστικούς φορείς.

Για τους αιρετούς-συνταξιούχους του Δημοσίου

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.14 του άρθρου 8 του Ν. 2592/1998 η σύνταξη των συνταξιούχων τόσο του Δημοσίου όσο και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός έχει οριοθετηθεί με τις διατάξεις της παρ.6 του άρθρου 1256/1982, οι οποίοι λαμβάνουν συγχρόνως και σύνταξη και αποδοχές, καταβάλλεται μειωμένη κατά 70%.

Με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 14 του Ν. 3865/2010, οι προαναφερόμενες διατάξεις του Ν. 2592/1998 επεκτάθηκαν και στα αιρετά όργανα α' και β' βαθμού που λαμβάνουν συγχρόνως και έξοδα παράστασης ή αντιμισθία και σύνταξη από το Δημόσιο.

Ως εκ τούτου, τα αιρετά όργανα α' και β' βαθμού που είναι και συνταξιούχοι του Δημοσίου θα πρέπει να ενημερώσουν σχετικά την αρμόδια, κατά περίπτωση, Διεύθυνση Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (45η για τους πολιτικούς συνταξιούχους και 46η για τους στρατιωτικούς συνταξιούχους).

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη ναυάγησε... στα ρηχά

Ενας ιδιαίτερα φιλόδοξος θεσμός ενίσχυσης της τοπικής δημοκρατίας και της υπεράσπισης των δικαιωμάτων των πολιτών, αυτός του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης, ναυάγησε... στα ρηχά, δηλαδή αμέσως μόλις ξεκίνησε η εφαρμογή του.

Τα περισσότερα δημοτικά συμβούλια της χώρας που κλήθηκαν, βάσει του νόμου του «Καλλικράτη», να εκλέξουν το νέο όργανο απέτυχαν, και μάλιστα το «σκηνικό» επαναλήφθηκε αρκετές φορές. Ο λόγος, απλός: Η αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων των μελών του δημοτικού συμβουλίου, που απαιτεί ο νόμος για την εκλογή του, αποδείχθηκε ιδιαίτερα δύσκολη προϋπόθεση ώστε να αποκτήσουν οι ΟΤΑ της χώρας και οι δημότες τους το Συμπαραστάτη τους και μάλιστα μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου, οπότε και εξέπνευσε το χρονοδιάγραμμα που έθετε ο νόμος. Για το λόγο αυτό, εξάλλου, η κυβέρνηση προχωρεί στην επ' αόριστο παράταση του χρονοδιαγράμματος, προκειμένου οι δήμοι και οι περιφέρειες να ολοκληρώσουν τη διαδικασία επιλογής των προσώπων που θα εκπροσωπήσουν το θεσμό.

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη, βάσει των προβλέψεων του «Καλλικράτη», όφειλε να είναι πρόσωπο κύρους, το οποίο θα αναλάμβανε την ευθύνη διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών και διοίκησης του δήμου, με στόχο την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και τη βελτίωση των σχέσεων της δημοτικής διοίκησης με τους πολίτες,

Ωστόσο, στις συνεδριάσεις των δημοτικών συμβουλίων το σκηνικό επαναλήφθηκε με απίστευτη ομοιότητα: Η αντιπολίτευση επέλεγε να απόσχει από την ψηφοφορία, καταγγέλλοντας την πλειοψηφία ότι αντιμετωπίζει ως «λάφυρο» εξουσίας έναν ανεξάρτητο θεσμό και επιχειρεί να τοποθετήσει στη θέση αυτή παράγοντες από το περιβάλλον του εκάστοτε δημάρχου, που επιμένουν να λειτουργούν με παραταξιακή λογική. Η πλειοψηφούσα παράταξη, από την πλευρά της, έκανε λόγο για «προφάσεις εν αμαρτίαις», καταγγέλλοντας τις υπόλοιπες παρατάξεις για έλλειψη διάθεσης συνεργασίας, προς όφελος των δημοτών.

Η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη, οι δύο μεγαλύτεροι δήμοι της χώρας, αποτελούν χαρακτηριστικές περιπτώσεις για το πώς διαμορφώθηκε η κατάσταση αναφορικά με το θεσμό. Τα δημοτικά συμβούλια αντιμετώπισαν μεγάλες «δυσκολίες» στην εκλογή Συμπαραστάτη του Δημότη, με αποτέλεσμα το θέμα να απασχολήσει κατ' επανάληψη τις συνεδριάσεις τους. Και δεν ήταν οι μόνοι. Η κατάσταση –όπως είναι φυσικό– προκάλεσε έντονο προβληματισμό και συζητήσεις στους κόλπους της Αυτοδιοίκησης, καθώς τα προβλήματα καθημερινότητας έχουν ιδιαίτερη σημασία, η οποία γίνεται ακόμη μεγαλύτερη με τη νέα αρχιτεκτονική της, λόγω του μεγέθους των δήμων και των δύσκολων οικονομικών συνθηκών που βιώνουν.

Από την πλευρά του, πάντως, το υπουργείο Εσωτερικών, παρά τις συνεχείς εισηγήσεις που δέχθηκε από με-

γάλη μερίδα αιρετών προκειμένου να τροποποιηθεί η διαδικασία εκλογής, επέμεινε στη θέση του, ότι ο νόμος δεν πρόκειται ν' αλλάξει. Σε σχετικές δηλώσεις του ο Γ. Ραγκούσης ξεκαθάρισε: «Δεν αλλάζει ο νόμος για το Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης και οι δήμαρχοι πρέπει να καταλάβουν ότι πρόκειται για έναν αρωγό της προσπάθειάς τους όταν αυτοί λειτουργούν σωστά και όχι για έναν αντίπαλο που θα τους εκθέτει». Το σκεπτικό πάνω στο οποίο στηρίζει τη θέση του το υπουργείο Εσωτερικών είναι ότι αν ο νόμος αλλάξει, τότε στην ουσία θα δοθεί στις πλειοψηφίες η δυνατότητα να επιλέγουν μονοπαραταξιακό πρόσωπο και κατά συνέπεια ο θεσμός δεν θα έχει καμία αξία. Μάλιστα, ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρουν το ζήτημα των προσλήψεων, θέμα πάνω στο οποίο υπάρχει μεγάλη καχυποψία. Αν –όπως τονίζουν– υπάρχουν φήμες περί πελατειακών προσλήψεων δεν έχει καμία αξία να υπάρξει διάψευση από το γραφείο Τύπου του δήμου. Αντιθέτως, αν αυτό το κάνει κατόπιν ελέγχου ο κοινής αποδοχής Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης, τότε δεν μπορεί παρά να το αποδεχθεί και η τοπική κοινωνία.

Οσο όμως και αν τα επιχειρήματα αυτά δείχνουν να έχουν βάση, στην πράξη ο θεσμός, όπως σχολιάζουν οι ίδιοι οι αιρετοί, δείχνει να οδηγείται με μαθηματική ακρίβεια στην υποβάθμιση, αν όχι στην αποτυχία, αφού, όπως αποδείχτηκε στην πράξη, τα πρόσωπα κοινής αποδοχής είναι... σπάνιο είδος.

Ο ρόλος του γενικού γραμματέα στο δήμο

της Ντορέττας Αλεξίου

δικηγόρος Νομική Υπηρεσία ΚΕΔΚΕ

Ο δήμαρχος είναι στο επίκεντρο του συστήματος διακυβέρνησης, ως ο πολιτικοδιοικητικός προϊστάμενος του διοικητικού μηχανισμού του δήμου και ο ηγέτης της πλειοψηφούσας δημοτικής παράταξης που καθορίζει την πορεία του δήμου διαμέσου των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου. Ο ρόλος του είναι –και πρέπει να είναι– επιτελικός, δηλαδή δίνει κατευθύνσεις για τη δράση των δημοτικών υπηρεσιών και την υλοποίηση του προγράμματος της δημοτικής αρχής. Σ' ένα σύστημα, όμως, διοίκησης πολυδαίδαλο η διοικητική λειτουργία του δημάρχου ασκείται εις βάρος του επιτελικού πολιτικού του ρόλου. Αντίβαρο σ' αυτή τη θεσμική ανισορροπία είναι η θεσμοθέτηση του γενικού γραμματέα του δήμου, ρόλος του οποίου είναι να επικουρεί το δήμαρχο στο διοικητικό του ρόλο, και η πρόσφατη θεσμοθέτηση της Εκτελεστικής Επιτροπής, η οποία επιτρέπει στο δήμαρχο να ασκήσει το συντονιστικό επιτελικό του ρόλο, πάντα σε συνδυασμό και με τη μεταβίβαση πολιτικών αρμοδιοτήτων στους αντιδημάρχους.

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι ο νομοθέτης αναγνωρίζει την αναγκαιότητα υποστήριξης του δημάρχου στο διττό ρόλο του, έτσι ώστε αυτός να μπορεί να ασκεί τον επιτελικό ρόλο του και να δημιουργεί πολιτική για την πόλη του. Ας δούμε ιστορικά την καθιέρωση του θεσμού του γενικού γραμματέα και την αναγκαιότητα σύστασης οργανικής θέσης για να κατανοήσουμε το ρόλο του στη διοίκηση ενός δήμου. Στην ελληνική πραγματικότητα η ανάγκη αποσυμφόρησης του δημάρχου

από τα διοικητικά του καθήκοντα έγινε σχετικά νωρίς αντιληπτή και έτσι προβλέφθηκε στην αρχή η δυνατότητα πρόβλεψης θέσης γενικού γραμματέα σε δήμους άνω των 20.000 κατοίκων με το ν.δ. 1140/72, δυνατότητα που καταργείται με το ν. 1188/81 και δίνεται μόνο σε πολύ μεγάλους δήμους, άνω των 100.000 κατοίκων, αργότερα με το ν. 1416/84 οι δήμοι που μπορούν να έχουν γενικό γραμματέα είναι αυτοί άνω των 50.000 κατοίκων με οικονομική δυνατότητα και το 1989 με το ν. 1832 μειώνεται και πάλι το όριο του πληθυσμού στις 20.000 κατοίκους, ενώ παραμένει ακόμη και η προϋπόθεση της «ανάλογης» οικονομικής δυνατότητας. Αργότερα αναγνωρίζεται νομοθετικά η δυνατότητα αυτή και στις πρωτεύουσες νομών, ανεξαρτήτως λοιπών προϋποθέσεων και, τέλος, φτάνουμε στο σημερινό πλαίσιο των δήμων άνω των 20.000 κατοίκων.

Ισχύον θεσμικό πλαίσιο

Να δούμε επιγραμματικά το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τους γενικούς γραμματείς ώστε να επικεντρωθούμε στην ουσία του ρόλου τους.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα ισχύοντα, ο γενικός γραμματέας ευθύνεται έναντι των πολιτικών οργάνων του δήμου, και ιδιαίτερα έναντι του δημάρχου, για την κανονική λειτουργία των υπηρεσιών του δήμου, προγραμματίζοντας, οργανώνοντας, συντονίζοντας και ελέγχοντας τις επιμέρους δραστηριότητες των υπηρεσιών, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που του έχουν χορηγηθεί, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα της δράσης με βάση τα προ-

γράμματα που αποφασίζει εκάστοτε η δημοτική αρχή.

Ο γενικός γραμματέας προΐσταται αμέσως μετά το δήμαρχο όλων των υπηρεσιών του δήμου και προσυπογράφει τα από το δήμαρχο υπογραφόμενα έγγραφα. Είναι μετακλητός υπάλληλος, που διορίζεται και απολύεται από το δήμαρχο και καταλαμβάνει θέση του ΟΕΥ του οικείου δήμου. Υπόκειται διοικητικά και ιεραρχικά στο δήμαρχο. Η διοίκηση των υπηρεσιών του δήμου ασκείται από το γενικό γραμματέα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που του εκχωρεί ο δήμαρχος με απόφαση του.

Θεσπίζεται με το άρθρ. 29, του ν. 3463/06 ρητώς πλέον κώλυμα εκλογιμότητας για τους γενικούς γραμματείς των δήμων, δεδομένου ότι –αν και εξαιρείται από τη μονιμότητα (άρθρο 103, παρ. 5 Συντ.)– και γι' αυτόν, όπως και για τους μόνιμους υπαλλήλους του οικείου δήμου, συντρέχει ο ίδιος δικαιολογητικός λόγος που επιβάλλει τη θέσπιση του συγκεκριμένου κωλύματος, δηλαδή η προστασία του δημοσίου συμφέροντος από τον ψυχολογικό επηρεασμό που είναι δυνατόν να ασκήσουν στο εκλογικό σώμα πρόσωπα τα οποία κατέχουν δημόσια θέση στο δήμο όπου υπηρετούν (πρβλ. Σ.τ.Ε. 452/1988) και η αποφυγή της προπαρασκευής, με τον τρόπο αυτό, της σταδιοδρομίας τους ως δημοτικών αρχόντων (Σ.τ.Ε. 117/2004). Η απόφαση διορισμού και απόλυσης του γενικού γραμματέα δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο γενικός γραμματέας παύει να ασκεί τα καθήκοντά του και απολύεται αυτοδικαίως όταν ο δήμαρχος που τον προσέλαβε απολέσει την

ιδιότητά του για οποιονδήποτε λόγο. Ο γενικός γραμματέας πρέπει να κατέχει πτυχίο Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ.

Εφόσον τη θέση αυτή καταλάβουν υπάλληλοι και λειτουργοί του δημοσίου τομέα (πλην των υπαλλήλων του οικείου δήμου), ο χρόνος υπηρεσίας τους που διανύεται στις θέσεις αυτές λογίζεται, για όλες τις συνέπειες, ως πραγματική υπηρεσία στην οργανική τους θέση. Σε περίπτωση αποχώρησής τους από την παραπάνω θέση επανέρχονται αυτοδικαίως στη θέση που κατείχαν πριν από το διορισμό τους. Αν η θέση αυτή δεν είναι κενή, θεωρούνται ότι κατέχουν ομοιόβαθμη προσωρινή θέση, που συνιστάται αυτοδικαίως και καταργείται, επίσης, αυτοδικαίως όταν αποχωρήσουν από την υπηρεσία.

Οι αποδοχές του γενικού γραμματέα καθορίζονται με κοινή απόφαση των υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΚΕ, η οποία παρέχεται εντός μηνός αφότου ζητηθεί και δεν λαμβάνουν τις αποδοχές της οργανικής τους θέσης. (ΚΥΑ 7309/2011 (11.3.2011: ποσοστό 65% επί της αντιμισθίας του οικείου δημάρχου. Οι μηνιαίες αποδοχές των γενικών γραμματέων σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερες των αντίστοιχων αποδοχών των υπαλλήλων ειδικών θέσεων 1ου βαθμού, όπως αυτές καθορίζονται κάθε φορά. Πέραν των ανωτέρω αποδοχών, καταβάλλεται και η οικογενειακή παροχή, επιδόματα εορτών και αδειάς, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 11 του ν. 3205/2003 (σε συνδυασμό με ν. 3833/10).

Ο δήμαρχος μπορεί με απόφασή του να αναθέτει στο γενικό γραμματέα την υπογραφή με εντολή του εγγράφων και πιστοποιητικών, πλην χρηματικών ενταλμάτων.

Ο γενικός γραμματέας έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Υπογράφει τις αποφάσεις χορήγησης αδειών με ή χωρίς αποδοχές και μετακίνησης εκτός έδρας στο εσωτερικό και εξωτερικό των υπαλλήλων του δήμου.
- Παρέχει οδηγίες, δίνει κατευθύνσεις και, γενικότερα, συντονίζει τις υπη-

ρεσίες του δήμου κατά την άσκηση του έργου τους.

γ. Προβαίνει στη μελέτη και την εισήγηση μέτρων για τη βελτίωση και την προαγωγή των λειτουργιών του δήμου.

δ. Μεριμνά για την επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των θεμάτων που είναι προς συζήτηση ενώπιον του Δημοτικού Συμβουλίου ή της Οικονομικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη ή έχουν ήδη συζητηθεί σ' αυτά, καθώς και να τα υποστηρίζει ενώπιον των ανωτέρω οργάνων, εφόσον κρίνεται απαραίτητο από τον πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου ή των άλλων επιτροπών.

ε. Παρακολουθεί τη διαδικασία εφαρμογής των αποφάσεων των οργάνων του δήμου από τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου.

στ. Μεριμνά για την έγκαιρη ετοιμασία των περιοδικών απολογισμών δράσης του δήμου, σύμφωνα με τα αντίστοιχα προγράμματα ή τις συγκεκριμένες αποφάσεις, και ενημερώνει σχετικά το Δημοτικό Συμβούλιο, την Εκτελεστική Επιτροπή και την Οικονομική Επιτροπή.

ζ. Μεριμνά για τη συνεχή βελτίωση της αποτελεσματικής δράσης των υπηρεσιών του δήμου, την προσαρμογή της λειτουργίας τους στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τη βελτίωση της απόδοσης του στελεχικού δυναμικού και των τεχνικών μέσων του δήμου.

η. Οργανώνει κάθε νέα υπηρεσία που δημιουργείται στο δήμο.

Ο νόμος δίνει τη δυνατότητα στο δήμαρχο, με απόφασή του, να εκχωρεί και άλλες αρμοδιότητες, πλην των ανωτέρω προβλεπόμενων στο νόμο, στο γενικό γραμματέα του.

Ο ρόλος του γενικού γραμματέα στη λειτουργία ενός δήμου

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι η ανάγκη για απαλλαγή του δημάρχου από τα διοικητικά του καθήκοντα αναγνωρίζεται από παλιά, αν και με διαφορετικές απόψεις ως προς το μέγεθος του δήμου, που το συναρτούσε ο νομοθέτης με την ανάγκη του δημάρχου να απο-

φορτιστεί από τα διοικητικά καθήκοντά του.

Λανθασμένη, βέβαια, προοπτική, αφού η απαλλαγή του κάθε δημάρχου από τα διοικητικά του καθήκοντα, ως προϊστάμενος των υπηρεσιών του δήμου, είναι επιβεβλημένη έτσι ώστε να μπορεί να ασκεί την πολιτική και να αφοσιώνεται στην εφαρμογή αυτής κατά τη δημοτική περίοδο.

Για το λόγο αυτό και ο Έλληνας δήμαρχος σε σχέση με τους Ευρωπαίους ομολόγους του, σύμφωνα με στοιχεία έρευνας, που αποτυπώνονται στο βιβλίο του Ν. Χλέπα «Ο Δήμαρχος ως αιρετός ηγέτης» (από το οποίο έχουν ληφθεί στοιχεία για την παρουσίαση αυτή), φαίνεται ιδιαίτερα βεβαρημένος ως προς το χρονικό φορτίο εργασίας, γεγονός που θα πρέπει να αποδοθεί τόσο στη συμφόρηση ευθυνών στο πρόσωπό του όσο και σε παράγοντες όπως η ελλιπής στελέχωση των δήμων, η μειωμένη εμπιστοσύνη στις διαπροσωπικές σχέσεις και η κακή οργάνωση των υπηρεσιών, η αφιέρωση ιδιαίτερα μεγάλου χρόνου σε συναντήσεις με τους δημότες, παράγοντες που οδηγούν στην αντικειμενική αδυναμία του δημάρχου για σοβαρή προετοιμασία και ενασχόληση με ουσιώδη ζητήματα που αφορούν την επεξεργασία και υλοποίηση της στρατηγικής για την πόλη.

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ο δήμαρχος είναι προϊστάμενος του προσωπικού και των υπηρεσιών του δήμου, τις οποίες και διευθύνει, δίνοντας τη δυνατότητα στους μεγάλους δήμους να υπάρχει γενικός γραμματέας που θα αναλάβει αυτές τις διοικητικές ευθύνες. Η μέχρι σήμερα όμως εμπειρία είναι ότι ο Έλληνας δήμαρχος συγκεντρώνει πολλές αρμοδιότητες και ευθύνες προς τη διοικητική διοίκηση σε σχέση με τον Ευρωπαίο δήμαρχο.

Στις ευρωπαϊκές χώρες συναντάται το μοντέλο του «δυσμού» στην κορυφή του δήμου, αφού προβλέπεται ιδιαίτερη θέση για ανώτατο δημοτικό αξιωματούχο «chief executive officer», επί θητεία, που είναι επικεφαλής των υπηρεσιών και υπεύθυνος έναντι της πολιτικής ηγεσίας για τη λειτουργία των υπηρεσιών του δήμου. Στα κράτη αυτά, όπου κυρίως ο τίτλος του γενι-

κού γραμματέα αντιστοιχεί περισσότερο σε «city manager», το θεσμικό πλαίσιο αναγνωρίζει την παραδοσιακή διάκριση ανάμεσα στην πολιτική επεξεργασία αφενός και τη διοικητική εφαρμογή των πολιτικών αφετέρου ή ανάμεσα στην πολιτική υπεύθυνη αιρετή ηγεσία και στην επαγγελματική, αυστηρά δημοτική διοίκηση, την οποία έχει αναλάβει ο ανώτατος μη αιρετός αξιωματούχος.

Οι λόγοι αυτοί οδήγησαν το νομοθέτη αρχικά –όπως φαίνεται από την προαναφερθείσα νομοθεσία– στη θεσμοθέτηση της θέσης του γενικού γραμματέα και πρόσφατα με τον «Καλλικράτη» στη θεσμοθέτηση της Εκτελεστικής Επιτροπής, το όργανο που λειτουργεί ως «υπουργικό συμβούλιο» στο δήμο, με στόχο τη στήριξη του δημάρχου στο ρόλο του και την αποτελεσματικότερη άσκηση των

χου θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι για την υποστήριξη του έργου του και την εφαρμογή της πολιτικής και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, θα πρέπει να υπάρξει μια σχέση με το προσωπικό τέτοια ώστε να εξυπηρετείται μια αμφίδρομη επικοινωνία και έγκαιρη πληροφόρηση ως προς την πρόοδο των πολιτικών, αλλά και τα προβλήματα που παρουσιάζονται στην καθημερινότητα, τους κινδύνους και τις ευκαιρίες. Τα στελέχη, δηλαδή, του δήμου πρέπει να γνωρίζουν τις επιδιώξεις, τους στόχους και την πολιτική της δημοτικής αρχής, ενώ η δημοτική αρχή πρέπει να γνωρίζει τα θέματα που δημιουργούν δυσλειτουργία των υπηρεσιών. Η οργανωτική πολυπλοκότητα των δήμων πλέον με τη δημιουργία πολλών τομέων και διευθύνσεων καθιστά αναγκαία αυτή τη συνεχή επικοινωνία μεταξύ δημοτικής αρχής και

κών της δημοτικής αρχής.

Ο ρόλος, λοιπόν, του γενικού γραμματέα είναι να προλαβαίνει τέτοιου είδους εμπλοκές με συνεχή επαφή με τις διοικητικές υπηρεσίες, να λειτουργεί ως φίλτρο, σύνδεσμος και δίαυλος ενημέρωσης και επικοινωνίας μεταξύ του δημάρχου και του συνόλου της δημοτικής διοίκησης.

Στην Ελλάδα, όμως, η απόλυτη εξάρτηση του μετακλητού –επιλεγμένου από τον ίδιο το Δήμαρχο– γενικού γραμματέα πιθανώς να μην ευνοεί την ανάπτυξη των δικών του σχέσεων με το προσωπικό του δήμου και την ανάπτυξη «θεσμικής μνήμης» στο δήμο.

Η εμπειρική έρευνα επιβεβαιώνει την πολύ συχνή επικοινωνία του δημάρχου με το γενικό γραμματέα, αλλά είναι εντυπωσιακά μεγάλη και η σημασία που δίνει ο δήμαρχος στην καθημερινή επικοινωνία με άλλα –πλην

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Ο γενικός γραμματέας δεν πρέπει να σταθεί στο γράμμα και μόνο του νόμου και να ασκεί τις αρμοδιότητες που θα του αναθέσει ο δήμαρχος θεωρώντας τον εαυτό του ένα ακόμα μέλος του υπηρεσιακού μηχανισμού, αλλά να συμβάλει με την εμπειρία και τις γνώσεις του ως σύμβουλος του δημάρχου αλλά και των λοιπών οργάνων του δήμου για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του δήμου, με την πλήρη αξιοποίηση του υπάρχοντος υπηρεσιακού μηχανισμού, συγχρόνως, όμως, δεν θα πρέπει να αποξενώνει την πολιτική ηγεσία από το διοικητικό προσωπικό, έτσι ώστε να αποφευχθεί η δυσλειτουργία μεταξύ πολιτικής και διοικητικής εξουσίας.

καθηκόντων του και την εφαρμογή της πολιτικής στην πόλη του.

Ο δήμαρχος λοιπόν, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, είναι άμεσα και προσωπικά υπεύθυνος για τη λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών, τις οποίες διευθύνει, δηλαδή κατευθύνει, συντονίζει, παρακολουθεί και ελέγχει τη δράση τους, ενώ ασκεί προληπτικό και κατασταλτικό ιεραρχικό έλεγχο, καθώς και πειθαρχικό έλεγχο. Εκδίδει τις προβλεπόμενες από τη νομοθεσία πράξεις για τις υπηρεσιακές μεταβολές του προσωπικού.

Εκτός όμως από τις παραπάνω «τυπικά διοικητικές» ευθύνες του δημάρ-

χου διοικητικών υπηρεσιών και εδώ καλείται να παίξει σημαντικό ρόλο ο γενικός γραμματέας του δήμου.

Είναι αυτός που καλείται να επιτύχει με συνεχή παρακολούθηση και διαπραγμάτευση με τον υπηρεσιακό μηχανισμό τη μεγαλύτερη δυνατή απόδοση αυτού για την επιτυχή υλοποίηση της πολιτικής.

Πρέπει ο γενικός γραμματέας να λάβει υπόψη του ότι καμία πολιτική ηγεσία δεν μπορεί να αγνοήσει την υπηρεσιακή ηγεσία, αφού τότε θα είναι αναπόφευκτες οι υπηρεσιακές αντιστάσεις και θα υπάρχει καθυστέρηση –αν όχι ματαίωση– υλοποίησης των πολιτι-

του γραμματέα– υπηρεσιακά στελέχη και κυρίως με τους προϊσταμένους οργανικών μονάδων, γεγονός που αντανάκλα τη συνήθεια του Έλληνα δημάρχου για έντονη ενασχόληση με τα διοικητικά προβλήματα.

Εδώ καλείται ο γενικός γραμματέας να παίξει ουσιαστικό ρόλο, όπως προαναφέρθηκε, του διαύλου και του φίλτρου, έτσι ώστε ο δήμαρχος να ασχολείται με διοικητικά θέματα και να επικοινωνεί με υπηρεσιακούς παράγοντες σε περιπτώσεις που απαιτούν οι περιστάσεις, επιτυγχάνοντας συγχρόνως όμως να μην απομονώνει το δήμαρχο από τις υπηρεσίες.

Λύση στο θέμα που είχε προκύψει με την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας για τους δήμους σε όλη τη χώρα και αφορούσε στην είσπραξη των δημοτικών τελών έδωσε τελικώς η κυβέρνηση. Η ίδια η ΚΕΔΚΕ είχε επισημάνει κατ' επανάληψη τα προβλήματα που δημιουργούνταν από το γεγονός ότι ενώ η απελευθέρωσης της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας προχωρούσε κανονικά, δεν υπήρχε καμία πρόβλεψη για το πώς θα εισπράττονταν τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού των δήμων που μέχρι σήμερα υποχρεωτικά συνεισπράττονταν από τη ΔΕΗ.

Το υπουργείο Εσωτερικών, αποδεχόμενο στην πράξη τη σχετική πρόταση που είχε διατυπώσει η ΚΕΔΚΕ, μέσα από τις διατάξεις του νομοσχεδίου για την "Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση" έδωσε τη δυνατότητα της είσπραξης των τελών καθαριότητας και φωτισμού, του φόρου ηλεκτροδοτούμενων χώρων και του τέλους ακίνητης περιουσίας είτε από τη ΔΕΗ, είτε από τον εναλλακτικό προμηθευτή ηλεκτρικού ρεύματος. Μάλιστα για το σκοπό αυτό θα εκδίδεται αποκλειστικά ενιαίος λογαριασμός για κάθε υπόχρεο.

Να σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα αν κάποιος καταναλωτής ηλεκτρικού ρεύματος αποφάσιζε να καταστεί πελάτης ενός ανεξάρτητου προμηθευτή λάμβανε όχι έναν αλλά δύο λογαριασμούς: έναν από τον προτιμώμενο προμηθευτή του, που αφορούσε το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας που κατανάλωσε, και έναν δεύτερο από τη ΔΕΗ, ο οποίος περιλάμβανε αποκλειστικά χρεώσεις υπέρ ΟΤΑ. Η διπλή αυτή τιμολόγηση όχι μόνο δημιουργούσε σύγχυση στον καταναλωτή, αλλά άφηνε ανοικτό και το ενδεχόμενο να μην μπορέσουν οι δήμοι να εισπράξουν τα δημοτικά τέλη. Και αυτό γιατί με τα έως τώρα ισχύοντα ο καταναλωτής μπορούσε να αγνοήσει αυτή του την υποχρέωση, να μη πληρώσει δηλαδή τα δημοτικά τέλη, αφού δεν

θα τους διέκοπταν την ηλεκτροδότηση, για την οποία πλήρωνε κανονικά στο νέο πάροχο.

Ουσιαστικό για τους ΟΤΑ ήταν επίσης το πρόβλημα που αφορούσε στην καθυστερημένη απόδοση από μέρους της ΔΕΗ των εισπραχθέντων υπέρ τους τελών και του φόρου ηλεκτροδοτούμενων χώρων, καθόσον της παρέχεται το δικαίωμα να αποδίδει τις εισπράξεις αυτές με μεγάλη καθυστέρηση.

από τους υπόχρεους, ο προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας οφείλει να προβεί σε διακοπή του ρεύματος, και δεν επαναχορηγεί αυτό μέχρι να εξοφληθεί το οφειλόμενο ποσό.

Τέλος με βάση τις νέες προβλέψεις του νόμου, υλοποιείται ένα ακόμη αίτημα της ΚΕΔΚΕ, αφού ο διαχειριστής του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και η ΔΕΗ υποχρεούνται να παρέχουν στους εναλλακτικούς προμηθευτές όλα τα στοιχεία και τις

Είσπραξη τελών από όλους τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας

Στο εξής, όπως προβλέπεται στο νόμο, τα ποσά που θα εισπράττουν οι πάροχοι από τα τέλη θα αποδίδονται στον δικαιούχο δήμο, βάσει σχετικής εκκαθαριστικής κατάστασης εντός του δεύτερου μήνα από την λήξη του μήνα στον οποίο λογιστικώς ανήκουν οι λογαριασμοί. Οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας δύνανται να παρέχουν στον δικαιούχο δήμο χρηματικές προκαταβολές έναντι των προς απόδοση εισπραττόμενων τελών. Σε περίπτωση μη καταβολής των τελών

πληροφορίες επί τη βάσει των οποίων γίνεται η τιμολόγηση των χρεώσεων υπέρ των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ). Ο διαχειριστής του δικτύου διανομής ηλεκτρικής αλλά και οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας υποχρεούνται να διαβιβάζουν τα ανωτέρω στοιχεία τιμολόγησης, και εν γένει τα δεδομένα των υπόχρεων που τηρούνται για τη συνεισπραξη των δημοτικών τελών προς τους οικείους δήμους, κατόπιν αιτήματος των τελευταίων.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚή η δημοτική φορολογική ενημερότητα

Η θέσπιση δημοτικής φορολογικής ενημερότητας, ένα από τα βασικά αιτήματα των δημάρχων της χώρας, το οποίο είχαν θέσει μετ' επιτάσεως στα συναρμόδια υπουργεία το τελευταίο διάστημα σε μια προσπάθεια να αυξήσουν τα έσοδά τους εν μέσω της δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας, είναι πλέον πραγματικότητα. Όπως αποφάσισε η

κυβέρνηση και ψήφισε μέσα από τις διατάξεις του τελευταίου φορολογικού νομοσχεδίου, η δημοτική φορολογική ενημερότητα θα παρέχεται από την οικία εφορία, μέσω της οποίας θα πραγματοποιείται και ο έλεγχος για τα χρέη των πολιτών προς τους δήμους και τις περιφέρειες. Έτσι μπαίνει και πρακτικά «μπλόκο» στις οικονομικές συναλλαγές των πολιτών και των επαγγελματιών με το Δημόσιο, σε

περίπτωση που αυτοί... ξεχάσουν τις οφειλές τους προς το δήμο τους. Συγκεκριμένα, βάσει των προβλέψεων του νόμου, οι ΟΤΑ υποχρεωτικά θα διαβιβάζουν ηλεκτρονικά στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του υπουργείου Οικονομικών τις οφειλές που έχουν οι πολίτες προς αυτούς. Όταν διαπιστωθεί και διασταυρωθεί πως υπάρχουν οφειλές ενός δημότη προς τους δήμο που εί-

να εγγεγραμμένος, οι ΔΟΥ δεν θα δίνουν φορολογική ενημερότητα, ενώ σε περίπτωση που υπάρχουν οφειλές του Δημοσίου προς το φορολογούμενο (π.χ. επιστροφή φόρου) θα γίνεται συμψηφισμός.

Η Δημοτική Φορολογική Ενημερότητα, μέσω ΔΟΥ, προτιμήθηκε από την άμεση χορήγηση του πιστοποιητικού αυτού μέσω της ταμειακής ή της οικονομικής υπηρεσίας των δήμων, καθώς στη δεύτερη περίπτωση αφενός θα αυξανόταν η γραφειοκρατία (δύο ενημερότητες αντί μίας) και αφετέρου υπήρχαν έντονες αμφιβολίες κατά πόσον οι δήμοι που μέχρι σήμερα δεν είχαν ταμειακή υπηρεσία και αντιμετώπιζον μεγάλες ελλείψεις προσωπικού θα μπορούσαν να ανταποκριθούν στα αιτήματα των πολιτών. Καθώς η δημοτική φορολογική ενημερότητα θα αποτελεί στο εξής προϋπόθεση για οποιαδήποτε συναλλαγή με το Δημόσιο, άρα ένα από τα πλέον χρήσιμα δημόσια έγγραφα, θεωρείτο βέβαιο ότι σε πολλούς ΟΤΑ θα δημιουργούνταν ουρές, ταλαιπωρία, καθυστερήσεις και –εκ των πραγμάτων– κακή εξυπηρέτηση.

Σε κάθε περίπτωση, όπως εκτιμούν παράγοντες της Αυτοδιοίκησης, η θέσπιση της δημοτικής φορολογικής ενημερότητας αναμένεται να δώσει «ανάσα» στα ταμεία των δήμων, αφού θα καταστεί πιο εύκολη η είσπραξη των οφειλών, που σήμερα παρουσιάζουν σημαντική υστέρηση. Αλλωστε, όπως παρατηρούν με νόημα, «η διαδικασία δικαστικής διεκδίκησης είναι ατελέσφορη, λόγω του μικρού ύψους των δημοτικών απαιτήσεων, του χρόνου που απαιτείται και του ισχνού οικονομικού αποτελέσματος».

Κατασχέσεις εις βάρος των δήμων
Ενα θέμα που απασχολεί ιδιαίτερα την Τοπική Αυτοδιοίκηση –και κυρίως τους δήμους που χρωστούν–, αφού στην ουσία αποτελεί ένα ακόμη πλήγμα στα ήδη δυσχερή οικονομικά των ΟΤΑ, είναι η δυνατότητα των δανειστών να «ικανοποιηθούν» μέσω κατάσχεσης των απαιτούμενων ποσών από τις τράπεζες στις οποίες οι δήμοι διατηρούν λογαριασμούς.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, «οι δι-

καστικές αποφάσεις εκτελούνται αναγκαστικά κατά του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ». Συγκεκριμένα, κατά των δήμων εκτελούνται όλοι οι εκτελεστοί τίτλοι, συμπεριλαμβανομένων και των διαταγών πληρωμής που στηρίζονται σε τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

Σε πολλές περιπτώσεις οι δανειστές των ΟΤΑ προβαίνουν με την κοινοποίηση σχετικού κατασχετηρίου σε «αναγκαστική κατάσχεση εις χείρας τρίτου», ο οποίος στην πλειονότητα των περιπτώσεων είναι τα τραπεζικά ιδρύματα, όπου οι δήμοι διατηρούν λογαριασμούς και από εκεί διαχειρίζονται τα έσοδα και τα έξοδά τους.

Στην περίπτωση αυτή, και εφόσον υπάρχει το κατασχεθέν ποσό στον οικείο τραπεζικό λογαριασμό, η τράπεζα ως τρίτος μετά την άρροδο της προβλεπόμενης από το νόμο οκταήμερης προθεσμίας μπορεί να καταβάλει στο δανειστή του δήμου το απαιτούμενο ποσό, ακόμη και με διαταγή πληρωμής.

Η διαδικασία αυτή που ακολουθούν πολλοί δανειστές των ΟΤΑ, όπως είναι φυσικό, έχει δημιουργήσει πολλά προβλήματα στους δήμους της χώρας, αφού στην πράξη προκαλεί ένα ακόμη «αγκάθι» στα οικονομικά τους. Ωστόσο, υπάρχει δυνατότητα για το δήμο να «μπλοκάρει» στην ουσία αυτή τη διαδικασία με άσκησιν ανακο-

πής κατά του κατασχετηρίου. Ως σχετικός λόγος για την άσκηση της ανακοπής μπορεί –πέρα από την ίδια τη νομιμότητα του τίτλου– οι δήμοι να προβάλουν και το ακατάσχετο των εξειδικευμένων απαιτήσεων των ΟΤΑ, όπως είναι οι ΚΑΠ, η ΣΑΤΑ, τα ανταποδοτικά τέλη (τέλη καθαριότητας, φωτισμού).

Προκειμένου, μάλιστα, αυτός ο λόγος ανακοπής να έχει τύχη έναντι των δικαστηρίων που προβάλλεται –όπως παρατηρούν νομικοί κύκλοι– θα πρέπει οι ΟΤΑ να φροντίζουν είτε να καταχωρίζουν τα έσοδά τους σε τραπεζικούς λογαριασμούς ανά κωδικό και όχι συνολικά, γιατί σε διαφορετική περίπτωση δεν μπορεί να γίνει διάκριση των κατασχετών από τα ακατάσχετα έσοδα, είτε να διατηρούν χωριστούς λογαριασμούς για κάθε έσοδο, δηλαδή χωριστό τραπεζικό λογαριασμό για τους ΚΑΠ, χωριστό για τα ανταποδοτικά τέλη, για έσοδα από επιχορηγήσεις ή προγράμματα («Θησέας») κ.ο.κ.

Εγκαιρα, έγκυρα και αξιόπιστα στοιχεία για τα οικονομικά της Τοπικής και της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης θα μπορεί να έχει ανά πάσα στιγμή η κυβέρνηση μέσω της βάσης δεδομένων που αναπτύσσει. Το υπουργείο Εσωτερικών προβαίνει σε δραστικά μέτρα, προκειμένου να υποχρεωθούν οι δήμοι και οι αιρετές περιφέρειες να εφαρμόσουν το ηλεκτρονικό σύστημα της βάσης οικονομικών δεδομένων. Μάλιστα, σε περίπτωση μη έγκυρης και έγκαιρης ενημέρωσης, εκτός από τις προβλεπόμενες πειθαρχικές και διοικητικές κυρώσεις σε όσους δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους, το υπουργείο

πρώτα δείγματα που παρουσιάστηκαν το Φεβρουάριο σε στελέχη της EUROSTAT απέσπασαν ιδιαίτερα θετικά σχόλια. Είναι από τις ελάχιστες περιπτώσεις που η χώρα μας έχει αποσπάσει, μετά την οικονομική κρίση, «χαμόγελα επιβράβευσης» από ευρωπαϊκά όργανα. Μέσα από τη συγκεκριμένη ηλεκτρονική βάση δεδομένων θα μπορεί να φαίνεται ανά πάσα στιγμή η ανάλυση των οικονομικών δεικτών, όχι μόνο του κάθε δήμου ή της κάθε περιφέρειας ξεχωριστά, αλλά και του συνόλου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στην πρώτη συνάντηση εργασίας που πραγματοποιήθηκε το Φεβρουάριο στο υπουργείο Εσωτερικών οι εκπρό-

των δήμων και των νομικών τους προσώπων, καθώς και των περιφερειών. Η βάση λειτουργεί στο υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ενώ την τεχνική υποστήριξη της την έχει αναλάβει η ΕΕΤΑΑ. Από τη βάση δεδομένων θα μπορούν να αντλούν στοιχεία τόσο το υπουργείο Εσωτερικών όσο και η Ελληνική Στατιστική Αρχή, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και η ΚΕΔΚΕ.

Ετσι θα λειτουργεί η ηλεκτρονική βάση δεδομένων

Σύμφωνα με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», δήμοι και περιφέρειες είναι υποχρεωμένοι πλέον κάθε μήνα να συμπληρώνουν συγκεκριμένες ηλε-

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΟΤΑ

Παρακράτηση επιχορηγήσεων στους αδυνεπείς δημάρχους

και τα αρμόδια οικονομικά όργανα θα προβαίνουν σε δραστικότερες ενέργειες, όπως, για παράδειγμα, η παρακράτηση των τακτικών επιχορηγήσεων που προέρχονται από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους. Σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία, τόσο η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εσωτερικών όσο και η ΕΕΤΑΑ, που έχει αναλάβει την πλήρη εφαρμογή του συστήματος, είναι ικανοποιημένοι από την ανταπόκριση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού.

Ηδη το πρόγραμμα έχει ξεκινήσει να λειτουργεί από τον Ιανουάριο και τα

σωποι της EUROSTAT ενημερώθηκαν από την πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εσωτερικών και από στελέχη της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τον τρόπο και τη μεθοδολογία που θα λειτουργήσει η βάση των οικονομικών δεδομένων. Στη συνάντηση συμμετείχε ο πρόεδρος του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, στελέχη της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, καθώς και στατιστικοί ανταποκριτές των Δήμων Αθηναίων, Πειραιώς, Καλλιθέας και Περιστερίου. Η βάση οικονομικών δεδομένων έχει δημιουργηθεί με στόχο την παρακολούθηση των οικονομικών στοιχείων

ηλεκτρονικές φόρμες εσόδων και εξόδων. Από τις παραμέτρους που έχουν αυτές οι φόρμες θα μπορούν να αντλούνται σημαντικά στοιχεία για την πορεία των οικονομικών των ΟΤΑ, καθώς και για τη διαχειριστική αρτιότητα των δημοτικών και περιφερειακών αρχών. Η φόρμα θα είναι κοινή για όλους τους δήμους, όπως αντίστοιχα και για τις περιφέρειες. Παρακάτω παρουσιάζονται οι βασικοί άξονες των πινάκων που θα πρέπει να συμπληρώνονται.

Στην πρώτη φόρμα οι δήμοι θα είναι υποχρεωμένοι να καταγράφουν αναλυτικά τα στοιχεία που αφορούν τα

τακτικά τους έσοδα, τα έσοδα από την κινητή και ακίνητη περιουσία τους, τους τόκους κεφαλαίων, τα έσοδα από τα ανταποδοτικά τέλη των υπηρεσιών καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού, τα έσοδα από οποιαδήποτε άλλα τέλη, τις εισπράξεις από το τέλος ακίνητης περιουσίας και το τέλος επί των ακαθάριστων εσόδων επιτηδευματιών. Στον ίδιο πίνακα θα πρέπει να δίνουν στοιχεία για τα χρήματα που έχουν συγκεντρώσει από φόρους, εισφορές, επιχορηγήσεις και τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους. Σε άλλες παραμέτρους της φόρμας απαιτείται να καταγράφουν τα έσοδα από την εκποίηση περιουσίας, από έκτακτες επιχορηγήσεις, από επενδύσεις, δωρεές, παράβολα, καθώς και ποσά που προέρχονται από Οφειλές Παρελθόντων Ετών, οι οποίες βεβαιώνονται για πρώτη φορά. Στον πρώτο αυτό πίνακα θα πρέπει να καταγράφουν ακόμα και τις εισπράξεις που έχουν κάνει από δάνεια. Στο τέλος της κατηγορίας εσόδων το σύστημα με ηλεκτρονικό τρόπο θα παρουσιάζει το σύνολο των εσόδων του κάθε ΟΤΑ.

Η δεύτερη σημαντική φόρμα είναι αυτή των εξόδων, στην οποία, μεταξύ άλλων, καταγράφονται οι λειτουργικές δαπάνες, όπως οι αμοιβές, τα έξοδα προσωπικού, οι πληρωμές για την εξυπηρέτηση υποχρεώσεων, οι τόκοι που καταβάλλουν για δάνεια εσωτερικού, εξωτερικού και «εκ λοιπών χρεών». Σε άλλες παραμέτρους της ηλεκτρονικής φόρμας καταγράφουν τα χρεολύσια δανείων εσωτερι-

κού, εξωτερικού και λοιπών οφειλών. Σε μία τρίτη φόρμα δίδονται στοιχεία και πληροφορίες οι οποίες αφορούν τις επενδύσεις που κάνει ο δήμος ανά υπηρεσία και δημοτική επιχείρηση. Μεταξύ άλλων καταγράφονται οι πληρωμές, οι αποδόσεις, οι αμοιβές και τα έξοδα προσωπικού. Στο τέλος και αυτής της φόρμας το σύστημα βγάζει ένα σύνολο εξόδων το οποίο αποτε-

Για να ολοκληρωθεί η διαδικασία υπολογισμού, οι δήμοι θα πρέπει να προσθέσουν σ' έναν ακόμα πίνακα στοιχεία. Πρόκειται για το πίνακα «Ισολογισμού», στον οποίο αναφέρονται κυρίως τα μετρητά και οι επιταγές που υπάρχουν στο ταμείο, οι τραπεζικές καταθέσεις, τα χρεόγραφα, οι τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου, τα ομόλογα εταιρειών, τραπεζών, οι μετοχές, τα

δάνεια προς τρίτους και προς πιστωτικά ιδρύματα και οι εκκρεμείς υποχρεώσεις. Αφού συμπληρωθούν όλα τα παραπάνω στατιστικά και λογιστικά στοιχεία το σύστημα δίνει από μόνο του πληροφορίες για μια σειρά από θέματα, όπως το σύνολο των δανείων, των υποχρεώσεων προς τρίτους και οι οφειλές σε ασφαλιστικά ταμεία. Σε όλη τη διαδικασία που περιγράφεται παραπάνω υπάρχουν και κάθεται στηλέες, στις οποίες παρουσιάζεται η εικόνα των οικονομικών δεικτών για το τέλος του προηγούμενου έτους, του προηγούμενου μήνα και του μήνα αναφοράς. Στη διαδικασία οριζόντιας ανάλυσης αυτών των δεδομένων μπορεί να παρουσιαστεί η εικόνα των μεταβολών από τη στιγμή που καταγράφονται οικονομικά στοιχεία έως και τον τελευταίο μήνα αναφοράς.

Όπως αναφέρθηκε ήδη η διαδικασία καταχώρισης στοιχείων στο ηλεκτρονικό σύστημα όχι μόνον είναι υποχρεωτική, αλλά οι ΟΤΑ που θα επιχειρή-

σουν να μη δώσουν ή να αποκρύψουν στοιχεία θα υποστούν τις συνέπειες του νόμου.

Ανταποκρίθηκε το σύνολο των δήμων και των περιφερειών

Από την πλήρη εφαρμογή της βάσης δεδομένων έχει διαπιστωθεί σε διάστημα τριών μηνών ότι οι καλλικρατικοί δήμοι και οι περιφέρειες κατάφεραν να ανταποκριθούν πλήρως στις ανάγκες του νέου συστήματος και να ξεκινήσουν να παρέχουν τα αναγκαία στοιχεία. Τόσο οι 325 δήμοι όσο και οι 13 αιρετές περιφέρειες έχουν ενταχθεί στο σύστημα και έχουν ξεκινήσει να καταχωρίζουν στατιστικά δεδομένα. Με αφορμή πρόσφατα αρνητικά σχόλια στον έντυπο και ηλεκτρονικό Τύπο, που ενέτασσαν και τους ΟΤΑ στους ασυνεπείς φορείς του Δημοσίου που δεν παρέχουν πληροφορίες για τα οικονομικά τους στοιχεία, ο υπουργός Εσωτερικών με κοινή ανακοίνωση-δήλωση με τον υπουργό Οικονομικών ξεκαθάρισαν ότι οι δήμοι και οι περιφέρειες δεν συμπεριλαμβάνονται στους ασυνεπείς φορείς. Μάλιστα, υπογράμμισαν: «Αποτελεί μεγάλο επίτευγμα και ένα νέο κεκτημένο για τη χώρα ότι για πρώτη φορά στην ιστορία της Αυτοδιοίκησης το σύνολο των 325 δήμων της χώρας, χωρίς καμία εξαίρεση, έχουν αποστείλει τα προβλεπόμενα οικονομικά στοιχεία, ώστε να μπορούμε να έχουμε πλήρη εικόνα για την πορεία των οικονομικών τους δεδομένων. Η Κεντρική Βάση Δεδομένων, που δημιουργήθηκε για το σκοπό αυτό, έχει οργανωθεί με απόλυτα άρτιο τρόπο, για τον οποίο έδωσε συγχαρητήρια και η EUROSTAT». Τα δύο υπουργεία διευκρίνισαν: «Εκ παραδρομής εμφανίστηκαν κάποια από τα υπό κατάργηση ή συγχώνευση νομικά πρόσωπα ή δημοτικές επιχειρήσεις ως υπόχρεες παροχής στοιχείων, παρά το γεγονός ότι το ισχύον νομικό πλαίσιο και το σχετικό Μνημόνιο Συνεργασίας με την ΕΛΣΤΑΤ προβλέπει ότι η σχετική υποχρέωση ξεκινά μετά τις συγχωνεύσεις το αμέσως επόμενο διάστημα». Οι δύο υπουργοί, Εσωτερικών και Οικονομικών, δεσμεύθηκαν ότι σε κοινή συνέντευξη Τύπου θα παρουσιάσουν τη βάση δεδομένων με τα στοιχεία των ΟΤΑ.

λεί ένα ουσιαστικό δείκτη μέτρησης δαπανών και εξόδων που έχει κάνει ο κάθε ΟΤΑ.

Οι ΟΤΑ σερφάρουν στο Δι@ύγεια

Στην εποχή της διαφάνειας και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης εισέρχονται και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που υποχρεούνται πλέον να αναρτούν κάθε απόφασή τους η οποία περιέχει δαπάνη. Σύμφωνα με πρόσφατα στατιστικά στοιχεία του συστήματος στο πρόγραμμα Δι@ύγεια «σερφάρει» το σύνολο των δήμων της χώρας.

Από το μεγαλύτερο δήμο της χώρας έως και την ακριτική Γαύδο οι αιρετοί αναρτούν στο Διαδίκτυο τις αποφάσεις τους και εξασφαλίζουν για πρώτη φορά στην ιστορία της ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης ένα νέο πλαίσιο διαφάνειας και αξιοπιστίας. Κάθε ενδιαφερόμενος δημότης είναι πλέον σε θέση να ενημερωθεί για δαπάνες και κόστη τα οποία καλύπτονται από τους δημοτικούς προϋπολογισμούς, ενώ σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι οι τοπικές αρχές παρεκκλίνουν της νόμιμης διαδικασίας θα μπορεί να καταθέτει τη διαμαρτυρία του στα αρμόδια ελεγκτικά όργανα. Μέσα από το σύστημα αυτό επιτυγχάνεται η δημιουργία ενός νέου μοντέλου διοίκησης. Σε περίπτωση που ένας φορέας δεν δημοσιοποιεί μέσω της σχετικής διαδικασίας τις αποφάσεις του τα αρμόδια κυβερνητικά όργανα δεν θα επιτρέπουν την εκταμίευση των απαιτούμενων χρημάτων και η ενέργεια των δήμων και όποιων άλλων φορέων θα χαρακτηρίζεται μη νόμιμη. Μάλιστα, σύμφωνα με το νέο νομοθετικό πλαίσιο, οι πράξεις και οι αποφάσεις των φορέων που δεν δημοσιεύονται στο ΦΕΚ δεν θα είναι εκτελεστές αν

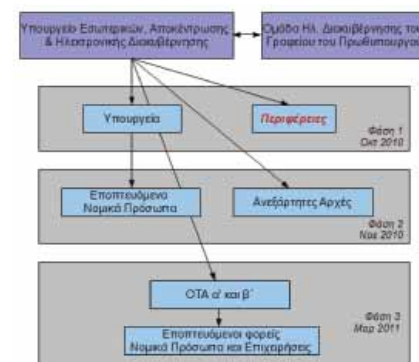
δεν αναρτηθούν στους ειδικούς δικτυακούς τόπους του προγράμματος. Μετά την ολοκλήρωση της ανάρτησης η πράξη πιστοποιείται ότι έχει αναρτηθεί μέσα από ένα ειδικό μοναδικό Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης. Εισερχόμενος ένας επισκέπτης στο σύστημα Δι@ύγεια μπορεί να αναζητεί τις αναρτητέες πράξεις των φορέων (αποφάσεις, διοικητικές πράξεις, εγκυκλίους κ.λπ.) με απλό και εύκολο τρόπο. Με τη χρήση λέξεων-κλειδιών μπορεί να εισέλθει σε θεματικές κατηγορίες. Επίσης, μπορεί να αναζητεί έγγραφα και στοιχεία με το όνομα ή με την ιδιότητα του στελέχους που υπογράφει (περιφερειάρχες, δήμαρχοι, γενικοί διευθυντές κ.ά.). Οι λειτουργίες αναζήτησης παρέχονται είτε μέσω μιας εύχρηστης φόρμας είτε από την ειδική ιστοσελίδα του κάθε φορέα που την εκδίδει. Επίσης, μπορεί να εισέρχεται από τον κεντρικό δικτυακό τόπο του Εθνικού Τυπογραφείου, ο οποίος λειτουργεί στην ηλεκτρονική διεύθυνση et.diavgeia.gov.gr.

Πώς γίνεται ο συντονισμός και η οργάνωση

Η υλοποίηση του σχετικού νομοθετικού πλαισίου (Ν. 3861/2010) συντονίζεται και οργανώνεται από το υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΥΠΕΣΑΗΔ). Το Πρόγραμμα Δι@ύγεια, όπως έχει δηλώσει και ο αρμόδιος υπουργός Γιάννης Ραγκούσης, επιχειρεί μια σταδιακή αλλαγή οργανωσιακής κουλτούρας στη Δημόσια Διοίκηση. Για να μπορέσει να υλοποιηθεί το νομοθετικό πλαίσιο έχουν συγκροτη-

θεί Ομάδες Διοίκησης Εργου (ΟΔΕ), οι οποίες αποτελούνται από εξειδικευμένα στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης που –εκτός των άλλων– έχουν άριστη γνώση χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών. Αξίζει να επισημανθεί ότι ο τρόπος συντονισμού και οργάνωσης θεωρείται πανευρωπαϊκό «best practice» και για το λόγο αυτό έχει ζητηθεί η παρουσίαση του και σ' άλλους ευρωπαϊκούς εταίρους.

Μοντέλο συντονισμού και υποστήριξης

Δι@ύγεια

Ένα νέο ηλεκτρονικό εργαλείο στην υπηρεσία των δήμων

Η Δι@ύγεια (<http://diavgeia.gov.gr>) αποτελεί ένα νέο ουσιαστικό εργαλείο όχι μόνο για την κεντρική διοίκηση, αλλά και για την Αυτοδιοίκηση. Με την ένταξη των δήμων στη Δι@ύγεια έχουν την ευκαιρία να εκσυγχρονίσουν τους μηχανισμούς τους και να μελετήσουν συστηματικά και σε βάθος τη ροή της καθημερινής εργασίας τους. Πρόκειται ουσιαστικά για ένα σύστημα δεικτών μέτρησης της αποδο-

τικότητας των υπηρεσιών τους. Όπως επισημαίνουν και στελέχη της δημόσιας αυτοδιοίκησης με τη Διεύθυνση οι δήμοι έχουν πλέον στα χέρια τους την ευκαιρία να «ξαναχτίσουν» υπηρεσίες που διευκολύνουν τους πολίτες και να ακούσουν τον παλμό τους, ενώ παράλληλα δίνουν στους δημότες την ευχέρεια να ασκήσουν ουσιαστική και απρόσκοπτη παρέμβαση στις αποφάσεις της τοπικής διοίκησης, συμμετέχοντας ενεργά και διευρύνοντας τη συμμετοχική δημοκρατία στην τοπική κοινωνία. Για το λόγο αυτό υποστηρίζουν ότι «με απλά βήματα η Διεύθυνση μπορεί να γίνει εργαλείο στα χέρια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης». Μεταξύ εκείνων που μπορεί να επιτύχει μέσα από την εφαρμογή του είναι:

- Αποτελεσματικές ροές εργασίας με τον ανασχεδιασμό διαδικασιών.
- Εξάλειψη της πολυπλοκότητας, μείωση των περιθωρίων λάθους και διευκόλυνση των ροών εργασίας.
- Αύξηση της αποδοτικότητας με την τυποποίηση εγγράφων και φορμών.
- Μεγαλύτερη διαφάνεια με την ανάρτηση στο Διαδίκτυο των διοικητικών πράξεων.
- Επίτευξη της αναγκαίας δημοσιότητας της πολιτικής και διοικητικής δράσης τους.
- Δημιουργία προϋποθέσεων για την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τη Δημόσια Διοίκηση τη λειτουργία της.

Οι δήμοι με τις περισσότερες αναρτήσεις μέχρι το πρώτο 15ήμερο Απριλίου

Ηρακλείου (Κρήτης)	421
Θεσσαλονίκης	854
Ιωαννινών	330
Αθηναίων	365
Κρωπίας	331
Λαρισαίων	413
Αλεξανδρούπολης	339
Νέας Ιωνίας	402
Παύλου Μελά	375
Χανίων	582

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία μέχρι τα μέσα Απριλίου είχαν ενταχθεί στο σύστημα του Διεύθυνση και οι 325 δήμοι της χώρας. Παραπάνω φαίνονται οι δέκα δήμοι με τις περισσότερες

αναρτήσεις. Εκτός όμως από αυτούς υπάρχουν και δήμοι οι οποίοι εμφανίζουν μικρά ποσοστά αναρτήσεων, ενώ έχουν εντοπιστεί και ορισμένοι οι οποίοι, αν και εντάχθηκαν στο σύστημα, δεν είχαν κάνει καμία ανάρτηση. Αξίζει να επισημανθεί ότι σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο σε περίπτωση μη ταύτισης του κειμένου της πράξης με το αναρτημένο κείμενο υπερισχύει το δημοσιευμένο.

Υπόχρεοι ανάρτησης

Α) Κυβέρνηση
Πρωθυπουργός
Υπουργικό Συμβούλιο
Συλλογικά κυβερνητικά όργανα

Β) Υπουργεία
Υπουργοί
Αναπληρωτές υπουργοί
Υφυπουργοί
Γενικοί γραμματείς
Ειδικοί γραμματείς

Γ) Λοιπά όργανα του στενού δημόσιου τομέα
Γενικοί Γραμματείς Περιφερειών
Όργανα διοίκησης ΝΠΔΔ
Ανεξάρτητες και Ρυθμιστικές Διοικητικές Αρχές
Νομικό Συμβούλιο του Κράτους

Δ) Φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα
Όργανα διοίκησης ΝΠΔ που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται κατά 50% τουλάχιστον από αυτό
Όργανα διοίκησης δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών.

Ε) Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού
αιρετά όργανα
νομικά πρόσωπα
επιχειρήσεις

Στ) Εξουσιοδοτημένα όργανα
Όλα τα όργανα στα οποία έχει χορηγηθεί εξουσιοδότηση προς υπογραφή ή αρμοδιότητα από τα προαναφερθέντα όργανα

Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση βλάπτει σοβαρά γραφειοκρατία και διαφθορά

Στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη, αλλά και στην πάταξη της διαφθοράς και της γραφειοκρατίας στοχεύει το νομοσχέδιο για την «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση», το οποίο έχει καταρτιστεί από το υπουργείο Εσωτερικών και έχει λάβει ήδη το «πράσινο φως» από το Υπουργικό Συμβούλιο. Από τη στιγμή που θα ψηφιστεί ο σχετικός νόμος, η Δημόσια Διοίκηση εισέρχεται σε μια νέα τροχιά διαδικτυακής διακυβέρνησης. Βασικός στόχος του υπουργείου Εσωτερικών είναι να επιτευχτεί μείωση του κόστους της Δημόσιας Διοίκησης κατά 25% και να παταχτεί η γραφειοκρατία. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τα οποία επισήμανε στο Υπουργικό Συμβούλιο κατά την παρουσίαση του σχεδίου νόμου και ο υπουργός Εσωτερικών Γιάννης Ραγκούσης, η γραφειοκρατία στοιχίζει στην Ελλάδα πάνω από 16 δισ. ευρώ ανά έτος. Ο υπουργός Εσωτερικών υποστηρίζει ότι είναι «εφικτός ο στόχος να εξοικονομηθούν περίπου 4 δισ. ευρώ κάθε χρόνο».

Το υπουργείο Εσωτερικών έχει καταρτίσει ειδικό επιχειρησιακό σχέδιο για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ενώ με την ψήφιση του νόμου θα παρουν-

σιαστεί και ο Οδικός Χάρτης Εφαρμογής του. Ήδη έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης, ενώ, όπως έχει επισημανθεί από την πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εσωτερικών, μετά τη δημοσίευση του νόμου σε ΦΕΚ, η Δημόσια Διοίκηση θα εισέλθει στη μετά ΚΕΠ εποχή. Το νέο νομοθετικό πλαίσιο θα δώσει οριστικό τέλος στη σημερινή γραφειοκρατική σχιζοφρένεια του Δημοσίου, όπου χάνονται εκατομμύρια ανθρωποώρες στη διαδικασία της αυτοπρόσωπης παρουσίας πολιτών και υπαλλήλων προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι συναλλαγές με επικυρωμένα έγγραφα και δεκάδες άχρηστα πιστοποιητικά και βεβαιώσεις.

Το σχέδιο μετάβασης στη μετά ΚΕΠ εποχή

Οι βασικές διατάξεις του επίμαχου νομοσχεδίου που θα επιτρέψει τη μετάβαση στη μετά ΚΕΠ εποχή προβλέπουν μεταξύ άλλων τα εξής:

Καθιέρωση της ηλεκτρονικής υπογραφής. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η σύνδεση του περιεχομένου με συγκεκριμένο συντάκτη. Αποτελεί, δηλαδή, ένα σύνολο χαρακτήρων που συνδέει με ασφάλεια το περιεχόμενο του εγγράφου με το συγκεκριμένο πρόσωπο που το υπογράφει. Πρόκειται για την απόδοση της λειτουργίας της ιδιόχειρης υπογραφής στην περίπτωση σύνταξης, διακίνησης κ.λπ. ηλεκτρονικών εγγράφων, με την επισημάνση ότι πρόκειται για έναν ιδιαίτερα ασφαλή τρόπο υπογραφής. Οι ειδικοί υποστηρίζουν ότι η χρήση ηλεκτρονικής υπογραφής είναι ικανή να καθορίσει την αποκλειστική ταυτότητα του προσώπου που υπογράφει το έγγραφο.

Καθιέρωση της υποχρέωσης ηλεκτρονικής επικοινωνίας για τους φορείς του δημοσίου τομέα και του δικαιώματος ηλεκτρονικής επικοινωνίας και συναλλαγής με το Δημόσιο για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα.

Τίθενται κανόνες δικαίου σχετικά με την ηλεκτρονική σύνταξη, τήρηση, την ηλεκτρονική διακίνηση, διαβίβαση, κοινοποίηση και ανακοίνωση εγγράφων τόσο μεταξύ φορέων του δημοσίου τομέα όσο και μεταξύ αυτών και των φυσικών προσώπων και των ΝΠΙΔ.

Εισάγονται ρυθμίσεις με τις οποίες κατοχυρώνονται οι προϋποθέσεις για τη νομική και αποδεικτική ισχύ των ηλεκτρονικών εγγράφων που εκδίδουν και διακινούν οι φορείς του δημοσίου τομέα. Με τις ρυθμίσεις αυτές επιτυγχάνεται η ενίσχυση της αποδοτικότητας των δημοσίων υπηρεσιών, γεγονός που συνεπάγεται ταχύτερη εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων με την εφαρμογή θεσμικού πλαισίου που διασφαλίζει την απαίτηση για ασφάλεια δικαίου.

Ο πολίτης απαλλάσσεται από τη διαδικασία επικύρωσης των ηλεκτρονικών αντιγράφων (ηλεκτρονικών/εγχάρτων εγγράφων) εάν τα έγγραφα τηρούνται ήδη από φορέα του δημοσίου τομέα και μπορεί να επιβεβαιωθεί η ισχύς και η ακρίβειά τους. Με τον τρόπο αυτό μειώνονται οι γραφειοκρατικές διαδικασίες για πολίτες και επιχειρήσεις. Καθιερώνεται η δυνατότητα ηλεκτρονικών συναλλαγών, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών οικονομικών συναλλαγών με φορείς του δημοσίου τομέα και ανεξαρτήτως της ιδιότητας του πολίτη ή της επιχείρησης ως δικαιούχου ή οφειλέτη.

Θεσπίζεται η δυνατότητα φυσικών και ΝΠΙΔ να υποβάλλουν με ηλεκτρονικό τρόπο αιτήσεις, δηλώσεις, βεβαιώσεις, δικαιολογητικά, καθώς και προσφορές για συμμετοχή σε δημόσιους διαγωνισμούς. Με τις ρυθμίσεις αυτές επιτυγχάνεται απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών και μείωση διοικητικών βαρών για πολίτες και επιχειρήσεις.

Εισάγεται ως κανόνας η αυτεπάγγελτη ή κατ' αίτηση αναζήτηση εγγράφων που τηρούνται σε οποιοδήποτε φορέα του δημοσίου τομέα, προκειμένου να μειωθούν οι επιβαρύνσεις και η ταλαιπωρία πολιτών και επιχειρήσεων.

Ενισχύονται οι ρυθμίσεις σχετικά με το ηλεκτρονικό πρωτόκολλο και αποκτούν υποχρεωτικότητα εφαρμογής προς την αυτοματοποιημένη έκδοση μοναδικού αριθμού πρωτοκόλλου.

Προβλέπεται η δυνατότητα των πολιτών ή των ΝΠΙΔ να ενημερώνονται ηλεκτρονικά τόσο για την πρωτοκόλληση όσο και για την πορεία της υποθέσης που τους αφορά.

Θεσμοθετείται η ρητή υποχρέωση των φορέων του Δημοσίου να φροντίζουν για την ασφάλεια και την αυθεντικότητα των δεδομένων και των ηλεκτρονικών εγγράφων και αρχείων που παράγουν, καταχωρίζουν, τηρούν ή με οποιοδήποτε τρόπο διαχειρίζονται.

Παύει να απαιτείται η αυτοπρόσωπη παρουσία του πολίτη με τη ρητή υπαγωγή και των ηλεκτρονικών εγγράφων στο πεδίο εφαρμογής του δικαιώματος πρόσβασης στα έγγραφα και η παροχή της δυνατότητας άσκησής του με ηλεκτρονικό τρόπο.

Οι φορείς του Δημοσίου υποχρεώνονται να διαθέτουν την πληροφόρηση σε επεξεργάσιμη, με αυτοματοποιημένα μέσα, μορφή και ενισχύεται το δικαίωμα της περαιτέρω χρήσης των πληροφοριών με άδειες ελεύθερης χρήσης.

Λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για απόλυτο σεβασμό στην προστασία προσωπικών δεδομένων των πολιτών με την εισαγωγή ρυθμίσεων που ενισχύουν το επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικότητας, όχι μόνο κατά το στάδιο των σχεδιασμών πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσιών, αλλά και κατά το στάδιο της εφαρμογής του νόμου από όργανα των φορέων, με την πρόβλεψη εσωτερικού υπεύθυνου προστασίας προσωπικών δεδομένων στις ΟΔΕ των φορέων.

Δίδεται η δυνατότητα στους πολίτες για διαρκή συμμετοχή στη βελτίωση λειτουργιών και υπηρεσιών που παρέχονται από φορείς του δημοσίου τομέα, με τη διατύπωση παρατηρήσεων και προτάσεων, τις οποίες οι φορείς αξιολογούν και αξιοποιούν, αποτυπώνοντας θεσμικά τη σαφή πρόθεση για συνεχή βελτίωση και επικαιροποίηση του τρόπου λειτουργίας των φορέων του δημοσίου τομέα, με στόχο την απόκριση των παρεχόμενων υπηρεσιών στις ανάγκες των πολιτών.

Τέλος, προβλέπεται η κοινή χρήση και αξιοποίηση υποδομών και δεδομένων από φορείς του δημοσίου τομέα, με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας των επιμέρους φορέων και την παροχή αποτελεσματικότερων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Το δίκτυο «ΔΑΦΝΗ» σε ευρωπαϊκή τροχιά

Ο ρόλος των νησιωτικών αρχών στον ενεργειακό σχεδιασμό βρέθηκε στο επίκεντρο των συζητήσεων ευρωπαϊκής ημερίδας, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 12 και 13 Μαρτίου 2011 στην Ερμούπολη της Σύρου. Στην ημερίδα ανακοινώθηκε, μεταξύ άλλων, το νέο πρόγραμμα INTELLIGENT ENERGY, καθώς και το πρόγραμμα οικονομικής στήριξης ενεργειακών επενδύσεων (MLEI) με σημαντικά ποσά, τα οποία μπορεί να φτάσουν τις 400.000 ευρώ ανά έργο για μελέτες ωρίμανσης. Στην ημερίδα έγινε γνωστή και η έναρξη του προγράμματος «Εξυπνα Δίκτυα».

Το πρόγραμμα θα εφαρμοστεί σε πέντε νησιά του Αιγαίου: Λέσβο, Λήμνο, Μήλο, Σαντορίνη και Κύθνο. Η πρώτη φάση χρηματοδότησης για μελέτες ωρίμανσης φθάνει τα 800.000 ευρώ. Τα χρήματα προέρχονται από το πρόγραμμα ELENA της Ε.Ε. Το έργο έχει συνολικό προϋπολογισμό 50 εκατ. ευρώ και θα υλοποιηθεί από τη ΔΕΗ. Εν τω μεταξύ, όπως ανακοίνωσε ο πρόεδρος της διημερίδας Ηλίας Ευθυμίουπουλος, τουλάχιστον τρία νησιά έχουν επιλεγεί για την υλοποίηση ολο-

κληρωμένων αειφορικών προγραμμάτων μέσω ΕΣΠΑ. Τα δύο πρώτα είναι η Ανδρος και οι Λειψοί, με συνολικό προϋπολογισμό 20 εκατ. ευρώ, ενώ το τρίτο νησί είναι η Σαμοθράκη.

Ο υφυπουργός Οικονομίας Π. Ρήγας κατά τη διάρκεια της ομιλίας του έκανε γνωστό ότι το πρόγραμμα Ενιαίος Ευρωπαϊκός Χώρος (EOX) ενισχύεται με σημαντικές χρηματοδοτήσεις για την ενέργεια και το περιβάλλον. Οι χρηματοδοτήσεις αυτές υπολογίζονται στα 25 εκατ. ευρώ. Στο περιθώριο της διημερίδας πραγματοποιήθηκε και η δεύτερη συνάντηση των συντελεστών της «ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ 2010-11». Νέος πρόεδρος του Δικτύου Αειφορικών Νήσων του Αιγαίου «ΔΑΦΝΗ» εξελέγη ο Γιάννης Γλυνός, δήμαρχος Ανδρου. Ο νέος δήμαρχος Λέσβου, Δημήτρης Βουνάτσος, ανακοίνωσε την πλήρη συμμετοχή του νέου δήμου στο δίκτυο «ΔΑΦΝΗ» και το «Σύμφωνο των Νήσων». Στη διημερίδα συμμετείχαν εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των ευρωπαϊκών οργανισμών, εκπρόσωποι της Μάλτας, της Σαρδηνίας και περίπου είκοσι πέντε δήμαρχοι και στελέχη των περιφερειών του Αιγαίου.

Βραβεύτηκε η Σύρος για τον τρόπο διαχείρισης των απορριμμάτων της.

Κατά τη διάρκεια της διημερίδας η Σύρος απέσπασε το βραβείο για το πρόγραμμα ανακύκλωσης και διαχείρισης απορριμμάτων. Το πρόγραμμα χαρακτηρίστηκε ως ένα από τα πλέον επιτυχημένα σε όλη την ελληνική επικράτεια. Το βραβείο παρέλαβε ο Νίκος Αλμπανόπουλος, αντιδήμαρχος Ερμούπολης Σύρου και υπεύθυνος του προγράμματος.

Συμμετοχικές διαδικασίες σε επενδύσεις ΑΠΕ

Το δίκτυο «ΔΑΦΝΗ» με το Ενεργειακό Γραφείο Αιγαίου έχουν ήδη ξεκινήσει τη διερεύνηση των δυνατοτήτων συμμετοχής της Αυτοδιοίκησης και μικροεπενδυτών σε δύο τουλάχιστον νησιά, την Ανδρο και τη Σαμοθράκη, ενώ ενδιαφέρον υπάρχει και από άλλα νησιά. Όπως ανακοίνωσε στη διημερίδα ο δήμαρχος Ανδρου και νέος πρόεδρος του «ΔΑΦΝΗ» στην Ελλάδα οι συμπράξεις (ΔΣΙΤ) είναι ακόμη ζητούμενο. Η ανάπτυξη των μεγάλων

ενεργειακών έργων στο Αιγαίο δεν είναι μόνο ευκαιρία για το περιβάλλον και την επιχειρηματικότητα, αλλά και για συνεργασίες νέου τύπου. Στη Δανία, την ευρωπαϊκή χώρα με τη μεγαλύτερη εμπειρία σε υπεράκτια αιολικά πάρκα, η συνεργασία του ιδιωτικού τομέα με το κράτος βασίζεται στη συμπληρωματικότητα και όχι στον αμοιβαίο αποκλεισμό. Ενα άλλο παράδειγμα καλής πρακτικής αποτελεί ο Δήμος της Κοπεγχάγης, ο οποίος το 1999 συμμετείχε στο επενδυτικό σχήμα για την κατασκευή ενός υπεράκτιου αιολικού πάρκου σε απόσταση 2 χιλιομέτρων από την ακτογραμμή. Από τις είκοσι ανεμογεννήτριες που τοποθετήθηκαν, οι μισές πληρώθηκαν από συνεταιρισμούς, στους οποίους μοιράστηκαν 40.500 μετοχές, καθεμία από τις οποίες αντιστοιχούσε σε ετήσια παραγωγή ενέργειας 1.000kWh ή σε ετήσιο εισόδημα 567 ευρώ. Η ετήσια παραγωγή ενέργειας του υπεράκτιου αυτού αιολικού πάρκου είναι 34GWh. Σήμερα πάνω από 100.000 οικογένειες στη Δανία συμμετέχουν σε συλλογικά σχήματα εκμετάλλευσης της αιολικής ενέργειας. Με βάση αυτά τα δεδομένα, ο δήμαρχος Ανδρου Γιάννης Γλυνός έκανε γνωστή την απόφασή του να δρομολογήσει τη συμμετοχή του δήμου του και των δημοτών, μέσω συνεταιρισμού, στο πρόγραμμα Ανάπτυξης Αιολικών Πάρκων. Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο υπολογίζεται να είναι της τάξης των 5 εκατ. ευρώ.

Ευφυή ενεργειακά δίκτυα σε πέντε νησιά του Αιγαίου

Σήμερα στο Αιγαίο υπάρχουν περισσότερα από πενήντα μη συνδεδεμένα νησιά, το ετήσιο φορτίο αιχμής των οποίων κυμαίνεται από 100 kW έως και αρκετές εκατοντάδες MW. Τα μη διασυνδεδεμένα νησιά ηλεκτροδοτούνται από γεννήτριες ντίζελ, που λειτουργούν αυτόνομα ως σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, με ιδιαίτερα υψηλό κόστος παραγωγής. Με τα έξυπνα δίκτυα που θα αναπτυχθούν σε πέντε νησιά του Αιγαίου θα καταστεί δυνατή η εξοικονόμηση σημαντικών ποσοστών ενέργειας. Στο ίδιο πλαίσιο μπορούν να υιοθετηθούν νέες εφαρμογές ακόμα και στον τρόπο μετακίνησης των κατοίκων. Για

παράδειγμα, η γενικευμένη χρήση ηλεκτρικών αυτοκινήτων νέας γενιάς θα μπορούσε να εξοικονομήσει σημαντικά οφέλη με πολύ χαμηλότερα ποσοστά ρύπων και καυσαερίων.

ΣΥΜΦΩΝΟ ΝΗΣΙΩΝ

Πρωταγωνιστικός ο ρόλος των δήμων του Αιγαίου

Κατά τη διάρκεια της διημερίδας περίπου δεκαπέντε δήμοι του Αιγαίου αποφάσισαν να προσχωρήσουν στο «Σύμφωνο των Νησιών», το οποίο χαρακτηρίζεται ως μια πανευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής με δράσεις και έργα για την πράσινη ενεργειακή οικονομία. Τη σχετική πρωτοβουλία προσυπέγραψαν, επίσης, οι περιφέρειες του Βορείου και του Νοτίου Αιγαίου, καθώς και η Κρήτη.

Η επίσημη προσχώρηση πραγματοποιήθηκε στις 12 Απριλίου στις Βρυξέλλες. Το αξιοσημείωτο είναι ότι σε σύνολο σαράντα ευρωπαϊκών νησιωτικών δήμων που υπέγραψαν τη συνθήκη οι δεκαεπτά (ποσοστό 43%) προερχόταν από το Αιγαίο. Οι νησιωτικοί δήμοι που υπέγραψαν το Σύμφωνο είναι η Λέσβος, η Λήμνος, η Σαμοθράκη, η Σκύρος, η Νάξος και οι Μικρές Κυκλάδες, η Σύρος, η Ιος, η Κύθνος, η Σαντορίνη, η Μήλος, η Μύκονος, η Άνδρος, η Αίγινα, οι Λειψοί και η Σίφνος. Επίσης, υπέγραψαν οι περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου.

Μέσω του «Συμφώνου των Νησιών» ανέλαβαν την πολιτική δέσμευση να μειώσουν τις εκπομπές θερμοκηπίου έως 20% μέχρι το 2020. Συντονιστής της ελληνικής αντιπροσωπείας ήταν ο Ηλίας Ευθυμίουπουλος, πρώην υφυπουργός και νυν διευθυντής του Ενεργειακού Γραφείου Αιγαίου. Την κυβέρνηση εκπροσώπησε ο Δημήτρης Χαλκιώτης, γενικός γραμματέας του υπουργείου Θαλάσσιων Υποθέσεων Νήσων και Αλιείας. Το «Σύμφωνο των Νησιών» αναλαμβάνει μια σειρά από υποχρεώσεις, όπως να υποβάλει βιώσιμα ενεργειακά σχέδια δράσης για τα νησιά, να αναπτύξει μια σειρά από ώριμα έργα σε επίπεδο που να μπορούν να χρηματοδοτηθούν, να κινητοποιήσει επενδύσεις σε έργα βιώσιμης ενέργειας και να αναδείξει

νέα χρηματοδοτικά εργαλεία, όπου η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών θα είναι ενισχυμένη. Κατά την έναρξη της τελετής υπογραφής του Συμφώνου, η Επίτροπος Μαρία Δαμανάκη έδωσε έμφαση στη σύνδεση μεταξύ της θαλάσσιας πολιτικής της Ε.Ε. και της βιώσιμης ανάπτυξης, συγκεκριμένα επισήμανε: «Η πρωτοβουλία αυτή κάνει τα νησιά πρωτεργάτες στην προώθηση ενός ανεξάρτητου και περιβαλλοντικά υγιούς ενεργειακού εφοδιασμού. Είναι μια εθελοντική δέσμευση που ξεκινά από τη βάση, που διασχίζει τα γεωγραφικά και εθνικά σύνορα, συνδέει τις πολιτικές αρχές, τα εδάφη και τελικά τους ανθρώπους σε μια κοινή προσπάθεια προς τη βιωσιμότητα».

Η Marie Donnelly, διευθύντρια για τις νέες και Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, την ενεργειακή αποδοτικότητα και την καινοτομία, δήλωσε πως αποτελεί προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων. Βασικός στόχος η μείωση των αναγκών τους σε κατανάλωση ενέργειας. Αξίζει να επισημανθεί ότι το 40% της ενέργειας που καταναλώνεται στην Ε.Ε. χρησιμοποιείται για να καλύψει τις ανάγκες των κτιρίων. Η εκπρόσωπος της Επιτροπής ανακοίνωσε, επίσης, δύο νέα χρηματοδοτικά εργαλεία για επενδύσεις στη βιώσιμη ενέργεια, προσανατολισμένες στο τοπικό επίπεδο και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Πρόκειται για το πρόγραμμα European Energy Efficiency Facility με 200 εκατ. ευρώ περίπου για έργα εξοικονόμησης ενέργειας στα κτίρια, αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας (π.χ. Έξυπνα Δίκτυα), αξιοποίησης της βιομάζας, ανάπτυξη αποκεντρωμένων μονάδων από ΑΠΕ κ.λπ. Το άλλο πρόγραμμα KFW-Elena Facility προβλέπει τη χρηματοδότηση μελετών (τεχνική βοήθεια) και την ευνοϊκή δανειοδότηση των έργων με πολύ ευνοϊκό επιτόκιο μέσω συνεργαζόμενων τραπεζών.

Από την πλευρά της η πρόεδρος της Επιτροπής των Περιφερειών, Mercedes Bresso, κάλεσε τις πολιτικές αρχές των σαράντα νησιών να εστιάσουν την προσοχή τους στην εδαφική συνοχή.

Μικρές Κυκλάδες

«Σταχόνες» στεριάς στην καρδιά του Αιγαίου

Μικροσκοπικές «σταχόνες» στεριάς στην καρδιά του Αιγαίου, χωμένες στη ζεστή αγκαλιά της Νάξου, της Αμοργού και της Ίου. Οι Μικρές Κυκλάδες. Πολιτισμός, ιστορία, παράδοση, μνήμες, αυθεντικότητα, φυσική ομορφιά, χρώματα κι αρώματα, συνομολογούν και συνθέτουν το διάβα τους στο χρόνο.

Ενα σύμπλεγμα από 32 μικρά νησιά, από τα οποία κατοικούνται μόνο τα 4 και πολυάριθμες βραχονησίδες. Δονούσα, Σχοινούσα, Κουφονήσι, Ηρακλειά, κάθε ένα με τη δική του ξεχωριστή φυσική ομορφιά και φιλόξενους κατοίκους που μεταφέρουν με τις διηγήσεις τους στον ξένο ιστορίες

των νησιών τους και συμβουλές για να ανακαλύψει τις κρυμμένες ομορφιές τους.

Η απλότητα και η ηρεμία κυριαρχούν. Ο θόρυβος του έξω κόσμου και οι αγχώδεις ρυθμοί της καθημερινότητας εδώ σταματούν και δίνουν τη θέση τους στην ξεκούραση, στην αγάπη για τη φύση, στους περιπάτους σε γραφικά μονοπάτια που περνούν από βουνοκορφές και καταλήγουν σε μικρές παρθένες παραλίες, με θέα το Αιγαίο που δύσκολα ξεχνιέται.

Η ΕΤΑ καταθέτει στους αναγνώστες της μια ονειρεμένη πρόταση για καλοκαιρινή απόδραση –έστω και νοερή– μακριά από την πίεση των spread και των επαναλαμβανόμενων πακέτων μέτρων...

Μαρίνα

Δώσε μου δυόσμο να μυρίσω
βλούζα και βασιλικό
Μαζί μ' αυτά να σε φυλήσω
και τι να πρωτοθυμηθώ

Τη βρύση με τα περιστέρια
των Αρχαγγέλων το σπαθί
Το περιβόλι με τ' αστέρια
και το πηγάδι το βαθύ

Τις νύκτες που σε σεργιανούσα
στην άλιλην άκρη τ' ουρανού
Και ν' ανεβαίνεις σε θωρούσα
σαν αδελφή του Αιχμερινού

Μαρίνα πράσινό μου αστέρι
Μαρίνα φως του Αιχμερινού
Μαρίνα μου άγριο περιστέρι
και κρίνο του καλοκαιριού.

Το τριζόνι

Κοιμήθηκα κοιμήθηκα
σου χασεμιού την ευωδιά
στην ερημιά του φεγγαριού
στο κυματάκι του γαλιού

Οι άνθρωποι μ' αρνήθηκαν
κανείς δε με σιμώνει
μόνο μου κάνει συντροφιά
της νύκτας το τριζόνι

Έννοια σου ήλξει, έννοια σου
κι εγώ είμαι εδώ σμά σου
για συντροφιά στην έγνωια σου
και για παρηγοριά σου.

Τρι και τρι και τρι και τρι
τι γλυκιά που είν' η ζωή
τι γλυκιά και τι πικρή
τρι και τρι και τρι και τρι

Θ. Ελύτης
Μικρές Κυκλάδες, 1963

Δονούσα

Δονούσα γνωστή και ως Δενούσα, η Δόνουσα των αρχαίων, η Stenosa ή Spinosa των ξένων ναυτικών του 10' αιώνα.

Το όνομα του νησιού διατηρείται από τους αρχαίους χρόνους. Ο μύθος λέει ότι σ' αυτό το νησί έφερε ο Διόνυσος την Αριάδνη από τη Νάξο για να μην τη βρει ο Θησέας.

Βρίσκεται ανατολικά της Νάξου και είναι το βορειότερο και ανατολικότερο νησί των Μικρών Κυκλάδων, με έκταση 13,75 τετραγωνικά χλμ. και 160 κατοίκους.

Ιδανικός τόπος για όσους αναζητούν ξεκούραση και απλότητα. Ηρεμο, φυσικό ανάγλυφο, όμορφες αμμουδρές παραλίες και ακρογιαλίες με γαλαζοπράσινα νερά, γραφικά δρομάκια με βουκαμβίλιες, κάτασπρα σπίτια κυκλαδικής αρχιτεκτονικής. Αποτελείται από τέσσερις μικρούς οικισμούς: Το λιμάνι, η Δονούσα ή Σταυρός (πήρε το όνομά της από την εκκλησία της Ύψωσης του Τιμίου Σταυρού του Πολιούχου του νησιού που πρωτοχτίστηκε στα τέλη του 1800) βρίσκεται στα νοτιοδυτικά, κτισμένη σ' έναν απάνεμο κόλπο καλά προφυλαγμένο από τους βοριάδες του Αιγαίου, η Μεσαριά και η Μερσίνη στα νοτιοανατολικά και η Καλοταρίτσα στα Βόρεια. Οι οικισμοί ξεχωρίζουν για τη γραφικότητά τους και περπατώντας μπορεί κανείς να επισκεφθεί το σύνολο του νησιού όπου ευδιάζει το θρούμπι

και το δενδρολίβανο. Στις νότιες ακτές του νησιού υπάρχουν οι υπέροχες αμμουδιές Κένδρος, Βαθύ Λιμενάρι, Λιβάδι και Φύκιο, με γαλαζοπράσινες αποχρώσεις, ενώ στη Βόρεια Δονούσα υπάρχουν οι τρεις παραλίες της Καλοταρίτισσας, με μικρά βότσαλα και διάφανα κρυστάλλινα νερά. Τα μικρά λιμανάκια και το ιδιαίτερο άρωμα των κέδρων και των σκίνων συνθέτουν την ξεχωριστή ομορφιά του νησιού. Ο επισκέπτης θα δει τη Φωκοσπηλιά, ενάλια σπηλιά μεγάλης φυσικής ομορφιάς, που αποτελεί καταφύγιο για τις φώκιες, την επιβλητική Σπηλιά του Τοίχου, ανάμεσα στον Ξυλομπάτη και τον Ασπρο Κάβο θα απολαύσει το ηλιοβασιλέμα στην εκκλησία της Παναγίας, θα πιει δροσερό νερό από την πηγή που αναβλύζει στις ρίζες ενός αιωνόβιου πλατάνου κοντά στην εκκλησία της Αγίας Σοφίας στη Μερσίνη, θα δει τα ερείπια οικισμών της γεωμετρικής εποχής που αποτελούν τα αρχαιότερα δείγματα κατοίκησης στο νησί, ενώ στο βυθό του Κένδρου θα διακρίνει το ναυάγιο γερμανικού πλοίου του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Στη Μερσίνη υπάρχει ένα αξιοθέατο ειδικού ενδιαφέροντος, το μεικτό σύστημα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, που έως το 2002 ηλεκτροδοτούσε τον οικισμό. Στην Καλοταρίτσα βρίσκονται τα παλιά μεταλλεία του νησιού και θα θαυμάσει τον τρόπο που οι κέδροι και τα σκίνα φυτρώνουν ακόμη και στις πέτρες. Η πεντανόστι-

μη κουζίνα του νησιού περιλαμβάνει κατσικάκι γεμιστό με ρύζι, «παστουρμά» από χοιρινό, τηγανητές χορτόπιτες με σέσκουλα και μάραθο, «αξιαλομυζήθρα» και τα σπιτικά ζυμαρικά «κλωστά», «πιταρίδια» και «αρανιστά». Κι αν κάποιος έχει την τύχη να βρίσκεται στο νησί σε γιορτινή ημέρα θα δοκιμάσει υπέροχο παστέλι σε λεμονόφυλλα, ξεροτήγανα, λουκούμια από ψιλό σταρένιο αλεύρι και ζάχαρη. Ανατολικά της Δονούσας βρίσκονται οι βραχονησίδες Σκουλονήσι και Μοσχονάς. Δυτικά οι Μάκαρες. Αποτελούνται από τη Στρογγύλη, την Αγία Παρασκευή και το Μεγάλο Νησί. Βορειοανατολικά οι Μελάντιοι (Χτένια ή Βούβες) στα όρια Αιγαίου και Ικάρου.

Σχοινούσα

Το όνομά της, σύμφωνα με την παράδοση, το χρωστά στο θαμνώδες φυτό σχίνο που ευδοκιμεί σ' όλο το νησί. Σύμφωνα με άλλη εκδοχή, το νησί πήρε το όνομά του από τον Ενετό άρχοντα Σχινόζα. Παλαιότερες ονομασίες του νησιού ήταν Εχινούσα και Πανιδιά. Τα αρχαιολογικά ευρήματα στο νησί μαρτυρούν ότι το νησί κατοικήθηκε από τα αρχαία χρόνια και είχε μεγάλη συμμετοχή στη δημιουργία του πρωτοκυκλαδικού Ελληνικού Πολιτισμού με κέντρο τη γειτονική νήσο Κέρο.

Στο νησί σώζονται ακόμα ερείπια από κατεστραμμένους χριστιανικούς να-

ούς και πολλά κεραμικά ευρήματα, στοιχεία που δείχνουν ότι στη διάρκεια των βυζαντινών χρόνων το νησί ευδοκίμωσε εμπορικά.

Η Σχοινούσα δέχτηκε επιδρομές από πειρατές, όπως και οι περισσότερες Κυκλάδες, και οι κάτοικοί του αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τον τόπο τους. Οι όρμοι Μερσίνι, Σιφναίικο, Λιόλιου, Μαπαζαίου, Γερολιμνιώνα ήταν τα κρησφύγετά τους. Αρχισε να κατοικείται ξανά από πληθυσμό προερχόμενο από την Αμοργό από τα μέσα του 19ου αιώνα και μετά. Βρίσκεται στα νότια της Νάξου και βορειοανατολικά της Ηρακλείας, έχει έκταση 9,5 τετραγωνικά χλμ. και πληθυσμό 220 κατοίκους. Το λιμάνι της, το Μερσίνι, θεωρείται ως ένα από τα καλύτερα καταφύγια μικρών σκαφών σε ολόκληρο το Αιγαίο. Έχει δύο οικισμούς, τη Χώρα και τη Μεσσαριά. Η Χώρα, με χαρακτηριστική κυκλαδική αρχιτεκτονική, είναι κτισμένη σε ύψωμα και απέχει 1.200 μέτρα από το λιμάνι. Οι κάτοικοι έκτισαν το χωριό της Παναγιάς, όπως αλλιώς αποκαλούν τη χώρα από την εκκλησία της Παναγιάς της Ακαθής, προστάτιδας του νησιού, για να έχουν ορατότητα στη θάλασσα κι προστασία από τις πειρατικές επιδρομές. Η Σχοινούσα είναι ιδανική για τους λάτρεις του περιπάτου και της πεζοπορίας. Οσοι αγαπούν την κολύμ-

βηση έχουν να διαλέξουν ανάμεσα στις 18 παραλίες της με τα πεντακάθαρα νερά, οι περισσότερες με ψιλή άμμο και φυσική σκιά, ανάμεσά τους οι εξής: Τσιγκούρι, Λιβιάδι, Αλυγαριά, Γκαγκάβι, Κάμπος Αλμυρός, Αυλάκι του Παπά, Ψιλή Αμμος, Φουντάνα, Λιόλιου, Φυκιά, Γερολυμιώνας Σιφναίικο, Μερσίνι. Η τοπική κουζίνα του νησιού υπόσχεται αξέχαστες γεύσεις με ντόπια κρέατα και τυριά και φρέσκο γάλα. Ο επισκέπτης έχει ευκαιρία να δοκιμάσει τηγανητό χταπόδι, τυροπιτάκια με μυζήθρα, σαλιγκάρια μαγειρεμένα με τον παραδοσιακό σπιτικό τρόπο, δίπλες και κοπανιστή και παραδοσιακά μελιτίνια. Νοτιοανατολικά του νησιού βρίσκεται το Ασπρονήσι ενώ στο νότιο άκρο η Οφιδούσα και ο Αργίλος.

Ηρακλεία

Η Ηρακλεία ή Αρακλειά και κατά το Μεσαίωνα Ηρακλείτσα διατηρεί το όνομά της από τα αρχαία χρόνια. Είχε σημαντική ανάπτυξη από το 3200 έως το 1000 π.Χ., όταν ήκμασε ο Κυκλαδικός Πολιτισμός, όπως μαρτυρούν αξιόλογα αρχαιολογικά ευρήματα τα οποία βρίσκονται τώρα σε μουσεία.

Είναι το δυτικότερο νησί του συμπλέγματος των Μικρών Ανατολικών Κυκλάδων, με επιφάνεια 18,078 τετραγωνι-

κών χιλιομέτρων και 115 κατοίκους και βρίσκεται στα νότια της Νάξου.

Έχει 3 βραχονησίδες πάνω στις οποίες συναντώνται σημαντικά είδη φυτών και πουλιών. Ανάμεσα στα δένδρα που κυριαρχούν είναι φίδα, η αγριελιά, η συκιά και η χαρουπιά. Στους μικρούς οπωρώνες υπάρχουν ελιές, αμυγδαλιές και λίγα οπωροφόρα. Εντονη είναι και η χαμηλή βλάστηση στο νησί από θυμάρι, ρείκι, ασφάκα, ασπάλαθο, αφάνα (ασφόδελο), θρούμπη, αργανιά, φραγκοσυκιά και φασκομηλιά.

Στις ακτές βρίσκει κανείς το σταμναγκάθι και τον κρίνο της θάλασσας. Στους γκρεμούς φυτρώνει η κάπαρη και η αγριοβιολέτα. Σε βραχονησίδες και γκρεμούς η αγριοβιολέτα. Στη θάλασσα περιοχή γύρω από την Ηρακλεία εμφανίζονται απειλούμενα είδη ψαριών. Η ορνιθοπανίδα της Ηρακλείας είναι ο πιο συστηματικά μελετημένος τομέας του περιβάλλοντος.

Τόπος ηρεμίας και χαλάρωσης δίνει στον επισκέπτη πολλές εναλλακτικές προτάσεις για περιπάτους, εξερευνήσεις, κολύμπι στα πεντακάθαρα νερά της, και καταδύσεις. Οι φυσιολάτρες, λόγω της ποικιλίας των βιοτόπων της, θα τη βρουν εξαιρετικά ενδιαφέρονσα. Η Ηρακλεία έχει δύο οικισμούς: την Παναγιά ή Χώρα και τον Αγιο Γεώργιο όπου βρίσκεται το λιμάνι του

νησιού. Ο Άγιος Γεώργιος, στις βόρειες ακτές, είναι το λιμάνι του νησιού. Εκεί δεσπόζει ο ναός του Αγίου Γεωργίου που κτίστηκε το 1834. Ενας δρόμος 4 χλμ. συνδέει τον οικισμό του Αγίου Γεωργίου με το δεύτερο οικισμό, την Παναγιά, που είναι κτισμένος στο κέντρο του νησιού με άσπρα κυβόσχημα σπιτάκια και το ναό των Εισοδίων της Θεοτόκου του 1919. Ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να θαυμάσει τη θέα όλων των νησιών που βρίσκονται γύρω από την Ηρακλεία από την κορυφή Πάπας. Από το ίδιο σημείο μπορεί να παρατηρήσει σπάνια είδη πουλιών. Μπορεί να επισκεφθεί τον όρμο Μέριχα, που είναι περιτριγυρισμένος από γκρεμούς, το κάστρο στο Λιβάδι, όπου υπάρχουν ερείπια από ένα κάστρο της ελληνιστικής περιόδου, ερείπια από το Ναό του Δία και

τέχει το περίφημο ηρακλειανό θυμαρίσιο μέλι.

Κουφονήσια

Τα Κουφονήσια αποτελούνται από το Κάτω και το Πάνω Κουφονήσι, ενώ αναπόσπαστα συνδεδεμένα με το όνομα τους είναι και η Κέρος, κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος, ένα μικρό, ακατοίκητο νησί 15 τετραγωνικών χλμ., με σημαντικά ευρήματα του κυκλαδικού πολιτισμού.

Το Κάτω Κουφονήσι βρίσκεται ανάμεσα στο Πάνω Κουφονήσι, τη Σχοινούσα και την Κέρο. Σχεδόν ακατοίκητο, με λίγες θερινές κατοικίες και το εκκλησάκι της Παναγίας που βρίσκεται στο μόλο, έχει έκταση 4,3 τετραγωνικά χλμ.

Το Πάνω Κουφονήσι είναι το μικρότερο και πιο πυκνοκατοικημένο νησί

κούσα» από το σχήμα φακής που έχει το νησί και το Κάτω Κουφονήσι ονομαζόταν «Πίνο» από τις πολλές Πίνες που υπάρχουν στο νησί. Τα Κουφονήσια κατοικούνται αδιάλειπτα από την προϊστορική ακόμα εποχή. Ανασκαφές που έγιναν στην περιοχή «Επάνω Μύλοι» έφεραν στο φως σημαντικά ευρήματα, ταφικά και άλλα, των πρώιμων φάσεων του κυκλαδικού πολιτισμού. Ίσως το πιο σημαντικό από αυτά, ένα τηγανόσχημο αγγείο, με χαραγμένο επάνω του ένα εννιάκτινο αστέρι, που φυλάσσεται σήμερα στο Μουσείο της Νάξου. Μια δεύτερη ανασκαφή στο νότιο άκρο της ανατολικής ακτής αποκάλυψε ευρήματα Ελληνιστικών και Ρωμαϊκών Χρόνων. Οι βραδιές με πανσέληνο στο νησί και κυρίως η θέα της Κέρου στο σεληνόφως είναι σπάνια εμπειρία για τον επισκέπτη.

από το Ναό της Θεάς της Τύχης. Στο νησί βρίσκεται το σπήλαιο του Αγίου Ιωάννη, το μεγαλύτερο σπήλαιο των Κυκλάδων, με εντυπωσιακούς σταλακτίτες. Πολλές παραλίες, άλλες αμμόδεις, άλλες με βότσαλο, άλλες με χαμηλά βράχια, ανάμεσά τους ο Άγιος Γεώργιος, το Λιβάδι, η Βορινή Σπηλιά και η Αλιμιά, το Τουρκοπήγαδο, το Αμμούδι του Μέριχα και ο Καρβουνόλακος. Όσοι αγαπούν τις καταδύσεις θα πρέπει να γνωρίζουν ότι η Ηρακλεία έχει θαυμάσιους βυθούς με πλούσια υποθαλάσσια ζωή. Η τοπική κουζίνα έχει ως βάση της το ντόπιο κρέας, το φρέσκο ψάρι, τα τυριά από κατσικίσιο γάλα, με πιο δημοφιλή την ξυνομυζήθρα και το ανθότυρο και το σκληρό τυρί, τη φάβα, ενώ κεντρική θέση κα-

των Κυκλάδων. Με έκταση 3,5 τετραγωνικών χλμ. έχει 366 κατοίκους. Οι εκδοχές για την ονομασία του νησιού είναι δύο: Σύμφωνα με την πρώτη πήρε το όνομά του κατά την αρχαιότητα από τον κόλπο που λέγεται «Κουφός Λιμνή», δηλαδή απάνεμο λιμάνι, ο οποίος βρίσκεται ανάμεσα στα δύο νησιά και το Γλαρονήσι. Η δεύτερη εκδοχή έχει δοθεί από το νησιογράφο Μάνεση, ο οποίος υποστηρίζει ότι η ονομασία Κουφονήσια οφείλεται στις πολλές σπηλιές και τα ιζήματα γύρω γύρω στο νησί, χωρίς συμπαγή βράχο (κουφό το χώμα- Κουφονήσια). Στον αντίποδα των δύο αυτών θεωριών υπάρχει η μαρτυρία του Αντώνη Μηλιαράκη, που το 1920 έγραψε ότι το Πάνω Κουφονήσι ονομαζόταν «Φα-

Το περίγραμμα του έρημου νησιού μέσα στη νύχτα θυμίζει, σύμφωνα με τους ντόπιους, ξαπλωμένο γυναικείο κυκλαδικό ειδώλιο. Το κεντρικό και πίσω λιμάνι, το αλιευτικό καταφύγιο, το καρνάγιο, οι μύλοι και οι εκκλησίες του Αγ. Γεωργίου, του Αγ. Νικόλα και του Προφήτη Ηλία κεντρίζουν το ενδιαφέρον του. Σ' όλο το μήκος της ακτής του νησιού, από τον «Παριανό» στα δυτικά έως το «Πορί» στα ανατολικά, οι παραλίες του νησιού είναι μαγευτικές. Μισοφέγγαρα χρυσής άμμου εναλλάσσονται με την άγρια στην όψη σπήλαιο. Η ντόπια κουζίνα, που φημίζεται και για το πατατάτο της, προσφέρει τις ίδιες νοστιμιές μ' αυτή των υπόλοιπων νησιών των Μικρών Κυκλάδων.

Τέλος οι πλαστικές σακούλες στη γειτονική Ιταλία

Από τις αρχές του χρόνου απαγορεύτηκε η χρήση πλαστικής σακούλας στη γειτονία Ιταλία. Οι Ιταλοί πολίτες καταβάλωναν περί τα 20 δισεκατομμύρια σακούλες το χρόνο, δηλαδή περισσότερες από 330 ανά άτομο ετησίως. Σύμφωνα με στοιχεία της περιβαλλοντικής οργάνωσης Legambiente πρό-

κειται για το ένα πέμπτο του συνόλου των πλαστικών σακούλων που καταναλώνονται συνολικά στην Ευρώπη, κατατάσσοντας έτσι την Ιταλία πρώτη στη λίστα. Σήμερα, οι δήμοι του Τορίνο, της Βενετίας και 198 ακόμη, από τους 8.000 δήμους της Ιταλίας, έχουν επιβάλει τις δικές τους απαγορεύσεις

για τις πλαστικές σακούλες, ακολουθώντας το παράδειγμα της Ιρλανδίας, δηλαδή επιβάλλουν στους καταναλωτές εισφορά 15 σεντς για κάθε πλαστική σακούλα που χρησιμοποιούν. Επίσης, οι καταστηματαρχές απαγορεύεται να προσφέρουν στους πελάτες τους σακούλες πολυαιθυλενίου.

Χωριό Ρομά στην Ουγγαρία πολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό

Πρόγραμμα καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και της ελλιπούς εκπαίδευσης των Ρομά, κατοίκων του χωριού Alszózentmatron –στα σύνορα της Ουγγαρίας με την Κροατία– εφαρμόζεται από την εκκλησία του χωριού.

Ο καθολικός ιερέας, József Lánko, ηγείται μιας σημαντικής προσπάθειας για τη βοήθεια των 1.200 κατοίκων που ανήκουν στη φυλή Boyash και αντιμετωπίζουν προβλήματα ανεργίας, φτώχειας, ελλιπούς εκπαίδευσης και κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Οι Ρομά συνήθιζαν να δουλεύουν στην κατασκευή δρόμων. Ωστόσο, μετά την πτώση του κομμουνιστικού καθεστώτος η ανεργία ανέβηκε στο 90%.

Στην Ουγγαρία ζουν περίπου 700.000 Ρομά, συνήθως απομονωμένοι σε δικούς τους οικισμούς. Παλιότερα, το Alszózentmatron είχε και Ούγγρους κατοίκους, οι οποίοι σταδιακά το εγκατέλειψαν. Οι Ρομά αγόρασαν τα σπίτια σε χαμηλές τιμές, αλλά δεν είχαν την οικονομική δυνα-

τότητα να αγοράσουν τη γη και πλέον ζουν απομονωμένοι χωρίς τη δυνατότητα να πουλήσουν τα σπίτια τους. Οι σχέσεις με τους Ούγγρους παρουσιάζουν πολλά προβλήματα. «Όταν χρειάζονται ανειδίκευτους εργάτες οι σχέσεις τους είναι μια χαρά» δηλώνει ο Lánko, «αλλά το χειμώνα, που οι Ρομά ψάχνουν ξύλα για να ζεσταθούν και δεν ρωτούν σε ποιον ανήκουν, προκύπτουν προβλήματα». Έχουν σημειωθεί επανειλημμένα περιστατικά βίας κατά των Ρομά, με αποκορύφωμα μία σειρά δολοφονιών την περίοδο 2008-2009. Παράλληλα, αυξάνεται η ρητορική μίσους εναντίον τους.

Προτεραιότητα αποτελεί για τον Lánko η παιδεία των Ρομά, καθώς αποτελεί το μόνο μέσο διαφυγής από το φαύλο κύκλο της ανεργίας και της εξάρτησης από επιδόματα. Δύο παιδικοί σταθμοί λειτουργούν στο χωριό, ο ένας της εκκλησίας, όπως και ένα κέντρο για μετά το σχολείο που βοηθά τα παιδιά στη μελέτη τους.

Γυναίκες «μαχήτριες» βοηθούν τους φτωχούς σε όλη του Μεξικού

Τρόφιμα και φάρμακα στους φτωχούς σε μία από τις πλέον θανατηφόρες πόλεις του κόσμου, στη Σιουδάδ Χουάρες του Μεξικού, μοιράζει μια ομάδα γυναικών πάνω σε ροζ μοτοσικλέτες. Οι «Las Guerreras» έχουν αναλάβει την επικίνδυνη αυτή αποστολή, τόσο για να διαμαρτυρηθούν όσο και για να μειώσουν τις στερήσεις που, όπως τονίζουν, τροφοδοτούν τη βία.

Στη Σιουδάδ Χουάρες, η οποία συνορεύει με το Ελ Πάσο του Τέξας, περισσότερα από 6.700 άτομα έχουν σκοτωθεί από το 2008 εξαιτίας συμπλοκών μεταξύ των συμμοριών ναρκωτικών, πολλά από τα οποία είναι γυναίκες. Ο δεκαμελής σύλλογος, λοιπόν, «Las Guerreras» γυρίζει με τις χειροποίητες chopper μηχανές του κάθε Κυριακή στις επικίνδυνες γειτονιές της πόλης και βοηθούν με δικά τους έξοδα όσους τις έχουν ανάγκη.

Μοιράζουν χρήματα, φάρμακα, τρόφιμα, ρουχισμό ακόμη και τούρτες γενεθλίων, με στόχο να βοηθήσουν ανύπαντρες μητέρες, ναρκωμανείς, ηλικιωμένους και ανέργους, πολλοί από τους οποίους δεν έχουν πρόσβαση στην κοινωνική πρόνοια και αισθάνονται εντελώς εγκαταλελειμμένοι.

Κάποιες φορές οι γυναίκες αυτές παρέχουν απλώς τη συντροφιά τους. Ανάμεσα στα μέλη των «Las Guerreras», οι οποία συστάθηκε πριν από δύο χρόνια, είναι εκπαιδευτικοί, εκτός υπηρεσίας αστυνομικοί και επιχειρηματίες που προσφέρουν το χρόνο τους εθελοντικά.

Σημειώνεται ότι παρόλο που η Σιουδάδ Χουάρες διαθέτει 340 εργοστάσια εξαγωγής προς τις Ηνωμένες Πολιτείες και διακινούνται εκεί δισεκατομμύρια δολάρια σε διασυνοριακές συναλλαγές κάθε χρόνο, παραμένει μία από τις πιο επικίνδυνες πόλεις της χώρας, αλλά και του κόσμου. Πρόκειται για μια απομακρυσμένη περιοχή της ερήμου με λίγα σχολεία ή ευκαιρίες, όπου οι νέοι, κακοπληρωμένοι ή άνεργοι, προσελκύονται για να ενταχθούν σε συμμορίες και να σκοτώσουν αντιπάλους έναντι 100 δολαρίων το χτύπημα.

Οι «Las Guerreras», πάντως, δηλώνουν ότι μέχρι τώρα δεν έχουν απειληθεί ή δεχθεί επίθεση στις εβδομαδιαίες περιπολίες τους. Περιμένουν, όπως όλοι οι κάτοικοι της πόλης, τις αλλαγές και την ανάπτυξη που τους έχει υποσχεθεί από πέρυσι ο πρόεδρος Φελίπε Καλδερόν.

Γερμανία: Η Μέρκελ έχασε τη Βάδη-Βυρτεμβέργη

Αναταράξεις και ανακατατάξεις σε πολιτικό και κομματικό επίπεδο προκαλεί το αποτέλεσμα των εκλογών στο κρατίδιο Βάδης-Βυρτεμβέργης. Όπως όλα δείχνουν στο κρατίδιο αναμένεται για πρώτη φορά στη γερμανική ιστορία να αναλάβει την πρωθυπουργία ο επικεφαλής των Πρασίνων Βίνφριντ Κρέτσμαν, σε συνεργασία με τους Σοσιαλδημοκράτες. Αν και πρώτοι σε ψήφους οι Χριστιανοδημοκράτες έχασαν μεγάλο ποσοστό από την εκλογική τους δύναμη.

Η πυρηνική καταστροφή που συντελείται στην Ιαπωνία φαίνεται πως αποτέλεσε το εισιτήριο για τη μετακίνηση των Πρασίνων στο πιο πλούσιο κρατίδιο της Γερμανίας, αυτό της Βάδης-Βυρτεμβέργης, από τα έδρανα της αντιπολίτευσης στην κυβερνητική εξουσία, μετά την εκλογική αναμέτρηση της Κυριακής, όπου σημείωσαν απρόσμενη άνοδο, και μάλιστα στο παραδοσιακό προπύργιο των Χριστιανοδημοκρατών. Πέρσι η κυβέρνηση της Γερμανίας κατάργησε νόμο για το κλείσιμο πυρηνικών σταθμών μέχρι το 2022, παρόλο που οι δημοσκοπήσεις έδειξαν ότι οι περισσότεροι ήταν αντίθετοι μ' αυτό. Το κυβερνών κόμμα πέρασε νόμο για την επέκταση ζωής 17 πυρηνικών σταθμών κατά 12 χρόνια κατά μέσο όρο.

Ωστόσο, μετά την πυρηνική καταστροφή στην Ιαπωνία, η Μέρκελ ανακοίνωσε μορατόριουμ τριών μηνών όσον

αφορά την παράταση της διάρκειας ζωής των αντιδραστήρων. Ακόμη, έκλεισε προσωρινά επτά πυρηνικά εργοστάσια που κατασκευάστηκαν πριν από το 1980.

Οι παλινωδίες της κυβέρνησης Μέρκελ στο θέμα των πυρηνικών εργοστασίων είχε αποτέλεσμα οι ψηφοφόροι να στραφούν κυρίως προς το κόμμα των Πρασίνων.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι Πράσινοι καταλαμβάνουν τη δεύτερη θέση με ποσοστό περίπου 24%, ανεβάζοντας τη δύναμή τους κατά 13%. Πρώτοι, αλλά με απώλειες 5%, έρχονται οι Χριστιανοδημοκράτες με 39%, ενώ απώλειες σημειώνουν και οι Σοσιαλδημοκράτες και έρχονται τρίτο κόμμα, με ποσοστό 23%. Πράσινοι και Σοσιαλδημοκράτες καταλαμβάνουν 77 έδρες, όταν η πλειοψηφία απαιτεί 75.

Παρά τη βαριά ήττα που υπέστη το συντηρητικό κόμμα της Μέρκελ, το CDU, ανακοίνωσε ότι παραμένει ενωμένο πίσω από την ηγέτιδά του, που δέχθηκε επικρίσεις για την αναθεώρηση της πολιτικής της όσον αφορά την πυρηνική ενέργεια.

Πάντως, δεν είναι λίγοι οι αναλυτές που υποστηρίζουν ότι το αποτέλεσμα θα επηρεάσει σημαντικά το πολιτικό γίγνεσθαι στη Γερμανία τα επόμενα χρόνια. Μάλιστα, τονίζουν ότι πλέον το κόμμα των Πρασίνων εγκαταλείπει την κατηγορία των μικρών κομμάτων και μπαίνει σ' αυτή των «λαϊκών».

Γαλλικές τοπικές εκλογές: Νίκη των Σοσιαλιστών, άνοδος των Ακροδεξιών

Κόλαφος η ετυμηγορία των γαλλικών τοπικών εκλογών του Μαρτίου για το Γάλλο πρόεδρο Νικολά Σαρκοζί, καθώς ανέδειξαν τους Σοσιαλιστές ως τους μεγάλους νικητές της αναμέτρησης, ενώ επεφύλαξαν και σημαντική άνοδο για την ξενοφοβική ακροδεξιά παράταξη του Εθνικού Μετώπου. Οι εκλογές αφορούσαν την εκλογή τοπικών συμβούλων περίπου στα μισά διαμερίσματα της επικράτειας.

Οι Σοσιαλιστές συγκέντρωσαν το 36% των ψήφων, το κυβερνών κόμμα περιορίζεται στο 18,6% και το Εθνικό Μέτωπο, με την κόρη του Ζαν Μαρί Λεπέν, Μαρίν, να κάνει πρεμιέρα ως νέα πρόεδρος της παράταξης, να αναρριχάται στο 11%. Οι εκλογές αποτελούσαν και το τελευταίο τεστ που παρέχει πραγματικό δείγμα γραφής των πολιτικών διαθέσεων των Γάλλων πριν από την επερχόμενη, το 2012, αναμέτρηση για την ανάδειξη προέδρου της χώρας.

Τα αποτελέσματα δείχνουν πως ο σημερινός πρόεδρος Νικολά Σαρκοζί θα αναμετρηθεί υπό ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες, όπως φαίνεται και από τις μέχρι σήμερα δημοσκοπήσεις, με τους εξ αριστερών αντιπάλους του, αλλά και με μια ακροδεξιά που συνεχώς κερδίζει έδαφος.

Εγκατάσταση της Ακροδεξιάς στην πολιτική σκηνή. Αναλυτές εκτιμούν ότι το σημερινό ποσοστό της Ακροδεξιάς θα μπορούσε να αγγίξει και το 25%, αν το Μέτωπο κατέβαζε υποψηφιότητες σε όλα τα διαμερίσματα της χώρας όπου διενεργήθηκαν σήμερα εκλογές.

Η παράταξη του Εθνικού Μετώπου, που διαπνέεται από έντονα εχθρική διάθεση απέναντι στους μετανάστες, σύμ-

φωνα με δημοσκόπηση, εμφανίζεται απενοχοποιημένη στη συνείδηση των Γάλλων.

Τουλάχιστον ένας στους δύο Γάλλους δηλώνουν ότι το Εθνικό Μέτωπο θα πρέπει να θεωρείται «ένα κόμμα όπως τα άλλα», σύμφωνα με δημοσκόπηση της BVA-Absoluce, που δημοσιοποιήθηκε από την εφημερίδα «Les Echos» και το ραδιοφωνικό σταθμό «France Info».

Είναι η πρώτη φορά που υπερσχύει το «ναι» στην ερώτηση αυτή. Το Σεπτέμβριο του 2010 σε ανάλογη δημοσκόπηση το «ναι» είχε συγκεντρώσει 42% και το «όχι» 57%.

Οι ψηφοφόροι, ωστόσο, καταδεικνύουν ως αδύνατο σημείο του τη μακροοικονομική του πολιτική, την οποία θεωρούν ελάχιστα αξιόπιστη, με μόνο

το 17% των ερωτηθέντων να υποστηρίζει την πρόταση του κόμματος για έξοδο από τη ζώνη του ευρώ και το 15% την έξοδο της Γαλλίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο μεταξύ, όπως προκύπτει από την ίδια δημοσκόπηση, το 25% των ερωτηθέντων εκτιμά ότι η πολιτική της γαλλικής κυβέρνησης είναι «καλή» (-1% από το Φεβρουάριο του 2011) και το 75% εκτιμά πως είναι «κακή», ποσοστό που αποτελεί νέο ρεκόρ πτώσης της δημοτικότητας του Γάλλου προέδρου.

Η Ευρώπη πρέπει να αξιοποιήσει τις δυνατότητες για ανάπτυξη του τουρισμού

Η Ευρώπη, ως ο πιο δημοφιλής τουριστικός προορισμός παγκοσμίως, δεν αξιοποιεί πλήρως τις δυνατότητές της στον τομέα του τουρισμού. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να καταβάλλουν μεγαλύτερες προσπάθειες για να βοηθήσουν την τουριστική βιομηχανία να προσαρμοστεί στη σημερινή δύσκολη οικονομική συγκυρία μέσω της διαφοροποίησης και της ανάπτυξης βιώσιμων επιχειρηματικών προτύπων. Αυτά είναι δύο από τα συμπεράσματα της Ε.τ.Π., κατά τη διάρκεια συζήτησης για ένα νέο πλαίσιο πολιτικής στον ευρωπαϊκό τουρισμό. Οπως σημείωσε ο Ramón Luis Valcárcel Siso (EPP/ES), πρώτος αντιπρόεδρος της Επιτροπής των Περιφερειών και βασικός εισηγητής κατά τη διάρκεια της συζήτησης του θέματος στην ολομέλεια της Ε.τ.Π., ο συντονισμός των προσπαθειών και των πρωτοβουλιών στον τομέα του τουρισμού για τη δημιουργία μιας ανταγωνιστικής, σύγχρονης, βιώσιμης και υπεύθυνης τουριστικής βιομηχανίας είναι απαραίτητος, προκειμένου η Ευρώπη, ως

ο πιο δημοφιλής τουριστικός προορισμός παγκοσμίως, να φανεί αντάξια των δυνατοτήτων της. Ο κ. Valcárcel τόνισε, επίσης, ότι ο τουρισμός στην Ευρώπη θα πρέπει να είναι βιώσιμος όχι μόνον από περιβαλλοντική άποψη, αλλά και από κοινωνική και οικονομική και υπογράμμισε το ρόλο που μπορούν και πρέπει να διαδραματίσουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στη βιώσιμη διαχείριση των τουριστικών προορισμών. Ωστόσο, χρειάζεται να γίνουν ακόμη πολλά, δεδομένου ότι οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού είναι κυρίως μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) και πολλοί τουριστικοί προορισμοί ανά την Ευρώπη παραμένουν προσηλωμένοι στον εποχικό τουρισμό και όχι στην παροχή υπηρεσιών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Η γνωμοδότηση προτείνει τέσσερις κύριους άξονες δράσης:

- ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας στον τουριστικό τομέα, μέσω της διαφοροποίησης, για παράδειγμα,

του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος ή της ενίσχυσης του «κοινωνικού» τουρισμού,

- ανάπτυξη βιώσιμου τουρισμού, με τη δημιουργία, για παράδειγμα, ενός σήματος ποιότητας, το οποίο θα βασίζεται σε αυστηρά κριτήρια που θα καταρτισθούν εν μέρει από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές,
- εδραίωση της εικόνας της Ευρώπης, με τη δημιουργία και την προώθηση ενιαίου «ευρωπαϊκού σήματος» στον υπόλοιπο κόσμο,
- μεγιστοποίηση της χρήσης άλλων χρηματοδοτικών μέσων και πολιτικών της Ε.Ε., όπως τα ταμεία αγροτικής ανάπτυξης ή τα κοινωνικά ταμεία, για τη στήριξη νέων τουριστικών πρωτοβουλιών, τη βελτίωση της υπάρχουσας προσφοράς, τη βελτίωση της κατάρτισης του προσωπικού.

Σύμφωνα με τον κ. Valcárcel, η Ευρώπη έχει πολλά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στον τομέα του τουρισμού: δεν πρόκειται μόνο για τον πλούτο του φυσικού της τοπίου, αλλά και για τις τεράστιες ευκαιρίες τουριστικής ανάπτυξης, μεταξύ άλλων, την πολιτιστική, τη γαστρονομική, τη θρησκευτική και την αθλητική της κληρονομιά.

«Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας η Ευρώπη απέκτησε νέο ρόλο στον τομέα του τουρισμού, γεγονός που θα οδηγήσει στην παροχή ευρύτερης στήριξης σε όλους όσοι δραστηριοποιούνται στο χώρο της τουριστικής βιομηχανίας, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Οι περιφέρειες, οι οποίες δεν έχουν αξιοποιήσει επαρκώς το τουριστικό δυναμικό τους, θα χρειαστούν βοήθεια για να αναπτυχθούν περαιτέρω, ενώ οι περιφέρειες με ανεπτυγμένη τουριστική βιομηχανία θα χρειαστούν βοήθεια για να διαφοροποιήσουν και να αναδιαρθρώσουν το τουριστικό προϊόν τους, προκειμένου να παραμείνουν ανταγωνιστικές».

Νέα μέλη στην ελληνική αντιπροσωπεία της Ε.Τ.Π.

Νέα μέλη διορίστηκαν στην ελληνική αντιπροσωπεία της Επιτροπής Περιφερειών της Ε.Ε. μετά τις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές στη χώρα μας.

Συγκεκριμένα, νέα τακτικά μέλη διορίστηκαν οι:

Σταύρος Αρναουτάκης, περιφερειάρχης Κρήτης

Γεώργιος Καμίνης, δήμαρχος Αθήνας

Απόστολος Κατσιφάρας, περιφερειάρχης Δυτικής Ελλάδας

Ιωάννης Μπουτάρης, δήμαρχος Θεσσαλονίκης,

Νικόλαος Παπανδρέου, περιφερειακός σύμβουλος Στερεάς Ελλάδας

Επίσης, νέα αναπληρωματικά μέλη διορίστηκαν οι:

Πάυλος Αλτίνης περιφερειακός σύμβουλος Δυτικής Μακεδονίας

Αθανάσιος Γιακαλής περιφερειάρχης Βορείου Αιγαίου

Αριστείδης Γιαννακίδης περιφερειάρχης Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης

Πολύδωρος Λαμπρινούδης δήμαρχος Χίου,

Χρήστος Λάππας δήμαρχος Τρικκαίων,

Δημήτριος Μπίρμπας δημοτικός σύμβουλος Αιγάλεω

Τέλος, διορίστηκαν τακτικά και αναπληρωματικά μέλη με αντιμετάθεση-αλλαγή εντολής οι:

Γεώργιος Κοτρωνιάς δήμαρχος Λαμίας, που αναβαθμίζεται από αναπληρωματικό σε τακτικό μέλος,

Γρηγόριος Ζαφειρόπουλος που παραμένει τακτικό μέλος, με την ιδιότητα του περιφερειακού συμβούλου Αττικής

Δημήτριος Καλογερόπουλος που παραμένει τακτικό μέλος, αλλά με την ιδιότητα του δημοτικού συμβούλου Αιγάλεω

Ιωάννης Σγουρός που παραμένει τακτικό μέλος, αλλά με την ιδιότητα του περιφερειάρχη Αττικής,

Παναγιώτης Ψωμιάδης που παραμένει τακτικό μέλος, αλλά με την ιδιότητα του περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας

Δημήτριος Δράκος που παραμένει αναπληρωματικό μέλος, αλλά με την ιδιότητα του περιφερειακού Πελοποννήσου

Ιωάννης Μαχαιρίδης που παραμένει αναπληρωματικό μέλος με την ιδιότητα του περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου

Σπύρος Σπυρίδων που παραμένει αναπληρωματικό μέλος με την ιδιότητα του περιφερειακού συμβούλου Αττικής

Η Επιτροπή των Περιφερειών για το μέλλον της πολιτικής συνοχής

Επαρκείς πόρους για την ενίσχυση της πολιτικής συνοχής και κατάργηση των επιβαλλόμενων προτεραιοτήτων για δι-οχέτευση πόρων, ώστε να απαλειφθούν οι σημαντικές οικονομικές ανισότητες που εξακολουθούν να υπάρχουν μεταξύ των περιφερειών, ζητούν οι δήμαρχοι και οι περιφερειάρχες από όλη την Ευρώπη, οι οποίοι συναντήθηκαν πρόσφατα στις Βρυξέλλες. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης η Επιτροπή των Περιφερειών παρουσίασε τις προτάσεις της για τη μεταρρύθμιση των περιφερειακών ενισχύσεων της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Ταμείου.

Η Ε.Ε. διαθέτει ετησίως 50 δις. ευρώ σε περιφερειακές ενισχύσεις και χρηματοδοτεί χιλιάδες έργα με άμεσο όφελος για τους πολίτες, όπως σιδηροδρόμους υψηλής ταχύτητας, ηλιακούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής ή ακόμη προγράμματα κατάρτισης. Ο προγραμματισμός και οι κανόνες χρηματοδότησης λήγουν το 2013 και απαιτείται νέα νομοθετική ρύθμιση. Το περασμένο φθινόπωρο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τις πρώτες μεταρρυθμιστικές προτάσεις της στην Πέμπτη Εκθεση για τη συνοχή και αναμένεται να δημοσιεύσει νομοθετικές προτάσεις μέχρι το καλοκαίρι. Προκειμένου οι τοπικές και περιφερειακές αρχές της Ευρώπης να μπορέσουν να συμβάλουν σε αυτή τη συζήτηση, η Επιτροπή των Περιφερειών κατέληξε στις προτάσεις της σχετικά με την Εκθεση για τη συνοχή. Ο Michel Delebarre (FR/PES), δήμαρχος της Δουνκέρκης και βασικός εισηγητής, σημείωσε πως η πολιτική συνοχής της Ε.Ε. συνέβαλε στην ανάπτυξη, στη δημιουργία θέσεων εργασίας, στην κατασκευή βασικών υποδομών και τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος. «Για πολλούς πολίτες, τόνισε, τούτη είναι η πιο ορατή προστιθέμενη αξία της Ευρώπης στην πόλη ή την περιοχή τους. Είναι σαφές ότι η πολιτική συνοχής χρειάζεται να μεταρρυθμιστεί και να προσαρμοστεί στις νέες προκλήσεις. Ομως, δεν πρέπει να απαλειφθούν τα θετικά της σημεία».

Για τα μέλη της Ε.Τ.Π., το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) αποτελεί αν-απόσπαστο τμήμα της πολιτικής για τη συνοχή· ωστόσο, χρειάζεται μεγαλύτερη προβολή των έργων που χρηματοδοτούνται από αυτό. Η Catiuscia Marini

(IT/PSE), πρόεδρος της Περιφέρειας της Ούμπρια (Ιταλία) και εισηγήτρια της γνωμοδότησης σχετικά με το μέλλον του ΕΚΤ μετά το 2013, πρόσθεσε: «Η χρηματοπιστωτική κρίση έχει αναδείξει τον κρίσιμο ρόλο του ΕΚΤ ως εργαλείο που βοηθά εργαζομένους και επιχειρήσεις να προσαρμοστούν στη νέα οικονομική πραγματικότητα. Θα ήταν κοντόφθαλμο να κάνουμε εξοικονόμηση πόρων περιορίζοντας τις επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό».

Η Ε.Τ.Π. υποστηρίζει ότι η πολιτική συνοχής θα πρέπει να καλύπτει όλες τις ευρωπαϊκές περιφέρειες, με έμφαση στις λιγότερο αναπτυγμένες. Για να καταστεί δυνατή μια πιο στοχευμένη στήριξη προτείνει να εξεταστεί η δημιουργία μιας νέας «ενδιάμεσης» κατηγορίας χρηματοδότησης για τις περιφέρειες με ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕγχΠ) που κυμαίνεται μεταξύ 75% και 90% του ευρωπαϊκού μέσου όρου, ανεξάρτητα από την τρέχουσα χρηματοδότησή τους. Η Ε.Τ.Π. επαναλαμβάνει την έκκλησή της να συνεκτιμούνται και άλλα κριτήρια εκτός του ΑΕγχΠ, π.χ. δείκτες εδαφικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή και αξιολόγηση των προγραμμάτων. Στην έκθεσή της για τη συνοχή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε προτείνει να παγώσει τις περιφερειακές ενισχύσεις προς τα κράτη-μέλη που παραβιάζουν τους κανόνες της Ε.Ε. για το δημοσιονομικό έλλειμμα. Η Ε.Τ.Π. είναι κατηγορηματικά αντίθετη σε μια τέτοια «εξωτερική ρήτρα» που δεν αφορά τα ίδια τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Τέτοια μέτρα, τονίζει, θα τιμωρήσουν κυρίως τις τοπικές και περιφερειακές αρχές για τις παραλείψεις των εθνικών κυβερνήσεών τους.

Ακόμη, η Ε.Τ.Π. ζητεί αύξηση του προϋπολογισμού και μεγαλύτερη τεχνική βοήθεια για την εδαφική συνεργασία μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Ζητεί, επίσης, απλούστευση των διαδικασιών για τη διαχείριση των έργων που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε., όπως, για παράδειγμα, μείωση της προθεσμίας για την επιστροφή ποσών στους δικαιούχους και θέσπιση ενός συνόλου κοινών κανόνων ελέγχου για τα διασυνοριακά έργα και απλούστερων κανόνων για έργα που παράγουν δικά τους έσοδα.

Άποροι λαμβάνουν δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στο Ρέθυμνο

Δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε ανασφάλιστους παρέχει από το 2008 το Ιατρείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης στο Ρέθυμνο. Γιατροί, νοσηλεύτες, φαρμακοποιοί, εργαζόμενοι στις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου Ρεθύμνου προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους σε χιλιάδες ανθρώπους. Από τα στατιστικά στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα το Ιατρείο, προκύπτει ότι οι γιατροί, οι οποίοι βρίσκονται στο ιατρείο κάθε Δευτέρα, Τετάρτη και Πέμπτη, έχουν δεχθεί συνολικά 3.531 επισκέψεις, ενώ παρακολουθούνται σταθερά 1.121 ασθενείς, ενήλικες και

παιδιά. Εγκυοί, άνθρωποι με χρόνια προβλήματα υγείας, καρδιοπάθειες, υπέρταση κ.ά., παιδιά που χρειάζονται εμβόλια, άνθρωποι που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να απευθυνθούν σε ιδιώτη γιατρό ή φοβούνται να προσεγγίσουν τα δημόσια νοσοκομεία λόγω του ότι δεν έχουν νόμιμα έγγραφα παραμονής στη χώρα, απευθύνονται στο Ιατρείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στο οποίο λειτουργεί Παθολογικό, Παιδιατρικό, Γυναικολογικό ιατρείο, Οδοντιατρικό και φαρμακείο. Μάλιστα, το 2010 οι άνθρωποι που απευθύνθηκαν στο Ιατρείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης

αυξήθηκαν κατά 100% σε σχέση με το 2009, ενώ αναμένεται ότι λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών να αυξηθεί ο αριθμός των επισκεπτών. Πέρσι έγιναν συνολικά 1.000 εμβόλια σε παιδιά, το 20% των ασθενών που επισκέφθηκαν το παθολογικό ιατρείο έχει χρόνια προβλήματα υγείας, υπέρταση, καρδιοπάθειες, παρακολουθούνται 126 γυναίκες από τους γυναικολόγους, ενώ το οδοντιατρείο σε 4 μόνο μήνες λειτουργίας έχει δεχθεί 61 επισκέψεις. Το 43% των ασθενών στο παθολογικό ιατρείο είναι Βούλγαροι, το 22% Αλβανοί, το 19% Αφγανοί, το 3% Έλληνες. Στο παιδιατρικό, το 30% των παιδιών που παρακολουθούνται είναι αλβανικής καταγωγής, το 30% βουλγαρικής και το 8% ελληνικής. Στο γυναικολογικό ιατρείο, το 57% προέρχεται από τη Βουλγαρία και το 17% από την Αλβανία, ενώ υπάρχουν και 3% Ελληνίδες ανασφάλιστες.

Αη Στράτης: «Πράσινο» νησί μέχρι το 2015

Μέχρι το 2015 ο Αη Στράτης αναμένεται να μεταμορφωθεί στο πρώτο μη διασυνδεδεμένο νησί της Ευρώπης. Το έργο χρηματοδοτεί το υπουργείο Περιβάλλοντος με 8,9 εκατομμύρια ευρώ για την εφαρμογή προγράμματος μετατροπής του σε «πράσινο» νησί. Αυτό σημαίνει ότι απώτερος σκοπός είναι να καλύπτει το σύνολο των ενεργειακών του αναγκών από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, δηλαδή από τον ήλιο και τον άνεμο.

Ηδη το ΥΠΕΚΑ εξέδωσε σχετική πρόσκληση χρηματοδότησης των σχετικών έργων που αφορούν: Εγκατάσταση στο νησί ανεμογεννητριών ισχύος 500 κιλοβάτ και φωτοβολταϊκού πάρκου ισχύος 100 κιλοβάτ.

Παραμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας και κάλυψη θερμικών και ψυκτικών φορτίων με χρήση Γεωθερμικών Αντλιών Θερμότητας σε δημόσια κτίρια. Αυτόνομες, σταθερές εφαρμογές παροχής ενέργειας βασισμένες σε φωτοβολταϊκά και κυψέλες καυσίμου σε κτηνοτροφικές μονάδες του νησιού, οι οποίες

δεν έχουν σήμερα πρόσβαση στο ηλεκτρικό δίκτυο της ΔΕΗ. Έργα πράσινων μεταφορών. Θα εγκατασταθεί στο νησί σταθμός φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων με ενέργεια προερχόμενη από φωτοβολταϊκά, καθώς και σταθμός ανεφοδιασμού οχημάτων με υδρογόνο, ο οποίος θα είναι και ο πρώτος αντίστοιχος σταθμός που υλοποιείται στην Ελλάδα. Λοιπές πράσινες παρεμβάσεις, όπως υδροπονικά θερμοκήπια, βιολογική γεωργία, αλιεία και κτηνοτροφία.

Αρχικά, οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας θα συμμετέχουν κατά 85%, ενώ σε δεύτερο στάδιο ο στόχος είναι μέσα από μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας να παράγουν το 100% της ενέργειας που χρειάζεται το νησί.

Το υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ευελπιστεί ότι «με την ολοκλήρωση του έργου ο Φορέας Διαχείρισης θα είναι οικονομικά βιώσιμος με ιδίους πόρους, που θα προέρχονται κυρίως από την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας».

Η Θεσσαλονίκη διεκδικεί τον τίτλο «Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας» για το 2014

Τον τίτλο της «Ευρωπαϊκής Πρωτεύουσας Νεολαίας» για το 2014 σκοπεύει να διεκδικήσει ο Δήμος Θεσσαλονίκης. Μιλώντας για την απόφαση της διοίκησης του δήμου, ο δήμαρχος Γιάννης Μπουτάρης τόνισε ότι η Θεσσαλονίκη είναι η ευρωπαϊκή, μεσογειακή πόλη με τους περισσότερους νέους σε σχέση με το γενικότερο πληθυσμό της, καθώς το ποσοστό τους κυμαίνεται μεταξύ 12% και 13%. «Έχουμε εμπειρία, υποδομές και διάθεση να πετύχουμε», είπε χαρακτηριστικά.

Στην προσπάθεια για ανάληψη της διοργάνωσης, που μετρά μόλις τρία χρόνια ζωής, θα «επιστρατευτούν» όλοι οι φορείς της πόλης, σύμφωνα με το νέο δήμαρχο. «Θα κινητοποιηθούν όλοι οι φορείς, πανεπιστήμια, ιδιώτες και εθελοντές, και δεν θα κοστίσει οικονομικά στην πόλη», ανέφερε η αντιδήμαρχος Νεότητας, Αθλητισμού και εθελοντών, Μαρία Πασχαλίδου. Ο φάκελος της υποψηφιότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης, που θα περιστρέφεται γύρω από την έννοια του χρόνου, υποδεικνύοντας έτσι την ιστορική διαδρομή της πόλης και το ρόλο της στην περιοχή, θα πρέπει να κατατεθεί έως την 1η Μαΐου, ενώ η απόφαση για το ποια πόλη θα αναδειχτεί «Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας» για το 2014 αναμένεται να ληφθεί τον Οκτώβριο στις Βρυξέλλες.

Ηλεκτρονική εξόφληση οφειλών στο Δήμο Τρικκαίων

Οι πολίτες των Τρικάλων απέκτησαν τη δυνατότητα ηλεκτρονικής πληρωμής των οφειλών τους προς το Δήμο Τρικκαίων. Μπορούν, δηλαδή, να τακτοποιήσουν τις κλήσεις και τις βεβαιωμένες οφειλές μέσω φιλικής και εξελιγμένης τεχνολογίας που τηρεί όλα τα σύγχρονα πρότυπα ψηφιακής ασφάλειας, η οποία υλοποιείται σε συνεργασία με την Τράπεζα Πειραιώς. Για να μην απαιτείται η συνεχής επίσκεψη του δημότη στο δημαρχείο για την εξυπηρέτησή

του και με σκοπό την αποφυγή γραφειοκρατικών διαδικασιών και την εξοικονόμηση χρόνου, ο Δήμος Τρικκαίων απλοποιεί το σύστημα των πληρωμών με αυτή την πρωτοπώρα και ολοκληρωμένη υπηρεσία που έχει υλοποιήσει μέσω του Διαδικτύου, τηρώντας πάντα την ίδια απλή διαδικασία απόκτησης του προσωπικού κωδικού. Συγκεκριμένα, η αξιοποίηση αυτών των υπηρεσιών απαιτεί συλλογή και επεξεργασία διαφορετικού είδους πληροφοριών, όπως ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, των οποίων η προστασία, η επεξεργασία και η μη αποκάλυψη και δημοσιοποίηση αποτελεί βασική κανονιστική απαίτηση, σύμφωνα και με

τις ειδικότερες προϋποθέσεις και εγγυήσεις της σχετικής νομοθεσίας και του Ευρωπαϊκού Δικαίου. Ετσι, μέχρι να εκδοθεί η κάρτα δημότη που έχει δρομολογηθεί από την πολιτεία για το επόμενο διάστημα, για μία και μόνη φορά και πριν αρχίσει ο ενδιαφερόμενος να χρησιμοποιεί τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του δήμου για τη δική του ασφάλεια και προστασία, θα πρέπει να μεταβεί και να παραλάβει αυτοπροσώπως έναν κωδικό, έχοντας την αστυνομική του ταυτότητα και το ΑΦΜ, για την ταυτοποίηση και την προσωπική του προφύλαξη. Η παραπάνω διαδικασία ισχύει για όλους τους πολίτες (δημότες, μόνιμοι κάτοικοι, προμηθευτές κ.λπ.).

Υποθαλάσσιο καταδυτικό πάρκο στην Κρήτη

Το πρώτο υποθαλάσσιο καταδυτικό πάρκο στην Κρήτη πρόκειται να δημιουργήσουν ο Οργανισμός Λιμένος και το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών στην περιοχή απέναντι από τις Γούβες Ηρακλείου, κοντά στο νησί Δία. Ο Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου θα συμβάλει με το να «βουλιάξει» παλιά πλοία, ναυάγια και να ρίξει στην περιοχή ειδικά μπλόκα, ενώ το ΕΛΚΕΘΕ έχει και την τεχνογνωσία και τη δυνατότητα να δημιουργήσει πολύ γρήγορα ένα πλούσιο οικοσύστημα.

Ο διευθύνων σύμβουλος του Οργανισμού Λιμένος Ηρακλείου, Γιάννης Μπρας, και ο διευθυντής του ΕΛΚΕΘΕ, καθηγητής Κώστας Συνολάκης, συμφώνησαν στη σύνταξη τεχνικής μελέτης, αλλά και τη σύσταση κοινής εταιρείας για την ίδρυση και εκμετάλλευση του πάρκου. Αμεσα θα οριστεί κοινή ομάδα εργασίας, που θα φέρει μια ολοκληρωμένη εισήγηση, ώστε να ξεκινήσουν οι διαδικασίες. «Εκτός του ότι υπάρχουν κονδύλια τα οποία μπορούμε να αξιοποιήσουμε, το σημαντικό στην περίπτωση αυτή είναι ότι κάνεις ένα έξοδο.

Φτιάχνεις το πάρκο και δίνεις ορισμένα χρήματα και μετά δεν ξοδεύεις τίποτα. Απλώς το αξιοποιείς!», τονίζει –σύμφωνα με το Cretalive.gr– ο Γιάννης Μπρας.

«Η επιτροπή θα εξετάσει το πλαίσιο βάσει του οποίου θα κινηθούμε. Το νομικό, το οικονομικό και φυσικά το χρονοδιάγραμμα», προσθέτει, επισημαίνοντας ότι η περιοχή, που έχει στη διάθεσή του το ΕΛΚΕΘΕ, είναι 25 στρέμματα απέναντι από τις Γούβες. Μια περιοχή που έχει και «καλό» βάθος, από 17 έως 21 μέτρα που προτιμούν οι τουρίστες-καταδυτές.

«Οι επιστήμονες υπολογίζουν ότι μέσα σε δύο χρόνια θα έχουμε πάνω από 2.000 είδη ψαριών» αναφέρει ο διευθύνων σύμβουλος του ΟΛΗ και προσθέτει ότι έχει γίνει ήδη μια πρώτη επαφή με την αρμόδια επίτροπο κ. Δαμανάκη και θα γίνει συνάντηση και με τους εκπροσώπους της περιφέρειας. «Το σημαντικό είναι ότι τέτοιες δράσεις χρηματοδοτούνται και αυτό πρέπει να το εκμεταλλευτούμε. Κάθε τουρίστας που θα έρχεται εδώ θα είναι μεγάλο κέρδος για την Κρήτη», κατέληξε.

Στο Συμβούλιο της Επικρατείας προσέφυγαν η «Διεθνής Δράση για το Περιβάλλον και τον Πολιτισμό της Σαντορίνης», το «Αρχιπέλαγος-Ινστιτούτο Θαλάσσιας και Περιβαλλοντικής Έρευνας Αιγαίου» (με έδρα την Ικαρία), η Κοινότητα Οίας και εννέα κάτοικοι της Σαντορίνης για το ναυάγιο που δεν έχει ανελκυσθεί από το

αποκατάσταση της βλάβης του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Οι φορείς αναφέρουν πως, ήδη από τον Οκτώβριο του 2010, έχουν ζητήσει την ανέλκυση του ναυαγίου από τα τρία εν λόγω συναρμόδια υπουργεία, τον αντιπρόεδρο της κυβέρνησης Θ. Πάγκαλο και το Λιμενικό Ταμείο Θήρας, χωρίς όμως να έχουν

Στο Σ.τ.Ε. *οικολογικοί* φορείς & κάτοικοι της Σαντορίνης για το «Sea Diamond»

λιμάνι Αθηνιός στην Καλντέρα της Σαντορίνης.

Στην προσφυγή τους οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι το «Sea Diamond» παραμένει βυθισμένο από τον Απρίλιο του 2007, προκαλώντας μείζονα και πολλαπλή βλάβη του θαλάσσιου περιβάλλοντος που επιδεινώνεται διαρκώς, τόσο με την παραμονή του ναυαγίου στο βυθό όσο με τη διαρροή επιβλαβών ουσιών από αυτό στο θαλάσσιο περιβάλλον. Υπογραμμίζουν ότι από τις διατάξεις της ελληνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς νομοθεσίας απορρέει υποχρέωση του ελληνικού κράτους προς

λάβει καμία απάντηση. Ως μόνη εξαίρεση αναφέρουν τον Θ. Πάγκαλο, που δήλωσε αναρμόδιος.

Ετσι ζητούν να ακυρωθεί η άρνηση των κρατικών φορέων να προβούν στις κατά νόμο απαιτούμενες ενέργειες για την άμεση ανέλκυση του ναυαγίου του Κ/Ζ «Sea Diamond», την εξάλειψη κάθε περιβαλλοντικού κινδύνου για το θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον της περιοχής του ναυαγίου, όπως και την αποκατάσταση κάθε περιβαλλοντικής ζημίας που προκλήθηκε από το ναυάγιο και την παρατεταμένη παραμονή του στο βυθό.

ΤΟΠΙΚΗ Σ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

